

Fælles Mål i skolens hverdag – hvordan?

Inspirationsmateriale til kommuner og skoler om implementering af Fælles Mål i skolens hverdag

Fælles Mål i skolens hverdag – hvordan?

Inspirationsmateriale til kommuner og skoler om implementering af Fælles Mål i skolens hverdag

Publikationen indgår i Undervisningsministeriets håndbogsserie som nr. 13 – 2006

Udgiver: Undervisningsministeriet, Afdelingen for grundskole og folkeoplysning

Forfatter: Kim Foss Hansen

Artikelredaktion: Steen Harbild og Nina E. Nielsen, Undervisningsministeriet

Serieredaktion og produktion: Werner Hedegaard

Grafisk tilrettelægning: Schwander Kommunikation

Illustrationer: Ole Schwander

Emneord: Fælles Mål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, trinnål, læseplaner, folkeskolens fag og obligatoriske emner

Resumé: Formålet med vejledningsmaterialet er med udgangspunkt i Fælles Mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner at give inspiration til kommuner og skoler i en fælles udvikling af faglighed og evalueringskultur

Sprog: Dansk

URL: pub.uvm.dk/2006/faellesmaal

Den elektroniske udgaves ISBN: 87-603-2604-2

Den trykte udgaves ISBN: Publikationen findes kun i elektronisk format

Den trykte udgaves ISSN: Publikationen findes kun i elektronisk format

Pris for den elektroniske udgave: 0 DKK

Version: 1.0

Versionsdato: 2006-

Eventuelle henvendelser af indholdsmæssig karakter rettes til Publikationsenheden i Undervisningsministeriet, tlf. 3392 5223 eller e-mail: pub@uvm.dk

Forord

Arbejdet med Fælles Mål for alle folkeskolens 42 fag og obligatoriske emner blev afsluttet i begyndelsen af 2005. Der er til alle skoler og kommuner udsendt 25 trykte faghæfter, hvortil kommer internetbaserede faghæfter for 14 små valgfag. Alle Fælles Mål tekster kan findes på Undervisningsministeriets websted: www.faellesmaal.uvm.dk.

Det foreliggende internetbaserede inspirationsmateriale er udarbejdet på baggrund af en anbefaling fra Grundskolerådet til undervisningsministeren i december 2003. Med udgangspunkt i, at det er vigtigt, at alle skolens parter yder en aktiv indsats for at sikre, at lovgivningens intentioner med Fælles Mål kan udmøntes i praksis, anbefales det ministeriet at udarbejde en vejledning for, hvordan kommuner og skoler kan gennemføre processer, der sikrer implementering af Fælles Mål i skolens hverdag. I anbefalingen er følgende opgaver for skolens parter i forhold til Fælles Mål fremhævet:

Kommunerne

- inddrager Fælles Mål i den samlede skoleudvikling i kommunen
- arbejder for, at alle ansatte får medejerskab til implementeringen
- inspirerer og understøtter skolernes arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling
- udformer beskrivelser af undervisningen med henblik på progressionen og samspillet mellem fagene, det tværfaglige og elevernes alsidige personlige udvikling.

Skolebestyrelserne

- inddrager Fælles Mål i det løbende arbejde med skolens udvikling, principper og tilsyn
- inddrager Fælles Mål i skole-hjem-samarbejdet, herunder oplyser forældrene om hensigten med Fælles Mål i forhold til dialogen om elevernes læring.

Skoleledelsen

- følger op på og sikrer, at lærerne inddrager Fælles Mål i deres arbejde med at tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisningen
- sikrer, at Fælles Mål anvendes i den løbende evaluering af undervisningen
- bruger Fælles Mål i ledelsen af det daglige arbejde og planlægning af efteruddannelse.

Lærerne

- anvender Fælles Mål i deres fælles og individuelle planlægning, undervisning og evaluering
- lægger Fælles Mål til grund for den faglige dialog med ledelsen og kollegerne
- bruger Fælles Mål i dialogen med eleverne
- bruger Fælles Mål i dialogen med forældrene, herunder i skole-hjem-samtalerne
- evaluerer elevernes læreprocesser og resultater i forhold hertil.

Eleverne

- orienteres om formålet og arbejdet med Fælles Mål
- inddrager Fælles Mål i deres målsætning og evaluering af undervisningen og læring.

En midtvejsevaluering af Fælles Mål i løbet af vinteren 2005-06 har vist, at Fælles Mål i særdeleshed er blevet implementeret på skoler, der har en aktiv og engageret skoleledelse, og som i forvejen arbejder meget med målfastsættelse og evaluering.

Formålet med dette vejledningsmateriale er at give inspiration til kommuner og skoler i en fælles udvikling af faglighed og evalueringskultur.

Materialet er udarbejdet af konsulent Kim Foss Hansen i samarbejde med Undervisningsministeriet. Konsulent Lene Nygaard, Odense, og en række kommuner og skoler landet over har bidraget med viden og gode erfaringer. Undervisningsministeriet takker hermed alle, som har medvirket til publikationen.

Kim Mørch Jacobsen

Uddannelsesdirektør

Undervisningsministeriet

September 2006

Indhold

3 Forord

7 Folkeskolens formål

Om Fælles Mål

10 Indledning

12 Et fag: kristendomskundskab

14 42 fag og emner og 25 hæfter

18 Udfordringer

20 Elevernes alsidige personlige udvikling

22 Børnehaveklassen

26 Forskellige slags mål

36 Fælles Mål

Inspiration til kommunen

39 Indledning

40 Kommunen

41 Det politiske niveau

46 Eksempler på fagudvalg og mål

48 Kommunale initiativer

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet

51 Indledning

53 Skolebestyrelsen

56 Forældremødet

58 Skole-hjem-samarbejdet

61 Nogle mulige spørgsmål

64 Prøv din viden om Fælles Mål

Inspiration til skoleledelsen

- 68 Skoleledelsen
- 73 Skoleledelsen – eksempel

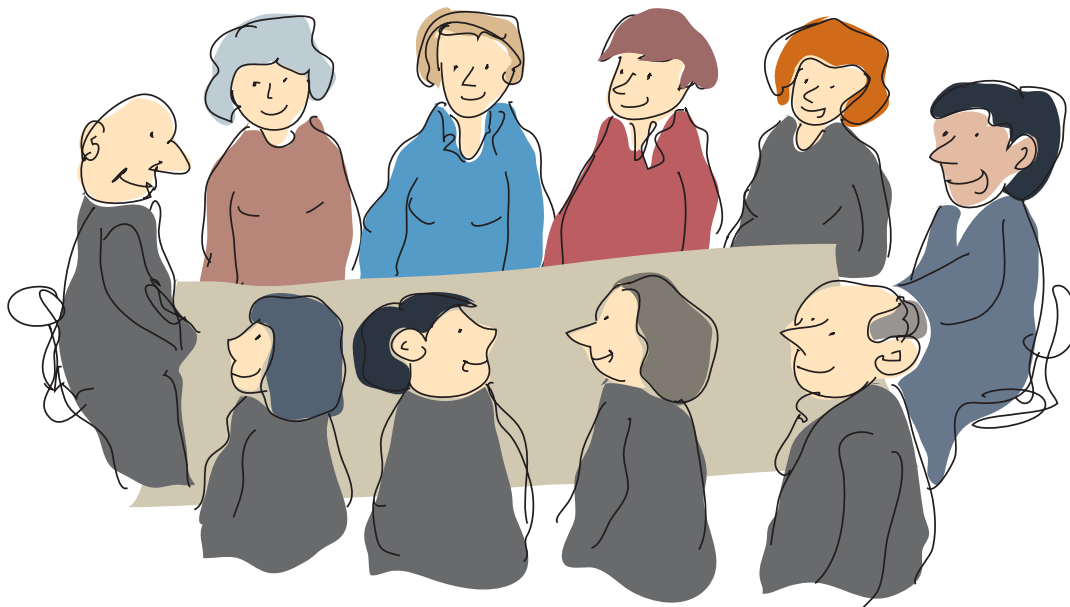
Inspiration til lærerne

- 76 Fagteam
- 78 Eksempler på udsnit fra fagplaner
- 86 Sociale mål
- 89 Mål vedrørende arbejdsformer
- 94 Eksempler på mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer
- 97 Etiske mål
- 99 Den målrelaterede årsplan
- 127 Valg af indhold
- 131 Aktivitetskalender
- 135 Afdelingens/teamets årsplan
- 142 Evaluering af Fælles Mål
- 147 Husk, når du bruger Fælles Mål

Inspiration til inddragelse af eleverne

- 149 De yngste klassetrin
- 151 De mellemste klassetrin
- 155 De ældste klassetrin

Folkeskolens formål

Fra lov nr. 572 af 9. juni 2006 om ændring af lov om folkeskolen

§ 1. Folkeskolen skal i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Folkeskolelovens § 2

§ 2. Folkeskolen er en kommunal opgave. Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Kommunalbestyrelsen fastlægger, jf. § 40 og § 40 a, mål og rammer for skolernes virksomhed inden for denne lov.

Stk. 2. Den enkelte skole har inden for de givne rammer ansvaret for undervisningens kvalitet i henhold til folkeskolens formål, jf. § 1, og fastlægger selv undervisningens organisering og tilrettelæggelse.

Stk. 3. Elever og forældre samarbejder med skolen om at leve op til folkeskolens formål.

Folkeskolelovens § 40 og § 10

§ 40, *stk. 3.* Kommunalbestyrelsen godkender skolernes læseplaner. Kommunalbestyrelsen godkender endvidere beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål for de enkelte fag, jf. § 10, stk. 3, med henblik på at styrke lærerens muligheder for at tilrettelægge en undervisning med udgangspunkt i den enkelte elevs udvikling. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at hensynet til undervisningens fremme af elevernes alsidige udvikling er tilgodeset gennem beskrivelser i læseplanerne eller på anden hensigtsmæssig måde.

§ 10, *stk. 3.* Undervisningsministeren udsender vejledende læseplaner, jf. § 40, stk. 3, med beskrivelse af indholdet i undervisningen. Undervisningsministeren udsender herudover vejledende materiale til at understøtte beskrivelserne, jf. § 40, stk. 3, for de enkelte fag, bortset fra de fag, der kan tilrettelægges over 1 år.

To ændringer af lov om folkeskolen er trådt i kraft i 2006

Lov 313 af 19. april 2006 handler om styrket evaluering og anvendelse af nationale test som pædagogisk redskab samt obligatoriske prøver mv.:

http://www.retsinfo.dk/_LINK_0/0&ACCN/A20060031330

Lov 572 af 9. juni 2006 handler bl.a. om præcisering af folkeskolens formål, elevplaner, offentliggørelse af landsresultater af test, præcisering af det kommunale ansvar samt etablering af nyt råd for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen:

http://www.retsinfo.dk/_LINK_0/0&ACCN/A20060057230

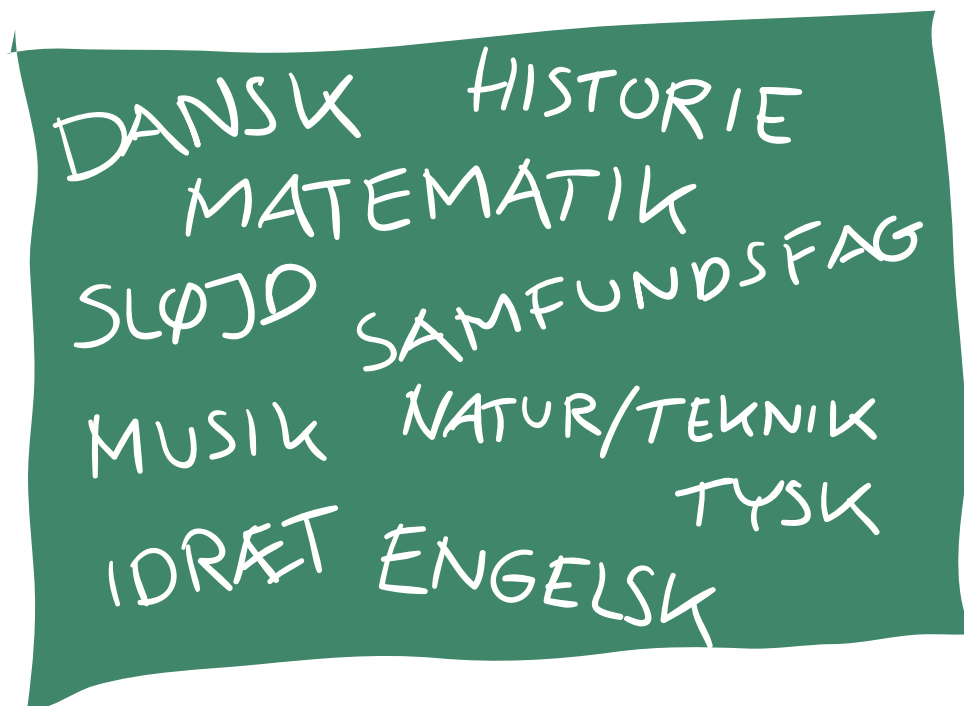
Fremme af evalueringskulturen

Evalueringskulturen i folkeskolen skal fremmes. Undervisningsministeriet har derfor samlet en lang række oplysninger, nyheder og lovgivning på en midlertidig hjemmeside. Denne webside fungerer som vidensbank for indsatsen med at fremme evalueringskulturen i folkeskolen. I marts 2007 vil siderne blive erstattet af en egentlig portal for området. Portalen bliver til den tid også indgang til de it-baserede test:

<http://www.uvm.dk/evalueringskultur/index.htm?menuid=1008>

Om Fælles Mål

Om Fælles Mål: Indledning

Med Lov om ændring af lov om folkeskolen af 30. april 2003 fastsattes fælles nationale mål for undervisningen. Undervisningsministeren har – i lighed med tidligere – fastsat regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder, dvs. slutmål, for alle folkeskolens 42 fag og emner.

Eksempel på formål for faget idræt

Formålet med undervisningen i idræt er, at eleverne gennem alsidige idrætslige oplevelser, erfaringer og refleksioner opnår færdigheder og tilegner sig kundskaber, der giver mulighed for kropslig og almen udvikling.

Stk. 2. Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab.

Som noget nyt har undervisningsministeren fastsat bindende mål – trinmål – på bestemte klassetrin.

Slutmål og trinmål

Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget eller emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.

Langsigtede mål

Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål, som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet.

Eksempel på slutmål for faget idræt

Fra hovedområdet Kroppen og dens muligheder:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- planlægge og gennemføre aktiviteter i naturen
- bevæge sig med fortrolighed og omtanke i og på vand.

Kortsigtede mål

Trinmålene er de kortsigtede mål, som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen, som dialogredskab med fx kolleger og forældre og som udgangspunkt for vurdering af elevens udbytte af undervisningen.

Om Fælles Mål: Et fag – kristendomskundskab

Formål for faget kristendomskundskab

Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og dets forhold til andre.

Stk. 2. Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng.

Stk. 3. Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Stk. 4. Gennem møder med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

Signalement af faget kristendomskundskab

Der undervises i kristendomskundskab på 1.-9. klassetrin – bortset fra det klassetrin, hvor konfirmationsforberedelsen finder sted. På 10. klassetrin undervises i kristendomskundskab/religion.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er

- livsfilosofi og etik
- bibelske fortællinger
- kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng
- ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser.

I kristendomskundskab skal de grundlæggende kundskaber og færdigheder i hvert af de fire områder udvikles som en helhed gennem hele skoleforløbet både i faget kristendomskundskab, og når kristendomskundskab indgår i tværgående emner og problemstillinger.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er grundlaget for tilrettelæggelsen, gennemførelsen og evalueringen af undervisningen, således at eleverne får mulighed for at

- uddybe deres erfaringer og oplevelser i mødet med det faglige stof
- forholde sig til den religiøse dimension i tilværelsen og dens betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske, for mellem menneskelige relationer og for forskellige samfund
- styrke deres indsigt i kristendommen samt andre religioner og livsopfattelser, som de kommer til udtryk i Danmark og resten af verden
- forholde sig til grundlæggende livsspørgsmål og etiske problemstillinger samt handle i overensstemmelse hermed.

Om Fælles Mål: 42 fag og emner og 25 hæfter

Undervisningsministeriet har udsendt 25 faghæfter og oprettet et websted for alle fag og emner:
www.faellesmaal.uvm.dk.

Hvert hæfte er typisk disponeret med:

- Forord
- Indledning
- Folkeskolens formål
- Om Fælles Mål
- Læreplan (en oversigt)
- Signalement af faget
- Formål for faget
- Slutmål
- Trinmål
- Trinmål – synoptisk opstillet
- Beskrivelse af undervisningen frem mod trin- og slutmål
- Beskrivelse af undervisningen og trinmål – synoptisk opstillet
- Læseplan
- Undervisningsvejledning

De 42 fag og emner falder i forskellige grupper

16 obligatoriske fag

- dansk
- engelsk

- kristendomskundskab
- historie
- samfundsfag
- idræt
- musik
- billedkunst
- håndarbejde
- sløjd
- hjemkundskab
- matematik
- natur/teknik
- geografi
- biologi
- fysik/kemi.

Dertil kommer børnehaveklassen og Fælles Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling, der er vejledende.

Tilbudsfag

- dansk som andetsprog
- modersmålsundervisning
- tysk evt. fransk.

Obligatoriske emner

- færdselslære
- sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
- uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering.

Valgfag på 8.-10. klassetrin

- fransk (tysk)
- tekstbehandling
- teknologi
- medier
- fotolære
- filmkundskab
- drama
- motorlære
- arbejdskendskab
- latin
- edb
- hverdagstysk
- hverdagsfransk
- spansk

- hjemkundskab
- sløjd
- håndarbejde
- billedkunst
- musik.

Der er et formål med ethvert fag og emne – også for de obligatoriske emner:

Eksempel på et obligatorisk emne: færdselslære

Formålet med undervisningen i færdselslære er, at eleverne opnår sikkerhed i at færdes i trafikken uden risiko for sig selv eller andre.

Stk. 2. Eleverne skal opnå viden om de faremomenter og muligheder, som de stilles overfor i trafikken.

Stk. 3. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne bliver opmærksomme og ansvarlige trafikanter. De skal vide, at deres adfærd i trafikken er led i en sammenhæng, som giver dem muligheder, men også medansvar og forpligtigelser.

Eksempel på et obligatorisk emne: sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab

Formålet med undervisningen i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er, at eleverne tilegner sig indsigt i vilkår og værdier, der påvirker sundhed, seksualitet og familieliv. Eleverne skal opnå forståelse af den betydning, seksualitet og familieliv har for sundhed samt af samspillet mellem sundhed og miljø.

Stk. 2. Undervisningen skal knyttes til elevernes egne oplevelser, erfaringer og begreber for at medvirke til udvikling af engagement, selvtillid og livsglæde samt støtte den enkelte i udvikling af egen identitet i samspil med andre.

Stk. 3. Undervisningen skal i enhver henseende bidrage til, at eleverne udvikler forudsætninger for, at de i fællesskab med andre og hver for sig kan tage kritisk stilling og handle for at fremme egen og andre sundhed.

Eksempel på et obligatorisk emne: uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering

Formålet med undervisningen i uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering er, at den enkelte elev tilegner sig et bredt kendskab til uddannelses- og erhvervsmuligheder og indser værdien af at gennemføre en uddannelse.

Stk. 2. Gennem undervisningen skal eleven opnå mulighed for at forberede sit uddannelses- og erhvervsvalg.

Stk. 3. Personlig rådgivning og vejledning skal medvirke til, at eleven opnår erkendelse af egne forventninger.

Eksempel på et fag: dansk som andetsprog

Formålet med undervisningen i dansk som andetsprog er, at tosprogede elever på baggrund af deres sproglige og kulturelle forudsætninger tilegner sig færdigheder i at forstå og anvende talt og skrevet dansk. Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge dansk, og den skal udvikle deres bevidsthed om dansk kultur, sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal fremme den enkelte elevs personlige og sproglige udvikling og forståelse af samspillet mellem dansk sprog og kultur og elevens modersmål og kulturbaggrund. Undervisningen skal herved bidrage til, at eleven udvikler forudsætningen for en aktiv og ligeværdig deltagelse i skole, uddannelse og samfund.

Om Fælles Mål: Udfordringer

Inspiration: de mange udfordringer

Når skolen planlægger og tilrettelægger undervisningen, forventes det, at den løfter de mange udfordringer, som et samfund i udvikling stiller til sin skole, og som er nedfældet i folkeskoleloven.

Skolen er forpligtiget til at undervise i fag og i vekselvirkning hermed at give eleverne mulighed for at bruge det lærte i en undervisning, der tager afsæt i tværgående emner og problemstillinger – altså en undervisning, som ikke har et fag som udgangspunkt.

Folkeskolelovens § 5.1

Indholdet i undervisningen vælges og tilrettelægges, så det giver eleverne mulighed for faglig fordybelse, overblik og oplevelse af sammenhæng. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at tilegne de enkelte fags erkendelses- og arbejdsformer. I vekselvirkning hermed skal eleverne have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger.

Videre er skolen forpligtiget til at undervise flere elever sammen, samtidig med at den tilrettelægger undervisningen således, at den rummer udfordringer for den enkelte elev.

Folkeskolelovens § 18

Undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse skal i alle fag leve op til folkeskolens formål, mål for fag samt emner og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger

Stk. 2. Det påhviler skolelederen at sikre, at klasselæreren og klassens øvrige lærere planlægger og tilrettelægger undervisningen, så den rummer udfordringer for alle elever.

Skolen er ligeledes forpligtiget til at gennemføre en løbende evaluering. Den skal både orientere forældre og elev om dennes udbytte af undervisningen og vurdere den givne undervisning. På den måde kan undervisningen fremover tilrettelægges med henblik på, at elevens udbytte forøges.

Folkeskolelovens § 13

Eleverne og forældrene skal regelmæssigt underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen. Forældrene skal underrettes skriftligt om resultaterne af test.

Stk. 2. Som led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte heraf, herunder af elevernes tilegnelse af kundskaber og færdigheder i fag og emner set i forhold til trin- og slutmål, jf. § 10. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for den videre planlægning og tilrettelæggelse af undervisningen, jf. § 18, og for underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen, jf. stk. 1.

Kort sagt

Skolens undervisning skal

- både handle om undervisning i fag og undervisning i tværgående emner og problemstillinger
- tilgodese den enkelte elev og eleverne som gruppe
- bruge evaluering som et redskab, når elevens udbytte af undervisningen skal formidles til forældre og elev, og når den efterfølgende undervisning skal planlægges og tilrettelægges.

Hensigten med Fælles Mål er at sikre det faglige niveau i folkeskolen. Fælles Mål bør ikke få den utilsigtede effekt, at flere børn henvises til specialundervisning, og at de dygtigste elever kommer til at mangle udfordringer. Det er derfor vigtigt, at Fælles Mål ikke bliver betragtet som en facitliste, hvor man kan "hakke af" efterhånden, som man kommer igennem opremsningen, men som en vedvarende udfordring i planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen.

Om Fælles Mål: Elevernes alsidige personlige udvikling

“Elevernes alsidige personlige udvikling” er titlen på Fælles Mål faghæfte nr. 24, der er udarbejdet i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf på udgivelsestidspunktet i 2003.

Folkeskolens formålsparagraf er efterfølgende blevet præciseret, jf. lov nr. 572 af 9. juni 2006: Lov om ændring af lov om folkeskolen.

Ændringerne betyder bl.a., at “personlige” ikke længere findes i § 1, stk. 1, sidste sætning, der nu hedder: “... og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.”

Med ordene “alsidige udvikling” tænkes fortsat på alle sider af elevernes personlighedsudvikling, dvs. den åndelige, intellektuelle, musiske, fysiske og sociale udvikling. Unkladelsen af ordet “personlige” tjener til at præcisere, at den enkelte elevs dannelse ikke har et rent individorienteret (altså indadrettet) perspektiv. Dannelsesprocessen har fortsat et væsentligt socialt (dvs. udadrettet) perspektiv.

Skolens virksomhed handler om andet og mere end blot at formidle fag. Den handler om at støtte børnene i deres personlige udvikling. Den handler om, at børnene skal have mulighed for at udvikle sig til alsidige personer, der er i stand til at deltage i et dynamisk og demokratisk samfund.

Fælles Mål handler således også om elevernes alsidige udvikling. Forpligtigelsen til at arbejde med denne er blevet skrevet ind i folkeskoleloven.

Fælles Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling foreslår 11 indsatsområder:

Elevernes alsidige personlige udvikling

Eleverne skal udvikle:

- evnen til aktivt at opsøge og udnytte faglig viden fra relevante medier i forhold til et personligt og socialt meningsfuldt projekt
- evnen til at håndtere følelser
- evnen til aktivt at vedligeholde, udvikle og bruge kroppen hensigtsmæssigt
- evnen til aktivt at opsøge nye og skabe æstetiske indtryk og udtryk
- nysgerrighed og lyst til at lære
- evnen til at tænke og handle kreativt
- evnen til aktivt at formulere personlige og sociale meningsfulde projekter, mål og strategier for at virkeliggøre og evaluere disse
- evnen til aktivt at indgå i fællesskaber
- evnen til at lede og samarbejde ansvarligt
- evnen til aktivt at indgå i demokratiske processer
- personlig frihed.

Der er ikke anført trin- og slutmål, men til gengæld er der til hver af de 11 områder anført eksempler på, hvordan man har grebet udfordringen an på forskellige skoler – og der er angivet spørgsmål til inspiration og overvejelse.

Om Fælles Mål: Børnehaveklassen

Folkeskolelovens § 11

Undervisning i børnehaveklasser gives overvejende i form af leg og andre udviklende aktiviteter. Det tilstræbes at gøre børnene fortrolige med skolens daglige liv.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet i børnehaveklassen, herunder om målene for børnehaveklassen.

Undervisningsministeren er bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om indholdet i børnehaveklassen, herunder om målene for børnehaveklassen, jf. lov nr. 300 af 30. april 2003.

De overordnede mål for børnehaveklassens undervisning

Undervisningen i børnehaveklassen skal være med til at lægge fundamentet for skolens arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling. Undervisningen skal give det enkelte barn udfordringer, der udvikler barnets nysgerrighed, videbegær og lyst til at lære og gør barnet fortroligt med skolen.

Stk. 2. Det tilstræbes, at børnene som en del af den alsidige personlige udvikling tilegner sig viden og færdigheder, som undervisningen i skolens grundlæggende fag kan bygge videre på.

Stk. 3. Undervisningen i børnehaveklassen skal skabe sammenhæng både mellem børnenes overgang fra hjem og dagtilbud til skolen og mellem børnehaveklasse, de efterfølgende klassestrin og skolefritidsordning/dagtilbud.

Børnehaveklassens indhold og mål

Leg skal udgøre et centralt element i undervisningen med vægt på legens egenverdi og læring gennem leg og legelignende aktiviteter.

Undervisningen i børnehaveklassen skal tage udgangspunkt i og videreudvikle færdigheder, viden og erfaringer, som børnene har tilegnet sig i familie, dagtilbud og fritid.

Undervisningen skal tilstræbe, at børnene udvikler lyst til og motivation for at beskæftige sig med skolens indhold, sociale fællesskab og særlige arbejdsformer. Undervisningen skal herved bidrage til, at børnene forberedes på den videre skolegang.

Undervisningen tilrettelægges, så børnene erfarer, at de er en del af et større socialt fællesskab.

Indholdet i undervisningen skal mindst omfatte følgende temaer:

- sprog og udtryksformer
- naturen og naturfaglige fænomener
- det praktisk-musiske
- bevægelse og motorik
- sociale færdigheder
- samvær og samarbejde.

For hvert tema er fastsat mål og angivelse af undervisningens indhold.

Mål for sprog og udtryksformer

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lytte, fortælle, fabulere og genfortælle med forståelse for, at sproglige udtryk kan være forskellige
- indgå i samtale og dialog med bevidsthed om egen rolle
- vise opmærksomhed og interesse for det talte og skrevne sprog og for selv at meddele sig i tal, skrift og tegning og kunne skelne mellem tal og bogstaver.

Undervisningens indhold

Undervisningen skal indeholde fortælling og oplæsning, som stimulerer børnenes lyst til at lytte opmærksomt. Indholdet skal omfatte både fakta og fiktion og udvikle børnenes ordforråd og begrebsverden samt appellere til deres fantasi og lyst til at beskæftige sig med bøger og andre skriftlige medier. Der lægges vægt på, at børnene selv får mulighed for at fortælle, fabulere og genfortælle med anvendelse af forskellige udtryksformer.

Gennem klassesamtaler og dialog øver børnene forskellige former for tale- og lytteroller, herunder at føre ordet og at lytte opmærksomt til andre.

Undervisningen skal omfatte aktiviteter og lege med lyd, rim, rytmer og grafiske symboler, herunder bogstaver og tal. Børnene skal gøre erfaringer med at meddele sig gennem tegning og skrift, herunder såvel almindelige som selvopfundne tegn, bogstav- og skriftformer.

Naturen og naturfaglige fænomener

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lægge mærke til naturfaglige fænomener fra hverdagen, herunder være i stand til at reflektere over, stille spørgsmål til og diskutere deres iagttagelser
- tage hensyn til og vise respekt for naturen
- have kendskab til tal og tælleremser
- beskrive naturfaglige iagttagelser, bl.a. med brug af kategorierne størrelse, form, antal og vægt.

Det praktisk-musiske

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- opleve forskelligartede kulturindtryk og udtrykke sig på forskellige måder
- benytte forskellige materialer, redskaber og teknikker.

Bevægelse og motorik

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed
- beherske finmotoriske bevægelser
- udnytte hele skolen og dens legeområder og kende lokalområdets muligheder og begrænsninger.

Sociale færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- etablere og vedligeholde venskaber og lege sammen med børn med andre normer og værdier end deres egne
- medvirke til at opbygge klassens normer og regler
- tage del i ansvaret over for fællesskabet
- varetage dagligdagens personlige funktioner, herunder kunne forstå og følge en instruktion.

Samvær og samarbejde

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende og efterleve almindelige regler og normer for klasseundervisning og gruppearbejde
- komme med forslag til undervisningens indhold, foreslå arbejdsformer og aktiviteter, der passer til indholdet, og opstille enkle mål for eget arbejde
- tage initiativ og foretage valg, herunder fastholde valget
- fordybe sig både i individuelt arbejde og i samarbejde i større og mindre grupper
- tale om egen arbejdsindsats og give udtryk for, om de har nået de fastsatte mål.

Til hvert område findes i Fælles Mål for børnehaveklassen en beskrivelse af undervisningens indhold.

Om Fælles Mål: Forskellige slags mål

Når der skal arbejdes med Fælles Mål, er det nyttigt at skelne mellem forskellige slags mål. Målene her er ministerielt fastlagte mål udstyret med officielle betegnelser, mens de måltyper og navne, der anvendes på side 30-35 ikke har samme status.

Mål i Fælles Mål

Fælles Mål omfatter de enkelte fags formål, slut- og trinmål.

Slutmål

Eksempel på slutmål i natur/teknik efter 6. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder inden for området den nære omverden, der sætter dem i stand til at

- beskrive, ordne og anvende viden om materialer og deres forskellige egenskaber
- beskrive og forklare hverdagsfænomener
- kende lokalområdet og anvende viden herom i andre sammenhænge
- beskrive planter og dyr, deres livsbetingelser og deres samspil med omgivelserne
- beskrive vigtige kropsfunktioner og væsentlige faktorer, der påvirker disse
- anvende viden om forhold, der har betydning for menneskets sundhed
- gøre rede for de fænomener, der knytter sig til vejret og årstiderne.

Stk. 2. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder inden for området den fjerne omverden, der sætter dem i stand til at

- perspektivere de emner og problemområder, som de kender fra det nære, og sætte dem ind i regionale, globale og universale rammer
- forholde sig til informationer fra medierne og inddrage dem i deres egen opfattelse af verden
- redegøre for dyrs, planters og menneskers levevilkår og indbyrdes samspil forskellige steder på jorden
- anskue fordelingen af land og hav, landskaber, klimazoner og plantebælter som regionale og globale mønstre
- beskrive og sammenligne vigtige regioner og stater i vores egen og andre verdensdele
- sammenholde indsigt i solsystemets opbygning og jordens bevægelser med fænomener, de selv har oplevet
- anvende hovedtræk af jordens og livets udvikling til belysning af naturens mangfoldighed.

Stk. 3. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder inden for området menneskets samspil med naturen, der sætter dem i stand til at

- færdes i naturen på en hensigtsmæssig og respektfuld måde
- beskrive eksempler på naturanvendelse og naturbevarelse samt interesseudsættninger knyttet hertil
- redegøre for eksempler på, at menneskets forbrug af ressourcer og anvendelse af teknologi påvirker kredsløb i naturen og vurdere, hvilke konsekvenser det har for planter, dyr og mennesker
- kende træk af teknologiens historie og anvendelse samt følgevirkninger for planter, dyr og menneskers levevilkår
- vurdere eksempler på miljøproblemer lokalt og globalt på baggrund af egen indsigt.

Stk. 4. Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder i arbejds måder og tankegange, der sætter dem i stand til at

- formulere relevante spørgsmål og opstille hypoteser
- planlægge og gennemføre iagttagelser, undersøgelser og eksperimenter
- vælge og bruge udstyr, redskaber og hjælpemidler, der passer til opgaven
- indsamle, ordne og formidle resultater og erfaringer på forskellige måder
- søge svar med udgangspunkt i førstehåndserfaringer
- udnytte informationsteknologiens muligheder.

Trinmål

Eksempel på trinmål for natur/teknik efter 2. klassetrin

Den nære omverden

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- sortere materialer og stoffer efter egne kriterier og enkle givne kriterier
- demonstrere ændringer af stoffer og materialer, bl.a. smeltning og opløsning
- beskrive dele af lokalområdet for andre
- undersøge hverdagsfænomener, herunder farver, lys og tyngdekraft
- beskrive udvalgte dyr og planter
- kende de naturområder, hvor navngivne planter og dyr lever
- kende menneskets sanser
- undersøge enkle kropsfunktioner, herunder bevægeapparatet
- give eksempler på forhold, der har betydning for deres egen sundhed, herunder søvn, mad og trivsel
- anvende vigtige regler for god hygiejne
- kende forhold, der karakteriserer de forskellige årstider
- undersøge enkle forhold vedrørende vejret.

Den fjerne omverden

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- fortælle, hvordan dyr præsenteres i medierne
- kende dyr og planter fra forskellige naturområder
- fortælle om årstider, sol, måne samt ændringer i længde på dag og nat.

Menneskets samspil med naturen

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- tage hensyn til planter, dyr og natur og vise det gennem egen adfærd
- give eksempler på livsnødvendige ressourcer, der indgår i deres dagligdag
- fortælle om, hvordan samfundet håndterer nødvendige ressourcer, herunder vand og affald.

Arbejds måder og tankegange

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- stille enkle spørgsmål og forudsige forløb ud fra iagttagelser, oplevelser og mindre undersøgelser
- udføre enkle forsøg og eksperimenter i klassen, laboratoriet, naturen og lokalsamfundet
- beskrive enkle modeller af konkrete genstande
- anvende enkelt udstyr, herunder termometer, lup og ketsjer
- bruge værktøj som hammer og skruetrækker
- indsamle, ordne og kategorisere efter enkle iagttagelser
- kende vigtige navne og enkle grundlæggende faglige begreber
- formidle egne resultater og erfaringer, bl.a. gennem tegning, fortælling og dramatisering
- indtaste og ordne enkle data.

Orientering: målene i Fælles Mål

I Fælles Mål findes slutmål og trinmål:

- Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål, som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet.
- Trinmålene er de kortsigtede mål, som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen, som dialogredskab og som områder i forbindelse med vurderingen af elevens udbytte af undervisningen.

Både slut- og trinmålene er mål, der vedrører undervisningen. De er med andre ord *undervisningsmål*. Mål som læreren skal have som pejlemærker, når den konkrete undervisning planlægges og tilrettelægges. Slut- og trinmål er mål, som læreren skal bruge, når der skal evalueres.

Alle trin- og slutmål indledes med sætningen:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

Dette fortæller, at der er tale om undervisningsmål.

Det store spørgsmål, lærerne må tage stilling til, er:

Hvilke kundskaber og færdigheder er det, der sætter eleverne og dermed også den enkelte elev i stand til at

Når lærerne arbejder med at sætte mål

Arbejdet med at sætte mål handler i første omgang om at finde frem til, hvilke kundskaber og færdigheder eleverne (eleven) skal tilegne sig. I anden omgang om at beskrive de fundne kundskaber og færdigheder i mål. I tredje omgang om at omsætte målene til konkret indhold og gøre det til genstand for undervisning – således at eleverne erhverver de kundskaber og færdigheder, som sætter dem i stand til at indfri trin- og slutmål.

Inspiration: forskellige slags mål

Kundskaber og færdigheder er ikke nødvendigvis entydige størrelser, der kun er knyttet til et fag. De kan for eksempel være knyttet til det at kunne arbejde med et tværgående emne med problemstillinger, eller til det, at man skal kunne fungere i gruppe. De kan også være forudsætninger for, at man er i stand til at anvende en bestemt metode, eller de kan være udtryk for, at skolen simpelthen har nogle opgaver, som er fælles for alle fag og emner.

Når man derfor i praksis skal arbejde med Fælles Mål og med implementeringen heraf, kan man bruge opdelinger, der refererer til andre dimensioner end dem, der ligger i betegnelsen trin- og slutmål.

En meget benyttet opdeling er listet op her, men man kan altså meget vel støde på andre lige så funktionelle opdelinger:

Mål i forhold til elevgrupperinger – klassemål

Klassemål er et mål, som forventes at være opnået af flertallet af eleverne i en klasse, når det er indfriet.

Eksempel på klassemål

Det er et mål, at klassen

- stifter bekendtskab med forskellige måder at gennemføre mindre undersøgelser på
- kan gennemføre mindre spørgeskemaundersøgelser og kender til fordele og ulemper ved at anvende lukkede, halvåbne og åbne spørgsmål
- bliver interesseret i, hvordan de kan udtrykke sig, så de fanger tilhørernes opmærksomhed
- bliver i stand til at kommunikere på engelsk om dagligdags hændelser.

Gruppe- eller holdmål

Gruppe- eller holdmål er et mål, som forventes at være opnået af en afgrænset elevgruppe eller et hold, når det er indfriet.

Eksempel på gruppe- eller holdmål

Det er et mål, at holdet

- forbedrer deres færdigheder inden for de fire regningsarter
- er i stand til at vurdere, hvilke regningsarter der skal anvendes, når en given opgave skal løses
- øger deres læsehastighed med 20 %
- er i stand til at vælge en fremlæggelsesform, der passer til emnet og til holdets målgruppe.

Læringsmål

Læringsmål er et mål, som forventes at være opnået af den elev, som det er sat for, når det er indfriet.

Eksempel på læringsmål

Det er et mål, at eleven

- er i stand til at kunne skrive sit eget navn
- kan læse en bog efter eget valg
- kan søge oplysninger på internettet
- kan analysere en skønlitterær tekst
- kan forklare, hvordan et jordskælv opstår
- har kendskab til de politiske partier og ved, hvad de står for.

Klassemål, gruppe- eller holdmål og læringsmål kan blive sat af den enkelte lærer eller af teamet i fællesskab afhængigt af, hvad målet handler om. Ofte vil eleverne/eleven blive inddraget i målfastsættelsen.

Mål vedrørende arbejdsformer

Mål vedrørende arbejdsformer er mål, der handler om de måder, eleverne arbejder (skal kunne arbejde) på i undervisningen.

Eksempel på mål vedrørende arbejdsformer

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven er i stand til at

- arbejde sammen
- arbejde projektorienteret
- arbejde efter en plan, som eleverne/eleven selv har udformet.

Mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger er mål, der er knyttet til det at kunne arbejde med tværgående emner og problemstillinger

Eksempel på mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven er stand til at

- anvende de kundskaber og færdigheder, som er tilegnet i den faglige undervisning til belysning af det tværgående emne
- behandle indsamlede data
- vælge den eller de udtryksformer, som er bedst egnede til at præsentere de fundne resultater.

Mål for arbejdsformer i tilknytning til fx tværgående emner og problemstillinger kan blive sat af den enkelte lærer eller af teamet i fællesskab afhængigt af, hvad målet handler om. Størst effekt vil man dog hyppigst opnå, når målene er sat af et team; ofte vil eleverne/eleven blive inddraget i målfastsættelsen.

Inspiration: mål i forhold til samvær

Sociale mål

Sociale mål er mål, der handler om den måde, eleverne er sammen på.

Eksempel på sociale mål

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven

- taler pænt såvel til børn som til voksne
- tager hensyn til hinanden
- er i stand til at håndtere konflikter.

Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer er mål, der handler om egenskaber, der letter elevernes muligheder for at deltage med udbytte i undervisningen.

Eksempel på mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven er i stand til at

- lytte aktivt
- følge en anvisning givet af en voksen
- forholde sig vurderende.

Ethiske mål

Ethiske mål er mål, der fx handler om at fremme de værdier og holdninger, som anses for væsentlige i vores samfund.

Eksempel på etiske mål

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven er i stand til at

- respektere mennesker, der har anden kulturel baggrund, end de selv har
- overholde de regler og aftaler, som fællesskabet har vedtaget
- vurdere etiske principper og moralsk praksis.

Sociale mål, mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer og etiske mål bør være mål, der bliver sat af teamet i fællesskab. Det sikrer den største effekt af målfastsættelsen. Ofte vil eleverne/eleven blive inddraget i målfastsættelsen.

Faglige mål

Faglige mål er i denne sammenhæng et mål, som er knyttet til et specifikt fag – og som ikke gælder for andre fag.

Eksempler på faglige mål

Det er et mål, at klassen/en gruppe af elever/eleven er i stand til at

- forholde sig til kirkelige retninger i vor tid (kristendomskundskab)
- forstå talt engelsk om kendte og ukendte emner fra dagligdagen (engelsk)
- benytte fysiske og kemiske begreber (fysik/kemi).

Faglige mål kan opdeles i færdighedsmål, kundskabsmål og interesse mål.

Færdighedsmål

Færdighedsmål er mål, der handler om noget, som eleverne/eleven skal beherske, kunne, mestre.

Eksempler på færdighedsmål

Det er et mål, at eleven/eleverne kan

- multiplikationstabellerne (matematik)
- læse en alderssvarende tekst (dansk)
- benytte beskrevne fysiske og kemiske begreber (fysik/kemi).

Kundskabsmål

Kundskabsmål er mål, der handler om, at eleverne/eleven skal have kendskab til, indsigt i, viden om, erfaringer med.

Eksempler på kundskabsmål

Det er et mål, at eleven/eleverne kender til

- udviklingen i den atomare beskrivelse af grundstoffer og kemiske forbindelser (fysik/kemi)
- væsentlige træk ved den teknologiske udvikling (fysik/kemi)
- udvalgte stoffers kredsløb i naturen (fysik/kemi).

Interessemaal

Interessemaal er mål, der handler om, at eleverne skal blive interesserede i noget.

Eksempler på interessemaal

Det er et mål, at eleverne bliver interesserede i at

- læse (dansk)
- drøfte væsentlige samtidsproblemer (samfundsfag)
- bevare miljøet (biologi).

Mål vedrørende indhold

Indhold hentes almindeligvis fra de centrale kundskabs- og færdighedsområder, fra slutmålene, fra trinmålene eller fra læseplanen.

Eksempler på mål vedrørende indhold

Det er et mål, at eleven/eleverne kender/stifter bekendtskab med/tilegner sig viden om

- ungdomskulturer i engelsktalende lande (engelsk)
- højtider, geografiske og historiske forhold i egen og fremmed kultur (engelsk)
- kirkens indretning og udsmykning (kristendomskundskab).

Mål vedrørende metoder

Metoder hentes almindeligvis fra de centrale kundskabs- og færdighedsområder, fra slutmålene, fra trinmålene eller fra læseplanen.

Eksempler på mål vedrørende metoder

Det er et mål, at eleven/eleverne kender til/behersker

- metoder til at sikre sig selv i vand (idræt)
- tegneteknikker til at udtrykke lys, skygge, bevægelse og dybde i billeder (billedkundskab)
- forskellige metoder til løsning af matematiske problemer (matematik).

Faglige mål bliver sat af den lærer, der underviser i det pågældende fag. Ofte vil eleverne/eleven blive inddraget i målfastsættelsen.

Når eleverne tilegner sig indholdet i de forskellige mål, opnår de kvalifikationer inden for de områder, målene handler om. Når eleverne bruger de tilegnede kvalifikationer, opnår de kompetencer.

Om Fælles Mål: Fælles Mål

Implementering af Fælles Mål

Fælles Mål er ikke det samme som Klare Mål, og Klare Mål var ikke det samme som de centrale kundskabs- og færdighedsområder, som blev udsendt i forbindelse med folkeskoleloven i 1993.

Implementering af Fælles Mål kræver en bred indsats af alle parter:

- *kommunalbestyrelsen*
- *forvaltningen*
- *skolebestyrelsen*
- *skoleledelsen*
- *pædagogerne i børnehaveklassen*
- *lærerne*
- *forældrene i de enkelte klasser*
- *eleverne.*

Inspiration til denne indsats finder du her.

I skolen er der lærere, der er uddannet ud fra retningslinjerne i folkeskoleloven fra 1958.

I skolen er der lærere, der er uddannet ud fra retningslinjerne i folkeskoleloven fra 1975.

I skolen er der lærere, der er uddannet ud fra retningslinjerne i folkeskoleloven fra 1993.

I skolen er der endnu ingen lærere, der er uddannet ud fra retningslinjerne i folkeskoleloven fra 2003.

Det er derfor ikke nok at tro, at Fælles Mål er noget, der er kommet ind med modernismen. Det er heller ikke nok at tro, at Fælles Mål bare er noget, man kan læse, og så er den sag klaret – for det er den ikke.

Fælles Mål er noget, man skal

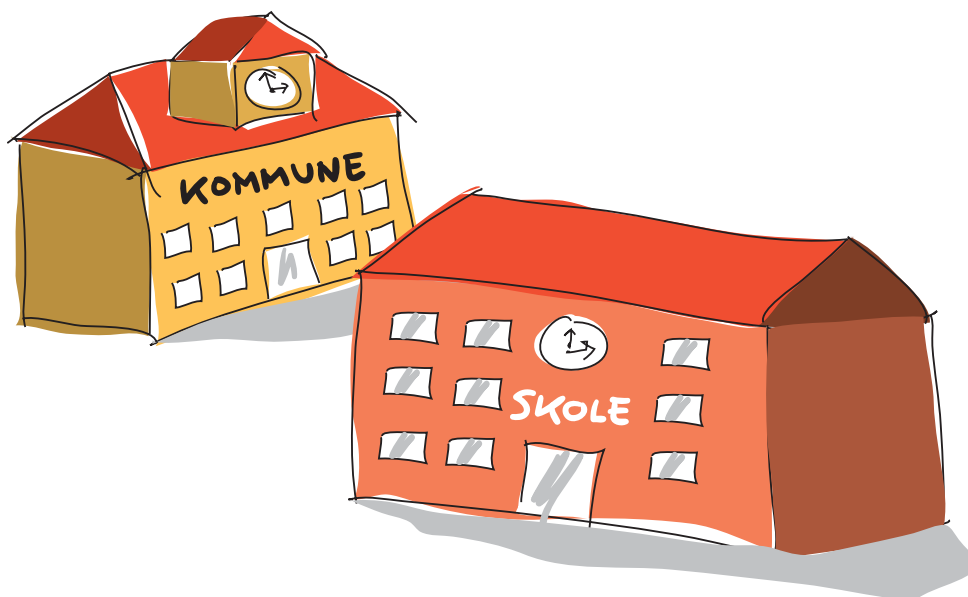
- forholde sig til
- arbejde med
- drøfte
- bruge.

Hvis man ikke gør det, kan Fælles Mål meget nemt blive til en “afkrydsningsliste” og få den utilsigtede effekt, at flere børn henvises til specialundervisning. Det kan også ske, at de dygtigste elever kommer til at mangle udfordringer.

Inspirationsafsnit

Inspiration til kommunen

Indledning

Med fornyelsen af folkeskoleloven har regeringen først og fremmest ønsket at styrke fagligheden. Eleverne skal – uanset hvor i landet de går i skole – have mulighed for at tilegne sig de samme kundskaber og færdigheder, og enhver må kunne danne sig et overblik over, hvilke mål der arbejdes hen mod. Det er en forudsætning for at sikre kvaliteten i folkeskolen.

Sådan skriver undervisningsministeren i forordet til Fælles Mål, og i enhver kommune må det være et ønske, at eleverne har mulighed for at tilegne sig de samme kundskaber og færdigheder – uanset hvilken skole i kommunen, de går på.

For at fremme dette kan kommunen

- inddrage Fælles Mål i den samlede skoleudvikling
- arbejde for, at alle ansatte får medejerskab til implementeringen
- inspirere og understøtte skolernes arbejde med elevernes alsidige personlige udvikling
- udforme beskrivelser af undervisningen med henblik på progressionen og samspillet mellem fagene, det tværfaglige og elevernes alsidige personlige udvikling.

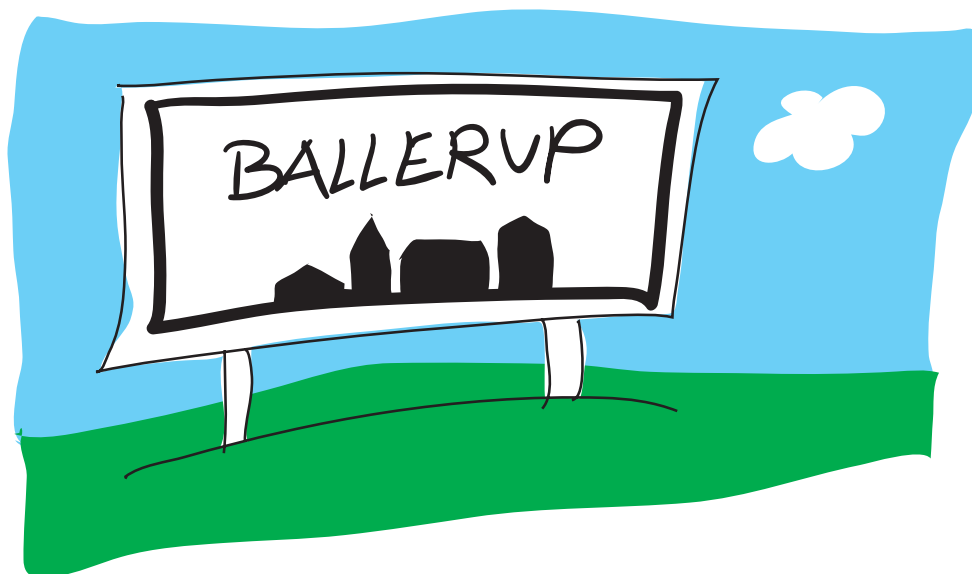
Stillingtagen på kommunalt plan

Kommunen bør tage stilling til fx følgende spørgsmål:

- Hvordan kan hele kommunen arbejde med Fælles Mål?
- Hvordan kan en skolepolitisk målsætning tage sig ud, når den skal medvirke til at Fælles Mål bliver implementeret i skolens dagligdag?
- Hvordan kan Fælles Mål bruges som ledelsesværktøj – på kommunalt plan og på skoleplan?
- Hvordan kan man sikre, at Fælles Mål bliver et vigtigt arbejdsredskab for lærerne?
- Hvordan kan kommunalbestyrelsen bruge Fælles Mål, når den udøver sin tilsynsforpligtigelse?

Inspiration til kommunen

Kommunen

Eksempel på skolepolitiske mål

Ballerup Kommune

Ballerup Kommune har vedtaget skolepolitiske mål og efterfølgende udgivet en publikation på 48 sider. Den kan hentes på www.ballerup.dk under "Skole & uddannelse", "Folkeskolen", eller her: *Skolepolitiske mål* (PDF – højreklik for download)

Inspiration til kommunen Det politiske niveau

Inspiration til kommunen: værdigrundlag

Eksempel på en skolepolitik

Middelfart Kommune

Et udsnit af Børn- og ungepolitikken i Middelfart kommune.

Målsætninger for folkeskolen

Målsætning

Målsætningen for skolerne i Middelfart har udgangspunkt i Folkeskoleloven, fagenes formål og de centrale kundskabs- og færdighedsområder:

Det er et mål, at skolerne skaber sådanne rammer for oplevelser, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære. Børn og unge skal være ansvarlige over for sig selv og i forhold til fællesskabet og samfundet. Det er vigtigt at lære, at vi i fællesskabet er med til at skabe hinandens liv. Det er ligeledes vigtigt, at elever, forældre og medarbejdere arbejder aktivt for en skole uden mobning.

Det betyder at,

Skolens dagligdag giver alle børn udfordringer, så de tilegner sig kundskaber, forudsætninger og færdigheder, der udvikler dem til kreative og aktive mennesker.

Medarbejderne skal bidrage til at gøre børnene til stærke personligheder og give dem sociale færdigheder.

Eleverne skal kunne bevæge sig mellem det kendte og det udfordrende, hvilket kræver tryghed, venskaber og samarbejde i en skole uden mobning.

Rammerne for undervisningen, skolen, klassen, projektgruppen eller makkerparret skal være fleksible og understøtte, at elever kan undres, undersøge, fordybe sig og handle.

Undervisningen skal indeholde naturoplevelser, hvor elevernes forhold til og respekt for naturen udvikles.

Eleverne vurderer og forholder sig kritisk til de forskellige medier og informationer i det hele taget.

Målsætning

Eleven deltager aktivt i undervisningen og tager medansvar over for de andre elever, undervisningen og det demokratiske fællesskab.

Det betyder, at:

Lærerne inddrager eleverne i tilrettelæggelse og gennemførelse af undervisningen, så eleverne bliver bevidste om betydningen af aktiv deltagelse.

Den enkelte skole fastsætter mål og laver handleplaner for styrkelse af elevernes demokratiske medbestemmelse i skolens dagligdag.

Målsætning

Skolerne fastholder og udvikler et gensidigt forpligtende samarbejde med forældrene.

Det betyder, at:

Den enkelte skole har mål for skole-hjem-samarbejde.

Det er forældrenes ansvar, at det enkelte barn er parat til at modtage undervisning.

Medarbejderne stiller krav til forældrene og forventer aktiv interesse og medvirken til trivsel på skolen i almindelighed.

Medarbejderne og forældrene påtager sig et gensidigt og aktivt ansvar for samarbejdet omkring eleverne.

Målsætning

Det er et mål, at samarbejdet mellem skoler og institutioner sikrer sammenhæng i børnenes verden.

Det betyder, at:

Forældrene er aktive medspillere i samarbejdet mellem den enkelte skole og relevante institutioner i forbindelse med overgangen fra institution til skole.

Den enkelte skole samarbejder med relevante institutioner i forbindelse med overgangen fra institution til skole og drøfter pædagogiske målsætninger og principper med hinanden

Medarbejdere på skolerne og institutionerne formidler og drøfter pædagogiske målsætninger og principper med hinanden.

Elever og forældre træffer valg om videre skolegang, uddannelse. Valget kvalificeres via undervisningen, skolevejledningen og ungdomsvejledningen.

Målsætning

Målet er at arbejde for rummelighed, så flest mulige børn og unge kan have deres skolegang i nærmiljøet og på distriktsskolen.

Det betyder, at:

Undervisningen og arbejdet i SFO tilrettelægges ud fra børnenes forskellighed.

Der arbejdes med forskellige organisationsformer i undervisningen og SFO.

Medarbejdernes forskellige kompetencer og de økonomiske ressourcer udnyttes fleksibelt.

Målsætning

Aktiviteterne i skolefritidsordningerne skal fremme barnets alsidige udvikling.

Det betyder, at:

Samarbejdet med forældrene prioriteres højt.

Den enkelte skole udarbejder målsætning for det pædagogiske arbejde i SFO.

Medarbejderne og forældrene arbejder bevidst for at skabe sammenhæng i børnenes dagligdag.

Pædagogerne inddrager børnene i tilrettelæggelse og gennemførelse af aktiviteterne og giver børnene frihed til at vælge mellem leg og aktiviteter.

Børnene har ansvar over for hinanden, fællesskabet og de aktiviteter, der foregår.

Målsætning

Børn og unge med handicap og/eller særlige behov skal igennem en tværfaglig indsats sikres et relevant undervisningstilbud.

Det betyder at:

Medarbejderne er tydelige og rettidige i kontakten og samarbejdet med forældrene.

Samarbejdet med forældrene er i særlig grad præget af respekt, lydhørhed og gensidig ansvarlighed.

Den tværfaglige indsats skal resultere i, at der gives et undervisningstilbud, som tager udgangspunkt i barnets behov.

Eksempel på et værdigrundlag for børn og unge

Fredericia Kommune

Fredericia kommune har gennemført en eksemplarisk proces, som førte frem til vedtagelsen af et værdigrundlag for børn og unge i kommunen.

Værdigrundlaget findes i sin helhed på www.fredericia.dk.

Direkte link:

Værdigrundlag for børn og unge. (pdf – højreklik for download)

Eksempel på en proces i en kommune

Vejle Kommune

Børne- og sundhedsudvalget besluttede, at

- Vejle Kommune som udgangspunkt godkender læseplanerne i fagene
- skolerne i løbet af skoleåret 2004-2005 har mulighed for at indstille eventuelle ændringer i læseplanerne til kommunalbestyrelsen
- beskrivelserne af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål i fagene godkendes som Vejle Kommunes beskrivelser
- der skal være systematisk evaluering i Vejle Kommune.

“År 1”: 2003-2004

Opkvalificering af skolelederne, hvor vi har søgt hen imod en slags fælles forståelse for, hvad vi forstår ved evaluering i fagene. For det er – som nævnt – meget vigtigt for os, at evalueringen bliver en del af undervisningen, inde i undervisningen – ikke som en slags afslutning på et forløb.

“År 2”: 2004-2005

Opkvalificering af lærerne på skolerne.

Igangsætning af 9 faggrupper (1 skoleleder og 4 lærere).

Opgave: at producere evalueringsopgaver til fagene. Slutprodukt i marts 2005.

August 2005

Videreformidlingsdag til fagfællerne i de 9 fag.

“År 3”: 2005-2006

Implementering på skolerne.

Igangsætning af flere faggrupper (1 skoleleder og 4 lærere).

Opgave: at producere evalueringsopgaver til fagene.

Slutprodukt i marts 2006.

August 2006

Formidlingsdag til fagfællerne i de resterende fag.

“År 4”: 2006-2007

Implementering på skolerne fortsætter.

På www.skolenet-vejle.dk kan du se evalueringshæfterne.

Inspiration til kommunen

Eksempler på fagudvalg og mål

Inspiration: eksempel på fagudvalg

Aalborg Kommune

Skema til drøftelse af fagudvalgets formål, mål og opgaver.

C. Opgaver i fagudvalget

I hvilke udstrækning bør fagudvalget tage initiativ til følgende opgaver?
(sæt bolle omkring de enkelte svarmuligheder)

	Altid	Ofte	Sjældent	Ikke relevant
Fagudvalget skal orientere løbende om ny faglitteratur på området	●			●
Fagudvalget skal drøfte kvaliteten af indholdet i ny faglitteratur	●			●
Ved nye ministerielle og kommunale tiltag drøfter fagudvalget anvendelsesmuligheder i og konsekvenser for fagundervisningen på forskellige klassetrin	●			●
Når der afholdes projekter-/temauger eller lign. bidrager fagudvalget med relevante emner og idéer til de forskellige klassetrin	●			●
Fagudvalget opgave er at følge med i og orientere om fagets didaktiske debat	●			●

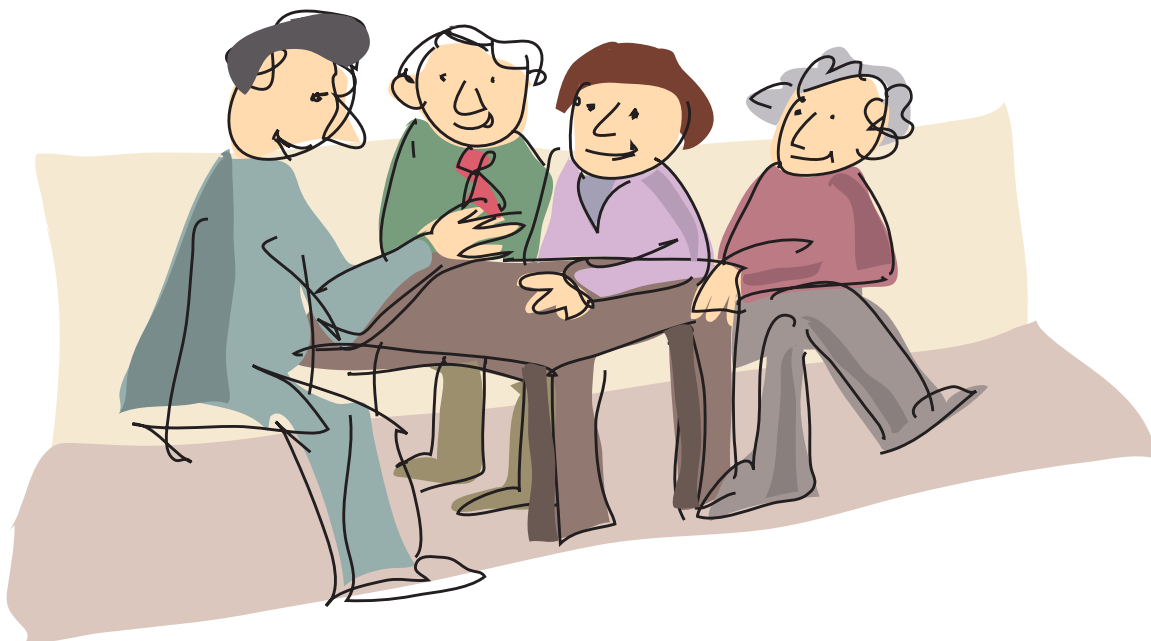
Eksempel på mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling: sociale kompetencer

Elevernes alsidige personlige udvikling			
sociale kompetencer:			
	mål efter 3.årg.	mål efter 6.årg.	mål efter 7. årg.
at samarbejde	<ul style="list-style-type: none"> - at eleverne har forståelse for, at alle er forskellige og har værdi. - eleverne skal kunne deltage i gruppearbejde med støtte og vejledning - at kunne fortælle om egne oplevelser overfor klassen - eleverne skal kunne lytte aktivt til hinanden - eleverne skal kunne deltage i løsningen af fælles problemer i klassen -eleverne skal kunne modtage en kollektiv besked og handle derefter 	<ul style="list-style-type: none"> - at eleverne respekterer hinanden. - at kunne arbejde i grupper af 2-4 elever - at kunne udtrykke egen mening omkring nærværende forhold. - at kunne arbejde med flere forskellige typer - at deltage aktivt i processen at lytte til og lære af hinanden - at blive bevidst om at kunne give og modtage konstruktiv kritik fra lærerside - at kunne magte en fremlæggelse for klassen 	<ul style="list-style-type: none"> - at videreudvikle at respektere hin forskellige - at kunne arbejde i grupper af forskellige størrelser under del opsyn. - at eleverne gøre bevidste om betydning af egen argumentation - at kunne samarbejde flere forskellige typer -at eleverne bliver bevidste om en passende diskussionskultur - at kunne modtage konstruktiv kritik - at kunne magte fremlæggelse for

Eksemplet er fra Snebjerg Skole, Herning Kommune. Skolen har også et skema vedrørende faglige kompetencer.

Inspiration til kommunen

Kommunale initiativer

Erfaringer

Det fremmer implementering af Fælles Mål, når:

- kommunen formulerer overordnede skolepolitiske mål og visioner
- kommunen udvælger indsatsområder/fokusområder, der er fælles for alle skoler i kommunen
- der udarbejdes en udviklingsstrategi af et fællespædagogisk forum i kommunen for implementering af Fælles Mål og udvikling af en evalueringskultur
- kommunen afholder fælles pædagogiske dage med henblik på udvikling af et fælles begrebsapparat og forståelse
- der udarbejdes en udviklingsstrategi på hver enkelt skole som bl.a. omfatter prioritering af uddannelsesressourcer til fx fælles skoleudvikling
- kommunen tager initiativ til organisering af idéudveksling
- kommunen tager initiativ til nedsættelse af fagteam på de enkelte skoler, fx inden for fag, som har mange undervisere på den enkelte skole
- kommunen tager initiativ til nedsættelse af fagteam på tværs af skoler, fx inden for fag/emner, som har få undervisere på den enkelte skole
- kommunen er lydhør over for de ønsker, skolebestyrelserne måtte have vedrørende fx fælles arrangementer for skolebestyrelsesmedlemmer eller kvalificering af skolebestyrelsesmedlemmerne
- kommunen gennemfører møder med fx formænd og næstformænd i skolebestyrelserne for at drøfte, hvordan alle parter bedst kan fremme arbejdet med Fælles Mål.

Altså:

- Hvad kan kommunen gøre for skolebestyrelserne?
- Hvad kan bestyrelserne gøre, for at de øvrige forældre bliver bragt på omgangshøjde?

Men som en politiker har sagt:

Kommunen kan ikke sende alle mulige opgaver ud til skolerne, for så har de ikke tid til at fokusere ordentligt – og gøre det, vi beder dem om.

Skoleudvikling

Det fremmer implementering af Fælles Mål, når der afsættes puljemidler til skoleudvikling

- i den enkelte skole
- i tværkommunale projekter
- på erfaringsudveksling mellem skolerne
- på udvikling af materialer, der kan understøtte brugen af Fælles Mål
- på udvikling af materialer, der kan fremme en god evalueringskultur.

Skoleudviklingsgrupper m.m.

Skoleudviklingsgrupper kan være

- styringsgrupper, der konkretiserer og sikrer skoleudviklingen
- fagteam
- grupper, hvori der foregår udveksling af erfaringer.

Kvalificerede medarbejdere

Man får kvalificerede medarbejdere gennem forskellige former for efteruddannelse.

Fælles kommunale initiativer

Fælles kommunale initiativer kan være

- fælles kommunale dage, hvor der sættes fokus på Fælles Mål
- organiseret af idé- og erfaringsudveksling.

Inspiration: virksomhedsplan

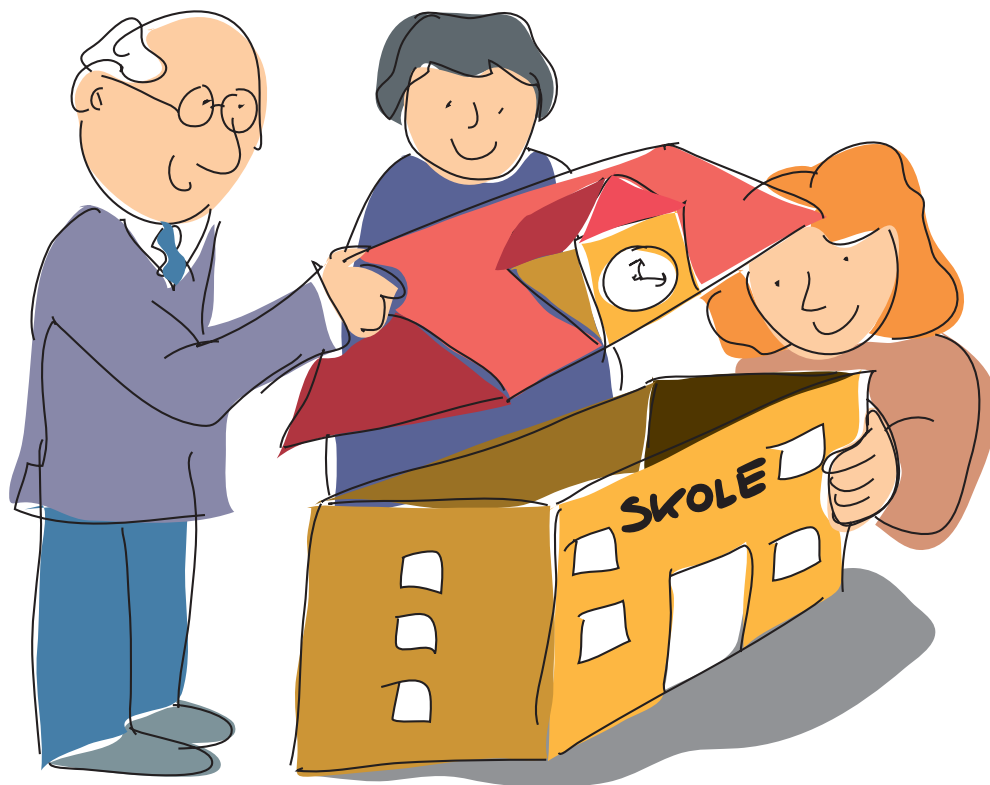
Virksomhedsplaner som et dialogredskab

Det er vigtigt, at skolerne har medejerskab til processen vedrørende implementeringen af Fælles Mål. Kommunens invitation til arbejdet med Fælles Mål skal lægge op til medejerskab og dialog. Lad skolerne efterfølgende bruge virksomhedsplanerne til at beskrive arbejdet med Fælles Mål og fagligheden. Virksomhedsplaner er et godt redskab til at sætte fokus på ansvarsfordelingen mellem de forskellige niveauer. Arbejdet med Fælles Mål – og evalueringen heraf – skal synliggøres i virksomhedsplanen.

Det vigtigste er – og det skal man altid holde sig for øje – at Peter lærer mere og bedre!

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet

Indledning

Udfordringer

Fire udfordringer til skolebestyrelsen:

- Vær initiativtager til en proces, hvor skolebestyrelsen kan indstille skolens beskrivelser af udviklingen i undervisningen frem mod trin- og slutmål til godkendelse i kommunalbestyrelsen.
- Vær initiativtager til en proces, hvor skolebestyrelsen kan indstille skolens læseplaner, der angiver indholdet i undervisningen, til godkendelse i kommunalbestyrelsen.
- Vær opmærksom på, at Fælles Mål indgår løbende i arbejdet med skolens udvikling, udformning af principper og tilsyn.
- Medvirk til, at Fælles Mål inddrages i skole-hjem-samarbejdet, således at forældrene er opmærksomme på hensigten med Fælles Mål i forhold til dialogen om elevernes læring.

Forældrene

Følgende kan være med til at fremme forældrenes kendskab til Fælles Mål:

- målrelaterede årsplaner
- periodeplaner med indholdsangivelser
- nyhedsbreve
- informationer på skolens websted
- indstiksark som dialogværktøj (fokus på ganske bestemte mål og fastholdelse gennem dialog med forældrene)
- samtaleark.

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet Skolebestyrelsen

Inspiration til skolebestyrelsen: breve

Brev 1

Kære forældre

Som det formodentligt er jer bekendt fra de seneste forældremøder, har Undervisningsministeriet udsendt en række hæfter med overskriften Fælles Mål.

De handler om, hvad skolens undervisning skal føre frem til, at vores børn kan.

I skolebestyrelsen har vi begyndt arbejdet med at sætte os ind i det meget omfattende materiale, som de 25 hæfter udgør – et arbejde som formodentligt vil strække sig over det kommende skoleår.

Vi har dog allerede nu drøftet, hvordan I bedst kan blive orienteret om, hvilke mål skolen sætter for den undervisning, jeres børn får. Og vi er nået frem til, at skolens forslag, om at ændre den måde årsplanerne er bygget op på, er særdeles fornuftigt.

Hidtil har årsplanerne indeholdt en oversigt over undervisningens indhold og en status på klassens sociale liv.

Fremover vil årsplanerne udelukkende indeholde mål – ikke kun mål for dansk, matematik og musik m.m., men også mål vedrørende den sociale dimension. Som noget nyt vil det også være et mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling.

På baggrund af målene vil lærerne vælge et indhold, der er aktuelt og relevant for vores børn. Indholdet vil fremgå af de periodeplaner, som bliver sendt til jer forud for hver periodes start.

I skolebestyrelsen synes vi fortsat, at der er god grund til på forældremøderne at drøfte de mål, der bliver sat for vores børn, så børnene møder udfordringer, der er afstemt efter deres behov og forudsætninger.

Med venlig hilsen

Skolebestyrelsen

Brev 2

Kære forældre

Skolebestyrelsen har indledt et samarbejde med Pædagogisk Råd om at få udarbejdet oversigter over kundskaber og færdigheder, som vi finder, det er vigtigt, at skolen og vi udstyrer vores børn med.

Skolen påtager sig at beskrive de kundskaber og færdigheder, som, den mener, er centrale i forhold til arbejdet med Fælles Mål. I skolebestyrelsen har vi derimod valgt at se på kundskaber og færdigheder ud fra synsvinklen:

Hvad kan man ikke leve uden i vores samfund?

Vi vil meget gerne høre fra jer. Kom med jeres bud på det stillede spørgsmål, så vi kan få lavet et rigtigt spændende stykke arbejde til glæde for alle og ikke mindst for vores børn.

Med venlig hilsen

Skolebestyrelsen

Brev 3

Kære forældre

I skolebestyrelsen troede vi, at vi i Danmark i mange år havde haft Fælles Mål.

Bruger vi ikke alle kilometer, meter og centimeter, når vi skal måle længder? Og vejer vi ikke med kilo og gram, og angiver vi ikke rumindhold med betegnelser som liter og deciliter?

Men vi er blevet klogere. Først nu har vi fået Fælles Mål, som er målene for den undervisning, som vores børn skal modtage i skolen.

Kom og hør om Fælles Mål.

Kom og stil spørgsmål.

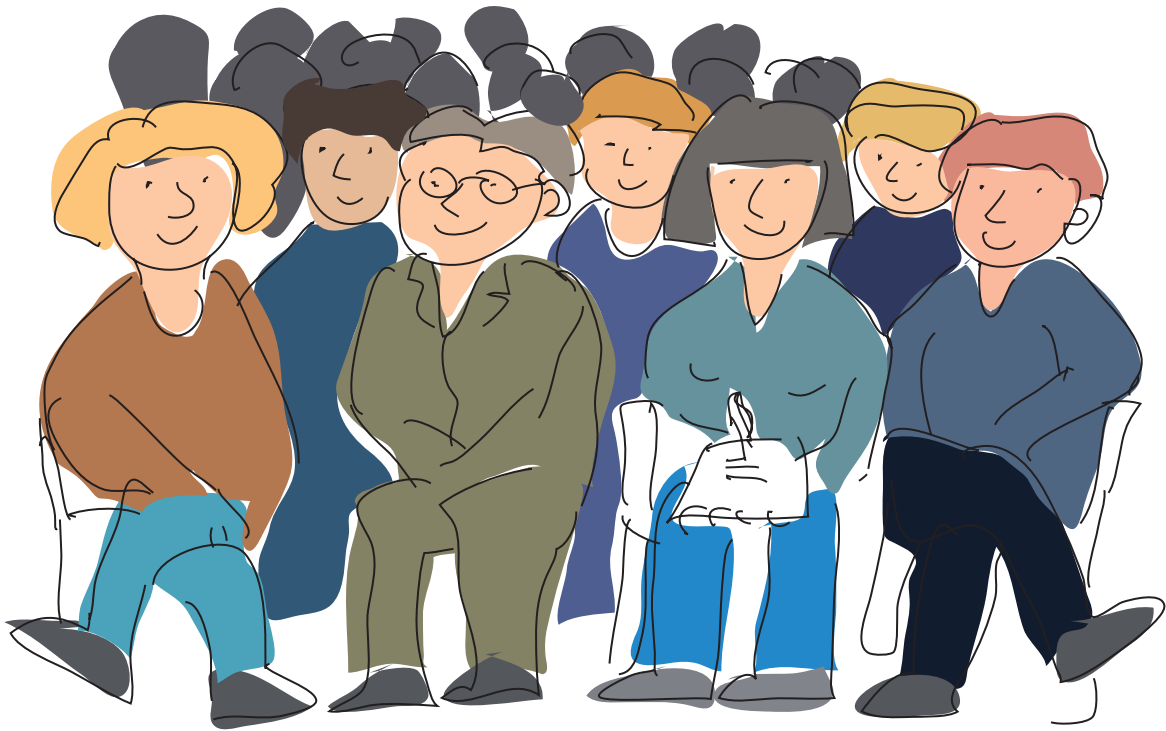
Kom til en spændende og til tider underholdende aften med Katarinas bedstefar, som vil fortælle om Fælles Mål. Arrangementet finder sted:

den 28. marts 2006 kl. 19.30

Med venlig hilsen

Skolebestyrelsen

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet Forældremødet

Drøftelse af Fælles Mål – også på forældremødet

Idé til forældremøde i 1. klasse

Tag udgangspunkt i følgende, der er hentet fra faget musik, trinmål efter 2. klassetrin, og kom med forslag til:

Hvad er det, vores børn skal kunne og vide, for at de vil kunne...

Inddel jer i 3 grupper.

- Gruppe 1 skal kigge på musikudøvelse
- Gruppe 2 skal kigge på musikalsk skaben
- Gruppe 3 skal kigge på musikforståelse.

Vælg 3-5 punkter og kom med forslag.

Musikudøvelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- deltage opmærksomt i legende musikalsk udfoldelse
- følge og holde en puls
- synge med på et repertoire af nye og ældre danske sange og salmer med vægt på børnesange samt årstids- og højtidsange
- fremsige et udvalg af rim og remser
- synge med god intonation i større grupper
- synge efter anvisninger på tempo, toneleje og udtryk
- anvende forskellige musikinstrumenter som ledsagelse til leg og sang
- deltage i sammenspil med enkle rytmiske og melodiske figurer
- deltage i en række sanglege og bevægelseslege.

Musikalsk skaben

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende krop, stemme og forhåndenværende klangkilder i skabende musikalsk arbejde
- producere lydillustrationer og klangkulisser over rim, remser, eventyr eller egne fortællinger
- udføre enkle rytmiske improvisationer med ledsagelse af grundpuls
- synge korte melodiske improvisationer med eller uden tekst
- komponere små rim, remser og sange
- deltage i forløb med musik, billeder, bevægelse og dramatisering i fællesskab med andre.

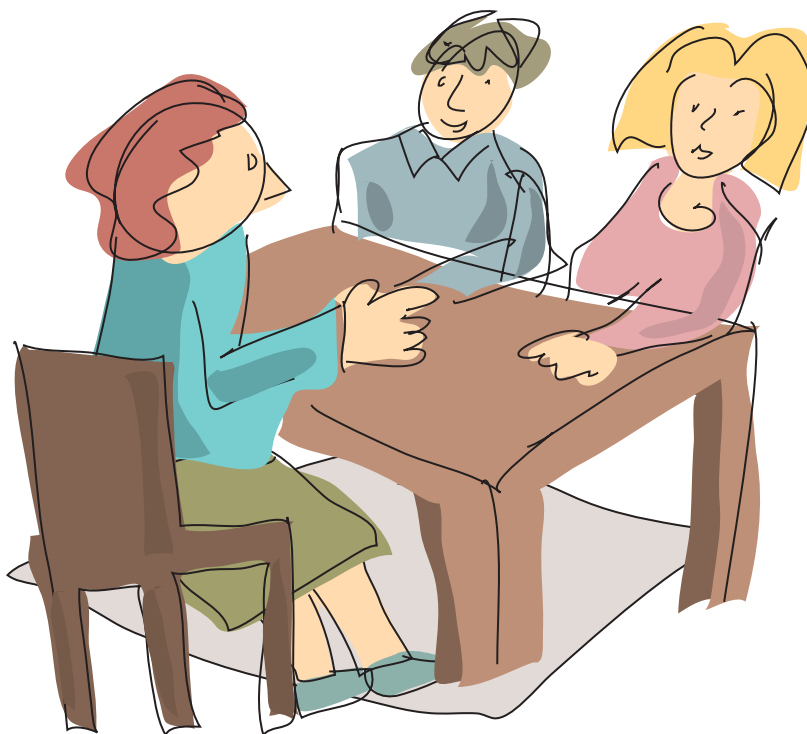
Musikforståelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lytte opmærksomt til korte musikstykker, der associerer til noget konkret
- udtrykke oplevelse af musik i ord, billeder og bevægelse
- udtrykke elementer i et musikstykke i leg og dramatisering
- bedømme, hvilken af to toner der er højest, og om en tonerække går op eller ned
- kende forskel på puls og rytme
- høre forskel på dur og mol
- anvende notation til rytme og lyd
- genkende klangen af størstedelen af musiklokalets instrumenter
- forstå, at der er forskellige musikgenrer
- forstå, at musik bruges i mange sammenhænge.

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet

Skole-hjem-samarbejdet

Skole-hjem-samarbejdet

Er skole-hjem-samarbejdet udformet, så det er i overensstemmelse med den udvikling, skolen har gennemgået de seneste år? Eller er skole-hjem-samarbejdet fortsat, som det var for 30 år siden?

Fælles Mål og ønskerne om, at forældrene skal spille en aktiv rolle i deres børns skolegang, bør give skolebestyrelsen anledning til overvejelser om, hvordan et hensigtsmæssigt skole-hjem-samarbejde skal organiseres.

Nogle skoler har valgt at organisere skole-hjem-samarbejdet således:

Forældresamtalen

Forældresamtalen foregår mellem forældre og elevansvarlige lærere (2 lærere) og handler om skolens underretning af forældrene om elevens udbytte af undervisningen.

Man benytter samtaleark; disse er i deres indhold forskellige fra afdeling til afdeling, men har et fælles layout. Som forberedelse til forældresamtalen har afdelingens lærere talt sammen om, hvad der er det væsentlige at få drøftet.

Samtalen skal som minimum omfatte følgende temaer:

- hvilke mål der er blevet arbejdet med siden sidste forældresamtale
- hvordan eleven trives i såvel timerne som frikvartererne
- hvad elevens faglige udbytte er af såvel den faglige undervisning som den undervisning, der tager afsæt i tværgående emner og problemstillinger
- hvordan elevens alsidige personlige udvikling er i forhold til de formulerede mål
- hvilke mål der skal arbejdes med frem til den næste forældresamtale.

Samtalen skal være fremadrettet i forhold til den lagte udviklingsplan.

Forældremødet om klassen

I forældremødet om klassen deltager forældre, elever og nogle af afdelingens lærere.

Mødet handler om elevgruppens faglige, sociale og følelsesmæssige udvikling. Mødet er lærerstyret og har til hensigt at fremme et godt samarbejde mellem skole og forældre om klassens udvikling.

Antallet af forældremøder er afstemt efter de konstaterede behov.

Forældrecafé

Forældrecafeen er for afdelingens forældre og lærere. Der afholdes mindst 2 pr. skoleår.

Indholdet er emner, der er relevante for afdelingens forældre. Der vælges typisk et tema pr. café. Debatten kan indledes af børn, forældre, lærere eller "eksperter". Forældre fra andre afdelinger er velkomne, men temaerne er rettet mod en enkelt afdelings forældre. Nogle gange indledes aftenen i fællesskab med et oplæg for alle, og de efterfølgende drøftelser foregår på klassetrinsbasis.

Forældrecafeen er et tilbud til forældrene.

Eksempler på emner, man kan tage op:

- børn og rusmidler
- "uroelige" børn i indskolingen
- opdragelse af børn
- børn i overgangsalderen – forældre i puberteten
- fortsat uddannelse efter skoletidens afslutning.

Temaaften

Temaaften er for alle skolens forældre eller for udvalgte grupper. Der afholdes mindst to pr. skoleår.

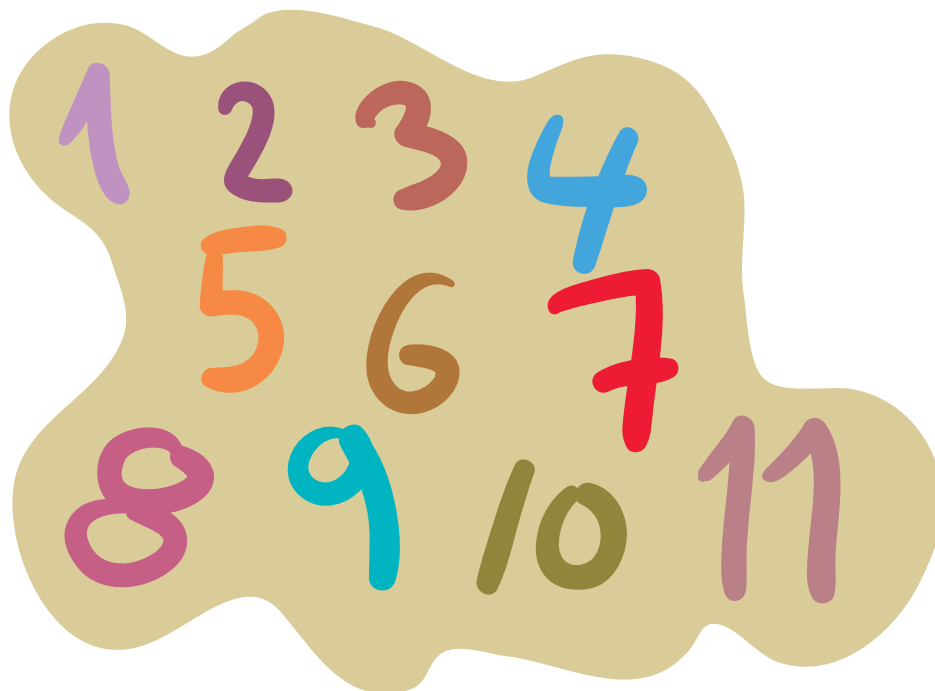
Indholdet er centrale emner hentet fra skolens pædagogiske grundlag. Formålet er, at forældrene skal få indsigt i skolens pædagogik og måde at undervise på.

Eksempler på temaer, man kan tage op:

- Fælles Mål for elevernes alsidige personlige udvikling
- Fælles Mål i de obligatoriske emner – hvordan kan forældrene støtte skolen i dens realisering af de fastsatte mål?
- Fælles Mål på skolen – sådan arbejder vi
- skolens læringsbegreber
- konfliktløsning – en del af dagligdagen
- projektarbejdsformen og den seneste bekendtgørelse for Projekt opgaven.
- evaluering – hvad er det?
- eksempler på brug af dagbøger og portfolio.

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet

Nogle mulige spørgsmål

Hvad er vigtigt for skolebestyrelsen?

Fra møder med skolebestyrelser i forskellige kommuner er følgende fremhævet som centrale punkter for skolebestyrelser at arbejde med. De bringes her med henblik på, at andre skolebestyrelser kan vurdere, om det er noget, de skal tage fat på, om det er noget, de for længst har lagt bag sig, eller om det er irrelevant:

Punkt 1

Fælles Mål er et vigtigt tema, men det afgørende for langt de fleste forældre er svaret på spørgsmålet:

Trives mit barn i skolen?

Hvordan støtter vi i skolebestyrelsen sammenhængen mellem det stillede spørgsmål og Fælles Mål?

Punkt 2

Trinmål er mål for undervisningen – overvejende mål, der handler om at sikre fagligheden. Det er fint, men hvordan holdes lille Peter op mod dem. Eller hvordan sætter vi læringsmål?

Punkt 3

Hvordan har vi i skolebestyrelsen været med til at sikre ærligheden, når der bliver sat læringsmål? Har vi gjort det tydeligt over for vores lærere og forældre, at meningen med Fælles Mål ikke er at sende flere børn til specialundervisning? Har vi fået tydeliggjort, at de bindende trinmål kan indfries på mange forskellige måder? Og at elever, der ikke kan det samme, ganske enkelt fordi deres behov og forudsætninger er meget forskellige, kan have hver deres tilgang til de områder, som trinmålene angiver?

Punkt 4

Har vi i skolebestyrelsen været med til at fremme, at der på relevante tidspunkter bliver gjort status og sat nye mål? Eller venter vi bare på, at der kommer endnu en international undersøgelse, der siger, at det går dårligt?

Punkt 5

Har vi i skolebestyrelsen været dygtige nok til at tydeliggøre vores forventninger til forældrene? Nemlig, at vi ønsker, at de skal tage et betragteligt medansvar for deres børns opførsel og måde at være på i undervisningen. Vi vil have forældrene på banen, når der opstilles sociale mål. De faglige mål kan vi som forældre roligt overlade til lærerne, men realiseringen af de sociale klarer lærerne ikke uden os.

Punkt 6

Har vi i skolebestyrelsen været dygtige nok til at gøre vores politikere opmærksomme på, at der er brug for ressourcer til holddannelse?

Punkt 7

Vi har i skolebestyrelsen opfordret kommunen til at lave en webside, der er rettet mod forældre, der er interesseret i

- deres børns skolegang
- korte udgaver af væsentlige temaer fra skolernes virksomhedsplaner
- de centrale pointer i Fælles Mål.

Punkt 8

Skolebestyrelsen er meget optaget af at finde frem til initiativer, som kan styrke samarbejdet mellem bestyrelsen og skolens øvrige forældre.

Punkt 9

Vi i skolebestyrelsen har anmodet kommunen om at etablere kurser for lærerne med henblik på, at kommunikationen mellem lærere og forældre om Fælles Mål bliver styrket. Når lærerne fortæller, hvorfor de gør det, de gør, så stiger forældrenes indsigt, forståelse og medvirken. Det er konceptet.

Punkt 10

Vi har i skolebestyrelsen besluttet at teste vores forældres viden om Fælles Mål. Vi synes ikke kun, at det er vores børn, der hele tiden skal testes. Så vi har lavet en tipskupon.

Punkt 11

Hvad er det, forældrene i skolebestyrelsen forventer af skolens underretning vedrørende elevernes udbytte af undervisning?

Hvad er det, forældrene i klassen forventer?

Måske er det en meget god idé at lade forældrene udtrykke, hvad de forventer, inden vi handler ud fra, hvad vi tror, de forventer.

Inspiration til skolebestyrelsen – skole-hjem-samarbejdet

Prøv din viden om Fælles Mål

Prøv din viden om Fælles Mål

Tipskupon: Fælles Mål

Hver spiller råder over 1 helgardering og 2 halvgarderinger, som kan anbringes efter behag. Kuponer med flere halv- og helgarderinger er ugyldige.

1

Fælles Mål er udgivet af

1 Undervisningsministeriet

X Socialministeriet

2 Familienministeriet

2*Der er udgivet Fælles Mål for*

- 1 skolefritidsordningerne
- X børnehaveklassen
- 2 børnehaverne

3*Trinmål er*

- 1 vejledende
- X bindende
- 2 bindende, når de er godkendt af kommunalbestyrelsen

4*Slutmål er*

- 1 vejledende
- X bindende
- 2 bindende, når de er godkendt af kommunalbestyrelsen

5*Læseplanerne er*

- 1 vejledende, når de er godkendt af kommunalbestyrelsen
- X bindende
- 2 bindende, når de er godkendt af kommunalbestyrelsen

6*Trinmålene er*

- 1 læringsmål
- X færdighedsmål
- 2 undervisningsmål

7*Betegnelsen delmål findes i*

- 1 folkeskoleloven
- X Fælles Mål
- 2 Klare Mål

8*Slutmålene er*

- 1 læringsmål
- X færdighedsmål
- 2 undervisningsmål

9

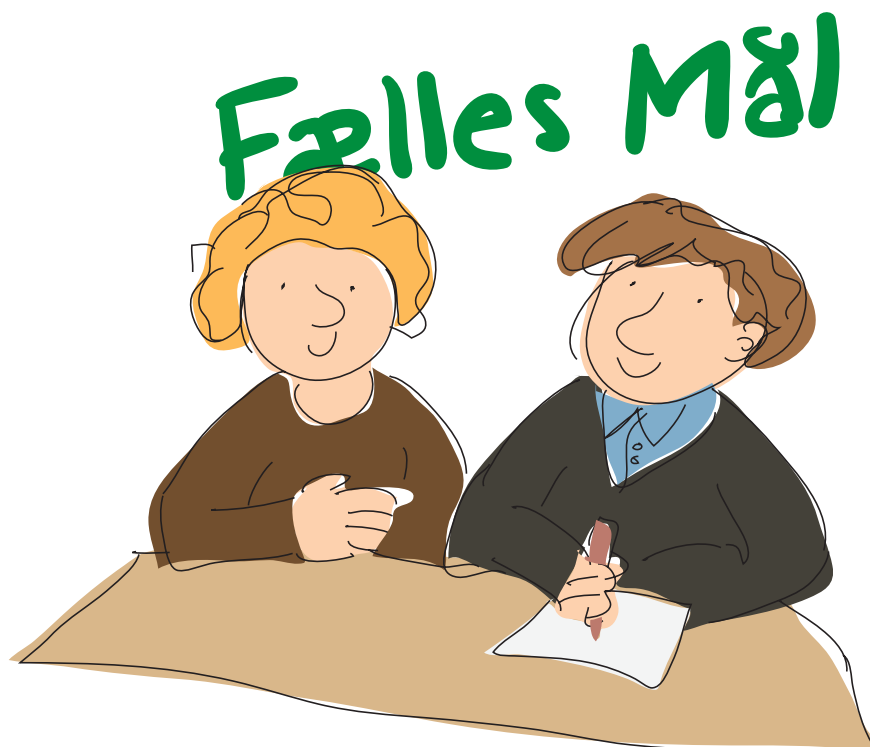
Eleverne skal kunne 8-tabellen.

Denne sætning findes i

- 1 Fælles Mål for matematik
- X folkeskoleloven
- 2 ingen af stederne

Inspiration til skoleledelsen

Skoleledelsen

Inspiration til skoleledelsen

Hensigten med Fælles Mål er at sikre det faglige niveau i folkeskolen. Fælles Mål bør ikke få den utilsigtede effekt, at flere børn henvises til specialundervisning, og at de dygtigste elever kommer til at mangle udfordringer.

Centrale spørgsmål for skoleledelsen

Hvordan kan en hel skole arbejde med Fælles Mål?

Inspiration

Skolen nedsætter fagudvalg, der drøfter og foreslår mål vedrørende kundskaber og færdigheder, som eleverne skal beherske, så undervisningen kan indfri de bindende mål.

Skolen nedsætter udvalg på tværs af årgangene, der drøfter og foreslår mål vedrørende

- arbejdsformer
- undervisningsmæssige kvalifikationer
- sociale kvalifikationer.

*Hvordan kan et pædagogisk råd arbejde med Fælles Mål?***Inspiration**

Pædagogisk råd behandler forslagene fra fagteam og udvalgene og indstiller til skoleledelsen, at forslagene opløftes til gældende principper for skolens virksomhed.

*Implementeringen af Fælles Mål – samarbejde mellem skolebestyrelsen og Pædagogisk Råd***Inspiration**

Skolebestyrelsen behandler skoleledelsens indstilling og fastsætter principper vedrørende implementeringen af Fælles Mål.

*Fælles Mål som ledelsesværktøj – på kommunalt plan og på skoleplan***Inspiration**

Skoleledelsen fremmer i samarbejde med forvaltningen, at der tages fælles kommunale initiativer, som sætter fokus på arbejdet med Fælles Mål.

Skoleledelsen fremmer udviklingen af målrelaterede årsplaner og bruger disse som afsæt for teamsamtaler. Derudover bruges de som udgangspunkt for tiltag, der fremmer en organisering af skolen, og som letter de ansattes arbejde med Fælles Mål.

Skoleledelsen

- følger op på og sikrer, at lærerne inddrager Fælles Mål i deres arbejde med at tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisningen
- sikrer, at Fælles Mål anvendes i den løbende evaluering af undervisningen
- bruger Fælles Mål i ledelsen af det daglige arbejde og planlægning af efteruddannelse.

Implementering af Fælles Mål

Skoleledelsens rolle i forbindelse med implementeringen af Fælles Mål er af stor betydning, idet skoleledelsen er omdrejningspunktet i forhold til

- kommunen
- skolebestyrelsen
- skolens udviklingsgruppe
- det pædagogiske servicecenter
- afdelingen
- årgangen
- klasseteamet
- fagteamet

- udviklings- og handlingsplan
- virksomhedsplanen
- skole-hjem-samarbejdet
- elevrådsarbejdet
- den enkelte elev.

Kommunen

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx hvad angår etablering af efteruddannelse, fælles pædagogiske arrangementer.

Skolebestyrelsen

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx hvad angår forældrearrangementer, der fremmer kendskabet til Fælles Mål.

Skolens udviklingsgruppe

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx hvad angår tilvejebringelse af en flerårig udviklings- og handlingsplan, der fremmer et kontinuerligt arbejde med Fælles Mål.

Det pædagogiske servicecenter

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at inddrage servicecentret, når de målrelaterede årsplaner skal omsættes til konkrete undervisningsforløb, der tager afsæt i elevernes forskellige behov og forudsætninger.

Afdelingen

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at sikre, at der er tid i afdelingen til, at der skabes en fælles holdning til, hvordan man fx konkretiserer Fælles Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling.

Årgangen

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at fremme, at lærere på samme årgang drøfter og samarbejder om at realisere fælles undervisningsforløb, der giver mulighed for holddannelse, undervisningsdifferentiering, inddragelse af it og at tilgode elevernes ønsker og synspunkter.

Klasseteamet

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at fremme, at der arbejdes sammen om

- at realisere de mål vedrørende kundskaber og færdigheder, som er fælles for flere fag
- at der gives rum for undervisningsforløb, der giver mulighed for holddannelse, undervisningsdifferentiering og inddragelse af it
- at der i hvert fag løbende er et samarbejde mellem lærer og elev om fastlæggelse af de mål, der søges opfyldt.

Fagteamet

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at

- følge fagteamenes arbejde med at fastsætte mål vedrørende kundskaber og færdigheder
- sikre, at fagteamets arbejde ender med en progression over det antal år, som det pågældende fag optager i skoleforløbet og
- fagteamet udvikler et fælles fagsyn på tværs af klassetrin og afdelinger.

Udviklings- og handlingsplan

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at sikre, at skolen har en treårig udviklings- og handlingsplan, så de initiativer, der bliver sat fokus på, bliver implementeret i den daglige undervisning.

Virksomhedsplanen

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at sikre, at skolens arbejde med implementeringen af Fælles Mål fremgår af virksomhedsplanen og derigennem opnår den nødvendige politiske bevågenhed.

Skole-hjem-samarbejdet

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at tage initiativer til, at der foregår en drøftelse af Fælles Mål på klasseplan, så alle forældre har mulighed for at være orienteret om skolens arbejde med at implementere målene.

Elevrådsarbejdet

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at støtte elevrådet til, at der på såvel skole- som klasseplan kan blive sat fokus på initiativer, der kan fremme intentionerne i fx Fælles Mål i forhold til elevernes alsidige personlige udvikling.

Den enkelte elev

Skoleledelsen er omdrejningspunktet fx ved at have øje for, at skolens organisering af undervisningen fremmer læringsmulighederne for såvel lavt- som højtpræsterende elever.

Inspiration til skoleledelsen - eksempel

Skoleledelsen – eksempel

Inspiration til skolen

Bakkeskolen (Fredericia Kommune)

Fælles Mål er en helt naturlig del af vores skoleudvikling. Fælles Mål er afslutningen på arbejdet i fagudvalgene. Det er målene, der skal flytte undervisningen; målene er såvel de faglige som de sociale og færdighedsmæssige.

For at øge fagligheden

- tager vi udgangspunkt i det enkelte barn (!)
- sørger vi for, at indholdet styrer: Vi er opdelt i mindre enheder, har fleksibel planlægning og selvstyrende team
- opbygger vi en sammenhæng mellem færdigheder og faglig-sociale kompetencer for at styrke elevernes selvtillid og selvværd
- indretter vi de fysiske rum, så de understøtter målene
- har skolen udarbejdet et idékatalog til årsplaner m.m. – se skolens websted
- har fagene matematik og dansk 20 timer til fagligt arbejde
- bruges logbog efter hvert afsluttet forløb
- mødes kontaktlærerne 1/2 time hver uge.

Ovenstående er leveret af skoleleder Anders Axø.

Eksempel: en skoles udviklings- og handlingsplan

Hensigten med planen er, at skolen i perioden 2004-2005/2005-2006/2006-2007 implementerer folkeskolelovens § 5, 13 og 18. Det sker i en skole, der bevæger sig fra at være overvejende time-/fagopdelt til at være afdelingsopdelt med team, der selv forestår skemalægning under hensyntagen til elevernes behov og forudsætninger.

Her er kun bragt:

2006-2007

A.3. Endelig etablering af afdelingsstrukturen

Der sættes særlig fokus på at følge og evaluere den personalemæssige sammensætning i afdelingerne. Derudover sættes der fokus på, hvordan man sikrer erfaringsformidling og afdelingens kvalitet, samtidig med at der er muligheder for afdelingsskift.

B. Fortsat implementering af projektarbejdsformen

Projektarbejdsformen fungerer som ramme for undervisningsdifferentieringen og målsætning. Eleverne tilskrives medbestemmelse og medansvar, der er i overensstemmelse med deres behov og forudsætninger.

C. Fortsat arbejde med faglighed

Der gennemføres screening af eleverne inden for udvalgte faglige områder for at se om niveauet er tilfredsstillende. Eleverne tilskrives medbestemmelse og medansvar, der er i overensstemmelse med deres behov og forudsætninger.

D. Pædagogisk platform, målsætning og treårig udviklings- og handlingsplan

Der tilvejebringes en ny udviklings- og handlingsplan for skolen, skolens målsætning evalueres og revideres eventuelt. Den pædagogiske platform evalueres og revideres eventuelt.

E. Årsplan for 2007-2008

Der udarbejdes målrelateret årsplan for 2007-2008.

Der lægges skema fire gange i løbet af året, nemlig for perioderne sommerferie-efterårsferie/efterårsferie-juleferie/juleferie-vinterferie/vinterferie-påskeferie/påskeferie-sommerferie.

Før en kommende periode evalueres den foregående i forhold til den målrelaterede årsplan.

F. Skole-hjem-samarbejde

Forældrene inddrages aktivt i udformningen af målsætning og udviklings- og handlingsplan.

Inspiration til lærerne

Fagteam

Fagteam

Et fagteam består enten af alle lærere, der underviser i det pågældende fag – eller af et udvalg af de pågældende lærere. Er det sidste tilfældet, bør det arbejde, som fagteamet når frem til, efterfølgende drøftes med samtlige undervisere i faget.

Et fagteam bør bestå af 5-7 personer og kan suppleres med en medarbejder fra servicecentret.

Er der tale om et fag, som kun har få undervisere på skolen, eller er der tale om en skole med få elever, kan det anbefales, at der etableres fagteam på tværs af skolerne i kommunen.

Arbejdet i fagteamet

Hensigten med arbejdet i fagteam er, at teamet skal

- nå frem til at fastsætte de faglige mål (kundskaber og færdigheder) for skolen
- sikre, at der er en passende progression i de forskellige mål
- drøfte, hvordan de opstillede mål kan evalueres.

Fagteamet henter inspiration i Fælles Mål, men det er vigtigt, at teamet ikke ender med at skrive Fælles Mål af. Det centrale er typisk at nå frem til de kundskaber og færdigheder, der henvises til i den indledende sætning:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne erhverver sig de kundskaber og færdigheder, som sætter dem i stand til

Fagteamet skal udvælge, hvad teamet finder væsentligt. Og på et tidspunkt bør det også blive det væsentligste for skolen, men begynd med det, der for teamets medlemmer er det vigtigste.

For at det, som fagteamet ender med, kan blive funktionelt – og dermed anvendeligt – kan det være fornuftigt at bruge følgende inddeling (oversigt):

Faglige kundskabs- og færdighedsmål handler om

- indhold (fx kongerækken)
- metoder (fx kildekritik).

Faglige kundskabs- og færdighedsmål kan vedrøre

- undervisningen (undervisningsmål betyder, at undervisningen skal handle om)
- eleven (læringsmål betyder, at eleven skal).

Faglige kundskabs- og færdighedsmål kan enten være

- færdighedsmål
- kundskabsmål
- interessemål.

Trin i arbejdsprocessen

Der kan peges på følgende trin i arbejdsprocessen:

1. Se på hele skoleforløbet på en gang.
2. Drøft, hvad der er faglighed i fx dansk, så teamet kan koncentrere sig om de faglige mål; undgå de ting, der er nævnt i Fælles Mål for faget, men som lige så godt kunne have stået i et andet fag.
3. Fastsæt nogle hovedmål (discipliner, overskrifter, indhold), fx læsning, mundtlig fremstilling, litteratur, addition, subtraktion.
4. Fastsæt evt. delmål (trin, progression); det kan være mål, som I ikke vil evaluere direkte, men som er pejlemærker for den lærer, der underviser på det klasstrin, som målet vedrører.
5. Fastsæt dernæst de mål, som flertallet af eleverne skal have tilegnet sig ved udgangen af (brug klasstrin eller en kvartalsangivelse).
6. Drøft, om der er tale om
 - færdighedsmål (eleven skal kunne, beherske o.l.)
 - kundskabsmål (eleven skal have kendskab til, forståelse for, indsigt i, viden om)
 - interessemål (eleven skal blive interesseret i).
7. Vurder, om der er tale om undervisningsmål eller læringsmål eller både og.
8. Drøft, hvordan de satte mål skal evalueres.

Inspiration til lærerne

Eksempler på udsnit fra fagplaner

Eksempel på en skolepolitik

Et udsnit af Børn- og ungepolitikken i Middelfart kommune.

Eksempler på dele af fagplaner udarbejdet af forskellige skolers fagteam på baggrund af indgangssætningen i Fælles Mål:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har erhvervet sig de kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at ...

Fagplanerne er udtryk for fagteamets vurdering af, hvilke kundskaber og færdigheder det er, der skal til for at ...

Dansk

Undervisningsmål:

0. årgang

Det er et mål, at undervisningen i børnehaveklassen indeholder

- skriveøvelser – holde på blyanten
- børneskrivning
- lydarbejde – håndfonemer.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Ved starten af 1. årgang

Det er et mål, at undervisningen i starten af 1. klasse indeholder

- lyd, form og navn på bogstaver
- sanglege, rim og remser, gode historier.

Det er et mål, at undervisningen giver

- børnene tillid til at bruge børneskrivning
- eleverne mulighed for at kunne tage vare på sig selv.

Ved udgangen af 1. årgang

Det er et mål, at undervisningen giver eleverne mulighed for at

- sætte lyde sammen
- bruge grafem, navn og fonem
- fortælle træning – kronologisk mundtligt/skriftligt – genfortælle
- anvende dramatisering mundtligt/skriftligt
- få et begyndende genrekendskab: virkelighed/fantasi – faglitteratur/skønlitteratur
- bruge historiefortælling mundtligt/skriftligt
- deltage i frilæsning
- deltage i læsekursus
- introducere analyse vha. fisk/hoved model
- opnå computerkendskab.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Ved udgangen af 2. årgang

Det er et mål, at undervisningen giver eleverne mulighed for at

- opnå genrekendskab
- få kendskab til navneord, udsagnsord, tillægsord – ordklasser
- øve skrivning i forskellige genrer
- øve individuel læsning
- indgå i dramatisering/rollespil
- analysering af tekst
- få computerkendskab
- øve 10-finger på computer – (bogstavrepetition).

Det er et mål, at eleverne har fået et indgående kendskab til

- et forfatterskab.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Ved udgangen af 3. årgang

Det er et mål, at eleverne

- er i stand til at forstå tekster tilpasset alderstrinnet
- kan læse højt, klart og tydeligt i en forsamling
- behersker lydering
- behersker stavelsesdeling
- kan anvende punktum og spørgsmålstegn
- kan skelne og bruge nutid, datid og navneform
- er i stand til at læse faglitteratur.

Det er et mål, at eleverne har fået et indgående kendskab til

- et forfatterskab.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Ved udgangen af 4. årgang

Det er et mål, at eleverne

- har automatiseret deres læsning, således at de læser sikkert og med god forståelse
- skal kende og kunne anvende forskellige angrebsteknikker, således at læsningen automatiseres

- kan læse undertekster på tv svarende til deres alderstrin
- kan anvende lydfølgereglerne (3. trin i Staveraketten)
- kan skrive en sammenbunden letlæselig grundskrift.

Det er et mål, at eleverne har fået et indgående kendskab til

- et forfatterskab.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Ved udgangen af 5. årgang

Det er et mål, at eleverne

- har kendskab til skimning
- har viden om nærlæsning
- behersker brugen af ordbog til arbejdet med egen tekstproduktion og til udvidelse af ordforråd
- behersker morfemerne som beskrevet på 5. trin i Staveraketten
- er fortrolige med ordklasserne: navneord, tillægsord, udsagnsord, forholdsord
- er fortrolige med komma og de øvrige tegn
- kan skelne og bruge førnutid, førdatid, fremtid, kort og lang tillægsform
- har udviklet deres sproglige bevidsthed, således at de er i stand til at fastholde tiden, have et varieret sprogbrug og kunne variere sætningsopbygningen i en tekst
- kan skelne mellem forskellige genrer inden for skønlitteratur og faglitteratur
- har opnået bevidsthed om afsender- og modtagerforhold i skriftlige udtryk og kan anvende det i egen tekstproduktion
- har begyndende kendskab til en teksts komposition og dens betydning for det skriftlige udtryk
- kender betydningen af et godt layout og kan anvende et hensigtsmæssigt layout i egen produktion
- kan udtrykke sig i samtale og diskussion og give udtryk for fantasi, følelser, erfaringer og viden
- er bevidste om billeders og lyds virkemidler
- kender forskellige genrer inden for faglitteraturen
- kender forskellige genrer inden for skønlitteraturen
- kan anvende forskellige skrifttyper alt efter opgavens karakter.

Det er et mål, at eleverne har fået et indgående kendskab til

- et forfatterskab og ved, at litteratur fra forskellige tider kan afspejle den tid, den er skrevet i.

Det er et mål, at eleverne kan anvende

- billede og lyd som udtryksmiddel i egen produktion.

Det er et mål, at eleverne behersker:

- tekstbehandling: Redigering, stavekontrol, tekstjustering
- tegneprogram: Klip, kopier og sæt ind, indsættelse af tekst, roter, spejlvend, vrid m.m.

- kommunikation: Elektronisk post
- informationssøgning: I leksikon på cd-rom, i bibliotekets søgesystem, på internettet.

Det er et mål, at der i undervisningen fokuseres på forskellen på tale- og skriftsprog.

Ved udgangen af 6. årgang

Det er et mål, at eleverne

- behersker skimning
- behersker nærlæsning
- har kendskab til en teksts komposition og dens betydning for det skriftlige udtryk.

Det er et mål, at eleverne har fået et indgående kendskab til

- to forfatterskaber og ved, at litteratur fra forskellige tider kan afspejle den tid, den er skrevet i
- osv.

Engelsk

3. klasse

Mål:

For faget engelsk i 3. klasse er det vores overordnede mål, at den enkelte elev opnår følgende:

- fornemmelse for sprogetonen
- forstår enkle ord og sætninger
- kan imitere
- tør gætte
- tør prøve.

4.-5. klasse

Mål:

For faget engelsk i 4.-5. klasse er det vores overordnede mål, at den enkelte elev opnår følgende:

- at kunne læse små lette tekster
- at kunne små lette tekster
- at kunne simple grammatiske regler, retstavning, ordstilling
- at kunne kommunikere indbyrdes
- at kunne lytte til, forstå og gengive talt og skrevet engelsk
- at kunne læse om engelsk kultur.

6.-7. klasse

Mål:

For faget engelsk i 6.-7. klasse er det vores overordnede mål, at den enkelte elev opnår følgende:

- at kunne læse engelsksprogede tekster af en vis sværhedsgrad
- at kunne skrive engelsk af en vis sværhedsgrad
- at kunne lytte og forstå engelsk
- at kunne kommunikere med andre på engelsk
- at læse om kultur i andre engelsktalende lande
- at kunne kommunikere forståeligt med engelsk talende personer
- at kunne udtrykke følelser, meninger og holdninger både mundtligt og skriftligt
- et udvidet kendskab til grammatik og retstavning m.m.
- evt. elevudveksling med en klasse fra udlandet.

Biologi

Krop og sundhed

Eleverne skal have kendskab til:

- de vigtigste kropsfunktioner
- kost, motion og hygiejnes betydning for sundheden.

Celler

Eleverne skal have kendskab til:

- definitioner på liv
- forskelle på plante- og dyreceller
- en celled elementære opbygning
- forskel på kønnet og ukønnet forering
- encellede og flercellede organismer.

Generelt om planter og dyr – fysiske naturforudsætninger

Eleverne skal have kendskab til:

- fotosyntese og respiration
- planters opbygning samt de enkelte deles funktion
- de almindeligste dyregrupper og plantefamilier samt deres levesteder, levevis og tilpasning
- fødekæder.

Biotoparbejde med udgangspunkt i det lokale (drøftelse af natursyn)

Eleverne skal:

- kunne anvende håndbøger til bestemmelse
- kunne anvende ekskursionsudstyr
- have kendskab til færdselsregler i naturen
- kunne indsamle og opbevare materialer
- have kendskab til forskellige natursyn
- have kendskab til forskellige abiotiske og biotiske forhold på den givne biotop.

Håndarbejde

Færdighedsmål

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne tilegner sig færdigheder, der sætter dem i stand til at

- håndtere de redskaber, der hører faget til
- tage et symaskinekørekort
- fremstille enkle ting i flade og rummelige former
- klippe og sy efter enkle mønstre
- udføre bundne og frie, fabulerende broderiopgaver.

Kundskabs- og interesse mål

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne tilegner sig kundskaber, der sætter dem i stand til at

- eksperimentere med materialer, farver og teknikker
- planlægge en arbejds gang og vurdere materialevalg og forbrug, økonomi og teknikker
- lære at være opmærksomme på fagets faremomenter
- have kendskab til forskellige teknikkers historiske og kulturelle baggrund
- være i stand til at forholde sig kritisk til kvalitet og udseende af færdige produkter.

Hjemkundskab

Kundskabsmål

Det er et mål, at eleverne skal erhverve kendskab til

- hvordan man vælger, sammensætter og tilbereder forskellige typer af måltider

- måltidets sociale og kulturelle aspekt
- brug af kostanbefalinger og digitale kostberegninger
- forskellige madkulturer
- hvordan man planlægger indkøb og arbejdsprocesser
- hvordan man navngiver almindelige anvendte fødevarer og inddeler dem i fødevaregrupper
- hvordan man vurderer en vare ud fra en varedeklaration
- hvordan man kan håndtere grundlæggende principper for almen køkken- og personlig hygiejne
- hvordan man opbevarer fødevarer korrekt.

Færdighedsmål

Det er et mål, at eleverne kan

- vælge, sammensætte og tilberede forskellige typer af måltider
- give eksempler på måltidets sociale og kulturelle aspekt
- anvende kostanbefalinger og digitale kostberegninger
- beskrive forskellige madkulturer
- planlægge indkøb og arbejdsproces
- sætte navne på almindelige anvendte fødevarer og inddele dem i fødevaregrupper
- vurdere en vare fra en varedeklaration
- håndtere grundlæggende principper for almen køkken- og personlig hygiejne
- opbevare fødevarer korrekt.

Interessemaal

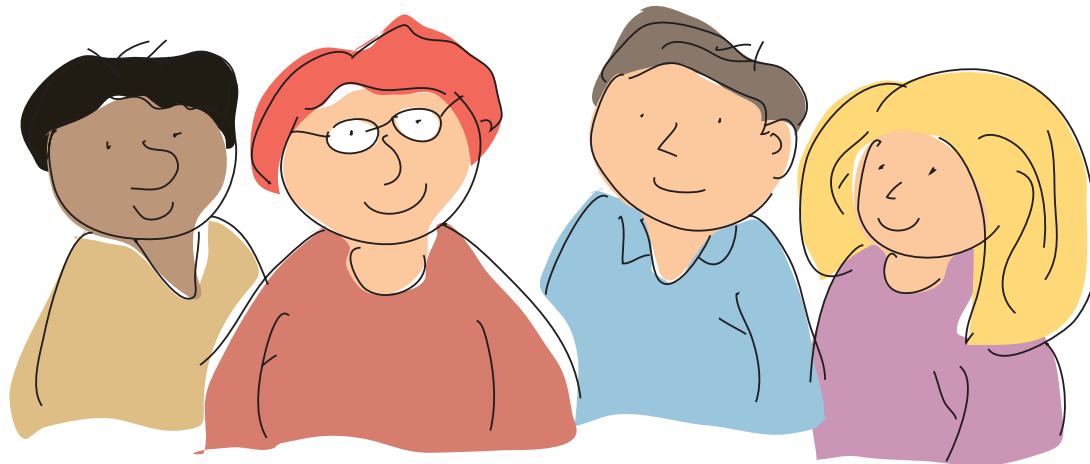
Det er et mål, at eleverne bliver interesserede i at

- sætte ord på sansemæssige oplevelser af måltidet
- vurdere retter og måltider ud fra sundheds-, smags- og forbrugskriterier
- undersøge forskellige fødevarer og deres kvalitet i forhold til sundhed, miljø og teknologi
- give eksempler på fødevarers vej fra jord til bord
- sætte forbrug i relation til behov, valg og vaner
- tage kritisk stilling som forbruger
- forstå betydningen af vedligeholdelse, oprydning, rengøring og vask
- forklare hygiejnens betydning for miljø og sundhed.

Det skal bemærkes, at skoler, der har arbejdet med fagplaner, har fagplaner for alle fag og obligatoriske emner.

Inspiration til lærerne

Sociale mål

Sociale mål

Når der arbejdes med Fælles Mål på afdelings-, årgangs- eller klasseniveau, kan man udpege mål, der sigter på at udvikle elevernes muligheder for at indgå i sociale sammenhænge. Disse mål kan senere anvendes, når man ønsker at være på forkant med den udvikling, børn og unge almindeligvis gennemløber.

Eksempel på sociale mål eller mål vedrørende elevens alsidige personlige udvikling

Det er et mål, at eleven udviser selvindsigt, dvs. at eleven

- kan genkende følelser og have sprog for dem
- kender sine egne følelser ved beslutninger
- kan se forbindelser mellem tanke, følelser og reaktioner.

Det er et mål, at eleven kan håndtere følelser, dvs. at eleven

- kan udskyde impulser
- kan holde sig sine mål for øje
- kan vise følelser på rette måde, tid og sted i relation til de rette personer.

Det er et mål, at eleven er motiveret, dvs. at eleven

- kan tage initiativer
- kan holde sig sine mål for øje
- kan overvinde fiaskoer uden at blive slået ud.

Det er et mål, at eleven udviser empati, dvs. at eleven

- har fornemmelse for andres følelser
- kan bruge denne viden i sin forståelse af andre.

Det er et mål, at elevens sociale kompetencer udvikles, således at eleven

- kan omgås andre konstruktivt
- kan samarbejde, forhandle og løse konflikter.

Det er et mål, at eleven kan

- bruge sprogfunktionen, dvs. påvirke andre, fastholde viden, give forklaringer og besidde en overordnet sprogkompetence, hvor man forstår og bruger sprogets mangesidige nuancer
- anvende en differentieret opmærksomhed og skelne mellem personer, dvs. mellem adfærd, følelser, temperament, stemninger, motivationer, intentioner
- tilgodese andres ønsker – også selvom de kommer på tværs af egne interesser.

Det er et mål, at eleven er i stand til at

- deltage i fastlæggelse af undervisningens indhold
- samarbejde
- indgå i samarbejde om etablering af arbejdsgrupper
- fungere som en social faktor i klassens liv
- holde en rød tråd gennem arbejdet
- overholde aftaler med lærere
- overholde aftaler med kammerater
- indgå positivt i løsningen af konflikter
- yde positive bidrag til, at der findes hensigtsmæssige arbejdsformer
- udnytte egne forudsætninger i arbejdet
- formidle gruppens meninger eller synspunkter
- vægte forskellige gruppemedlemmers styrkesider
- tilgodese andres mindre stærke sider; at alle i gruppen skal være med og have mulighed for at yde en præstation.

Eksempel: Lærere og pædagoger har fastsat følgende sociale mål i en afdeling for de yngste klassetrin

Børnehaveklassen

Det er et mål, at det enkelte barn

- kan tage mod kontaktilbud fra en voksen og kan bruge det
- selv kan tage kontakt til de voksne
- kan lege godt med et andet barn
- kan lege aktivt i en mindre gruppe (typiske lege for piger og drenge)
- kan spille spil med 2-3 andre børn

- selv kan tage kontakt til andre børn
- kan fortælle frit i gruppen
- har mindst en ven
- kan markere sig frit i gruppen sprogligt og motorisk
- kan beskæftige sig og have det rart i frikvartererne.

1. klasse

Det er et mål, at det enkelte barn

- er tryk i gruppen og har et vist kendskab til alle andre børn
- har mindst 2-3 venner i klassen
- frit kontakter læreren/pædagogen efter behov
- markerer sig aktivt i gruppen
- løser opgaver med en makker
- deltager aktivt i gruppelege
- kan modtage hjælp til konfliktløsning, kan sætte sig i den andens sted og se sin egen rolle.

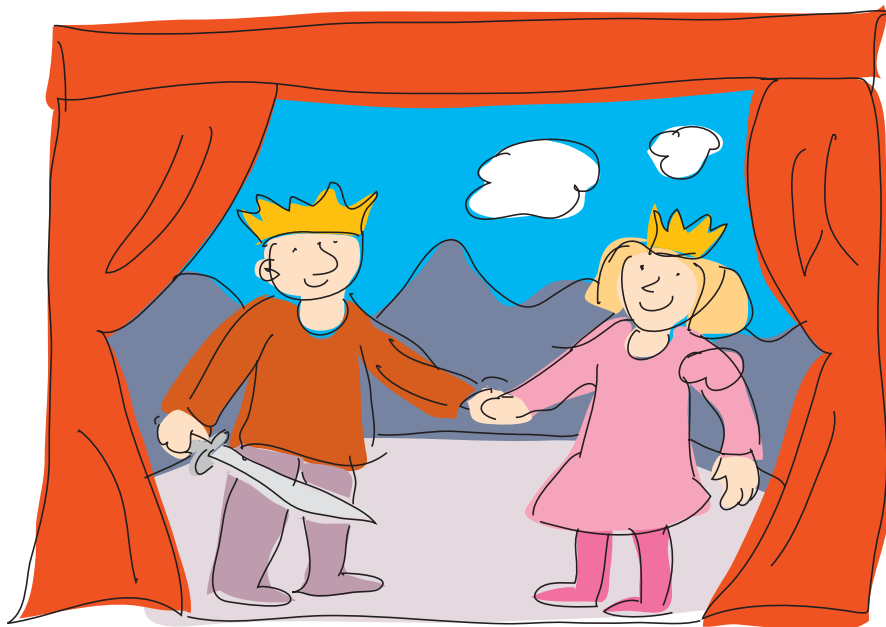
2. og 3. klasse

Det er et mål, at det enkelte barn

- kan lege frit med mindst 4-5 andre børn
- kan deltage frit og aktivt i gruppelege
- kan indgå i fx små dramastykker og finde sin plads
- er aktiv i konfliktløsning ved at søge hjælp, sætte sig i den andens sted, "tage egen del", bidrage med konstruktive løsninger og kunne slutte fred
- først og fremmest er ansvarlig over for sig selv
- har en fornemmelse for hele gruppen og føler sig som medlem af gruppen; at der er tale om et "vi"
- kan arbejde som medlem i en lille gruppe med en afgrænset og klar opgave
- har en rolle i gruppen, der er under udvikling, og at rollen er passende for barnets personlighed og i øvrigt socialt acceptabel.

Inspiration til lærerne

Mål vedrørende arbejdsformer

Mål vedrørende arbejdsformer

For at sikre at eleverne tilegner sig relevante arbejdsformer, bl.a. projektarbejdsformen, og for at de praktisk-musiske fag ikke bliver reduceret til rene "udtryksfag" eller "oplevelser", udfærdiger flere skoler en progression for mål vedrørende arbejdsformer. Et eksempel på en sådan er vist her:

Ved udgangen af 3. klasse

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 3. klasse har stiftet bekendtskab med

- det at arbejde sammen med andre om løsningen af en fælles opgave
- emnearbejdsformen
- storylinemetoden
- udvalgte materialer og redskaber til støtte for undervisning og læring, bl.a. papir, pap, karton, ler og træ
- udvalgte formidlings- og udtryksformer, bl.a. musik, drama og forestilling
- udvalgte medier, genrer, produkter og sagsfremstillinger, og at de har brugt ord, lyd og billeder.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 3. klasse

- kan betjene en radio, en video, et tv og et digitalkamera
- kender terminologien: data-, vurderings-, forklarings- og handlingsspørgsmål
- har erfaringer med udtryksformerne: drama, ekstemporalspil, skyggespil

- kan engagere sig i arbejdet
- kan lytte koncentreret, aktivt og kritisk
- kan medvirke til løsningen af problemer og konflikter
- kan medvirke til, at alle får/tager del i arbejdet med emnet
- kan bidrage til, at det sociale klima er godt
- kan samarbejde med fx andre gruppemedlemmer
- kan modtage vejledning og rådgivning.

Ved udgangen af 5. klasse

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 5. klasse har stiftet bekendtskab med

- forskellige materialer og redskaber, fx ler, drejeskive, jern, træ, fødevarer, stof og garn
- udvalgte formidlings- og udtryksformer, bl.a. musik, drama, forestilling
- udvalgte fremlæggelsesformer, fx udstilling, fernisering, opvisning (fx mode)
- billedudstyr som videokamera og computer
- sagsfremstilling, fx fortælling, beskrivelse, referat, resume, interview, spørgeskema
- ord brugt i fx digte, noveller, essays, rapporter, artikler
- lyd i form af stemmen, musik, andre lyde, lyd som effekt
- billede i form af fx planche, billedcollage, foto, lysbillede, det elektroniske billede, film, videofilm, skulptur
- kombinationer i form af fx aviser, tegneserie, lydcd'er, multimedier, udstilling, drama, demonstration, kampagne.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 5. klasse

- kan betjene radio, cd-afspiller, båndoptager, video, tv
- er fortrolig med terminologien: data-, vurderings-, forklarings- og handlingsspørgsmål
- kan inddrage forskellige medier og tekniske hjælpemidler i arbejdet med emnet med problemstilling(er)
- kan tage hensyn til, hvem målgruppen for arbejdet er
- kan tage ansvaret for at få noget ud af arbejdet.

Det er et mål, at eleven fortsat kan

- engagere sig i arbejdet
- lytte koncentreret, aktivt og kritisk
- medvirke til løsningen af problemer og konflikter
- medvirke til, at alle får/tager del i arbejdet med emnet
- bidrage til, at det sociale klima er godt
- samarbejde med fx andre gruppemedlemmer
- modtage vejledning og rådgivning.

Ved udgangen af 7. klasse

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 7. klasse har kendskab til

- udvalgte formidlings- og udtryksformer, bl.a. musik, drama, forestilling (teater, cirkus) og multimedieshow
- udvalgte fremlæggelsesformer, fx panel, kampagne, foredrag.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 7. klasse er i stand til at bruge

- forskellige materialer og redskaber i forbindelse med behandlingen af tværgående emner og problemstillinger
- udvalgte fremlæggelsesformer, fx udstilling, fernisering, opvisning (fx mode)
- sagsfremstilling, fx fortælling, beskrivelse, referat, resume, interview, spørgeskema
- ord brugt i digte, noveller, essays, rapporter, artikler
- lyd i form af stemmen, musik, andre lyde, lyd som effekt
- billede i form af planche, billedcollage, foto, lysbillede, det elektroniske billede, film, videofilm, skulptur
- kombinationer i form af aviser, tegneserie, lydcd, multimedier, udstilling, drama, demonstration, kampagne.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 7. klasse

- kan betjene radio, cd-afspiller, båndoptager, video, tv, videokamera, digitalkamera, fotografiapparat, computer
- behersker brugen af terminologien: data-, vurderings, forklarings- og handlingsspørgsmål, dvs. at eleverne kan problemformulere
- kan inddrage forskellige medier og tekniske hjælpemidler i arbejdet med emnet med problemstilling(er)
- kan foretage analyser
- kan foretage en selvstændig vurdering
- kan fordybe sig i naturvidenskabelige arbejdsmetoder og udtryksformer
- kan forholde sig kritisk og reflekterende til:
 - fx det stof vedkommende arbejder med
 - fx egne og andres holdninger og værdivalg
- kan indgå i et positivt samspil i processen fra idé over planlægning til udførelse med andre
- kan samarbejde med klassekammerater, der ikke er i elevens gruppe
- kan samarbejde med lærergruppen
- kan samarbejde med ressourcelærere som konsulenter
- kan samarbejde med ressourcepersoner uden for skolen
- kan ændre arbejdsgang som følge af vejledning og rådgivning
- kan selvstændigt vurdere, om en given vejledning og rådgivningen passer ind i de tanker, der er gjort forud for vejledningen og rådgivningen.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 7. klasse fortsat kan

- engagere sig i arbejdet
- lytte koncentreret, aktivt og kritisk
- medvirke til løsningen af problemer og konflikter
- medvirke til, at alle får/tager del i arbejdet med emnet
- bidrage til, at det sociale klima er godt
- samarbejde med fx andre gruppemedlemmer
- modtage vejledning og rådgivning
- inddrage forskellige medier og tekniske hjælpemidler i arbejdet med emnet med problemstilling(er)
- tage hensyn til, hvem målgruppen for arbejdet er
- tage ansvaret for, at arbejdsindsatsen er i overensstemmelse med elevens forudsætninger.

Ved udgangen af 8. klasse

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 8. klasse kan vurdere anvendeligheden af

- radio, cd-afspiller, båndoptager, video, tv, videokamera, digitalkamera, fotografiapparat, computer i forbindelse med arbejdet med tværgående emner og problemstillinger
- sagsfremstilling, fx fortælling, beskrivelse, referat, resume, interview, spørgeskema
- ord brugt i digte, noveller, essays, rapporter, artikler
- lyd i form af stemmen, musik, andre lyde, lyd som effekt
- billede i form af planche, billedcollage, foto, lysbillede, det elektroniske billede, film, videofilm, skulptur
- kombinationer i form af aviser, tegneserie, lydcd'er, multimedier, udstilling, drama, demonstration, kampagne.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 8. klasse er i stand til at

- bruge forskellige materialer og redskaber
- bruge udvalgte formidlings- og udtryksformer, bl.a. musik, drama, forestilling (teater, cirkus), multimedieshow i forbindelse med behandlingen af tværgående emner og problemstillinger
- bruge udvalgte fremlæggelsesformer, fx panel, kampagne, foredrag
- modtage vejledning vedrørende:
 - valg af delemne med problem med problemstilling
 - valg og brug af arbejds- og undersøgelsesformer
 - valg og brug af kilder og materialer
- fremstilling af produkt og brug af udtryksformer
- indkredse et emne med problemstillinger
- afgrænse et delemne med problemstillinger, således at den tid, der er afsat til arbejdet, kan bruges bedst muligt
- bruge forskellige arbejds- og undersøgelsesformer
- vurdere forskellige fags muligheder for at bidrage til en kvalificering af arbejdet med forskellige slags delemner og problemstillinger
- indgå i en dialog med læreren om, hvilke ting der skal lægges vægt på ved bedømmelsen af det delemne med problemstillinger, som eleven har valgt

- inddrage relevante medier, redskaber og materialer i forhold til det valgte delemne med problemstillinger
- inddrage relevante færdigheder og kundskaber, som er tilegnet i den faglige undervisning, i behandlingen af delemnet med problemstillinger
- (ud fra sine forudsætninger) fordybe sig i et delemne med problemstillinger (valgt i samråd med læreren), som skal belyses i samarbejde med andre
- samarbejde med andre på en sådan måde, at projektarbejdet rummer en ligelig vægtning af indhold, produkt og fremlæggelse
- planlægge og gennemføre et mindre projektarbejde, herunder problemformulere
- vælge udtryksformer og produktformer, som afspejler væsentlige resultater af det, man har fundet frem til under arbejdet med et delemne med problemstillinger
- vælge en fremlæggelsesform, der lader arbejdet fremtræde på en god og interesseskabende måde
- vælge og bruge forskellige kilder og materialer afpasset efter indholdet af det valgte delemne med problemstilling.

Det er et mål, at eleverne ved udgangen af 8. klasse

- kan fremstille forskellige produkter og anvende forskellige udtryksformer afpasset efter målgruppen for arbejdet
- har kendskab til og færdighed i at tilrettelægge og gennemføre forskellige måder at fremlægge på
- er bevidst om, at der skal lægges vægt på forhold vedrørende indholdet, arbejdsprocessen, produktet – forstået som udtryksformer og fremlæggelse.

Inspiration til lærerne

Eksempler på mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

Når man fx i fagteam arbejder med Fælles Mål, støder man på mål, som også kunne have været mål for andre fags undervisning. Det er mål, hvis indfrielse sætter eleverne i stand til at indgå i undervisningen.

Sådanne mål bør være mål for en klasses eller en årgangs team – og ikke kun mål for en faglærer.

Eksempler på mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

Det er et mål, at eleven er i stand til at deltage i en planlægning af/deltage i/gennemføre

- arbejdsgangen i behandlingen af et undervisningsforløb
- indsamling af informationer
- arbejdet med forskellige materialer
- iagttagelser, undersøgelser og eksperimenter i klassen, i “laboratoriet”, i den omgivende natur og i lokalsamfundet
- eksperimenter, analyser og overvejelser i arbejdet, der er af en sådan kvalitet, at arbejdet fører til en udformning af et konkret produkt og en fremlæggelse
- varierede arbejdsformer og forsøgsaktiviteter i sit arbejde
- brugen af forskellige medier, fx elektroniske, bl.a. til tekstbehandling, informationsøgning og kommunikation
- varierede samarbejds- og udtryksformer i sit arbejde

- relevante arbejdsmetoder og teknikker i forbindelse med produktfremstillingen
- en arbejdsproces, der fører til udformning af et konkret produkt
- fremstilling af fx tekstilprodukter
- en fremlæggelse.

Det er et mål, at eleven er i stand til at

- følge en vedtaget arbejdsgang, bl.a. på en sådan måde, at andre gruppemedlemmers arbejde ikke blive kuldkastet
- ændre arbejdsgang i forhold til modtaget vejledning og rådgivning
- gennemføre iagttagelser, undersøgelser og eksperimenter i klassen, i “laboratoriet”, i den omgivende natur og i lokalsamfundet
- benytte varierede arbejdsformer og forsøgsaktiviteter i sit arbejde
- bruge forskellige medier, fx elektroniske, bl.a. til tekstbehandling, informationssøgning og kommunikation
- finde svar på egne spørgsmål, altså analysere:
 - hvor kommer det fra?
 - hvorfor ser det sådan ud?
 - hvad indeholder det?
 - hvordan hænger det sammen?
- bruge undersøgelser, systematiseringer og ræsonnementer i sit arbejde
- inddrage relevante arbejdsmetoder (fx naturvidenskabelige) og teknikker til behandlingen af de indsamlede informationer
- anvende varierede samarbejds- og udtryksformer.

Det er et mål, at eleven er i stand til at benytte færdigheder, der fx

- knytter sig til skabende og håndværksmæssig fremstilling
- stammer fra kendskab til samspillet mellem komposition, farve, form, funktion og materialer i sit arbejde
- knytter sig til samarbejde, medbestemmelse og medansvar.

Det er et mål, at eleven er i stand til at arbejde projektorienteret, hvilket bl.a. vil sige, at eleven kan

- inddrage forskellige medier og tekniske hjælpemidler i arbejdet med emnet med problemstilling(er)
- tage hensyn til, hvem målgruppen for arbejdet er
- foretage analyser
- foretage en selvstændig vurdering
- tage ansvaret for at få noget ud af arbejdet
- fordybe sig i naturvidenskabelige arbejdsmetoder og udtryksformer
- engagere sig i arbejdet
- forholde sig kritisk og reflekterende til:
 - fx det stof vedkommende arbejder med
 - fx egne og andres holdninger og værdivalg
- lytte koncentreret, aktivt og kritisk
- indgå i et positivt samspil i processen fra idé over planlægning til udførelse med andre
- medvirke til løsningen af problemer og konflikter
- medvirke, til at alle får/tager del i arbejdet med emnet
- bidrage til, at det sociale klima er godt

- samarbejde med fx andre gruppemedlemmer
- samarbejde med klassekammerater, der ikke er i elevens gruppe
- samarbejde med lærergruppen
- samarbejde med ressourcelærere som konsulenter
- samarbejde med resourcepersoner uden for skolen
- modtage vejledning og rådgivning
- ændre arbejdsgang i forhold til modtaget vejledning og rådgivning
- selvstændigt vurdere, om en given vejledning og rådgivningen passer ind i de tanker, der er gjort forud for vejledningen og rådgivningen.

Klassens eller årgangens team bruger listen, når det udvælger, hvilke mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer der skal sættes fokus på. Det sker typisk i forbindelse med udfærdigelsen af den målrelaterede årsplan.

Eksempel fra børnehaveklassen

En børnehaveklasse har til deres målrelaterede årsplan valgt følgende:

Det er et mål, at det enkelte barn

- kan fordybe sig i egen leg, tegneproces, opgaveløsning, puslespil, spil o.l.
- kan lytte til fælles besked, undervisning, oplæsning og fortælling fra den voksne
- kan lytte ved fællessamlinger
- deltager aktivt i fællessang, bevægelse og rytmik
- kan udtrykke sig verbalt om en konflikt og tage mod hjælp fra voksne i konflikten
- med hjælp fra voksne kan løse konflikter, han/hun har haft med andre børn
- kan selv vælge mellem kendte muligheder.

Eksempel fra 1. klasse

En 1. klasse har til deres målrelaterede årsplan valgt følgende:

Det er et mål, at den enkelte elev

- kan lytte til lærerens fortælling og undervisning
- kan lytte til andre børns fortællinger
- kan løse forklarede opgave
- kan være fordybet i tegning, maling o.l. i længere tid.

Eksempel fra 2. og 3. klasse

Til de målrelaterede årsplaner på 2. og 3. klassetrin har teamene valgt følgende:

Det er et mål, at den enkelte elev

- kan arbejde selvstændigt med et udleveret materiale
- kan blive i aktiviteter uden at lade sig aflede af andre børns uro eller kontaktforsøg.

Inspiration til lærerne

Ethiske mål

Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Således står der i folkeskolens formål.

Det betyder, at skolen sætter etiske eller værdibaserede mål, hvilket kan betragtes som en del af det at arbejde med elevens/elevernes alsidige personlige udvikling – en udvikling, der skal sætte eleven i stand til at begå sig og deltage aktivt i det demokratiske samfund.

Ethiske mål kan spænde vidt. Det kan fx være et mål, at eleven

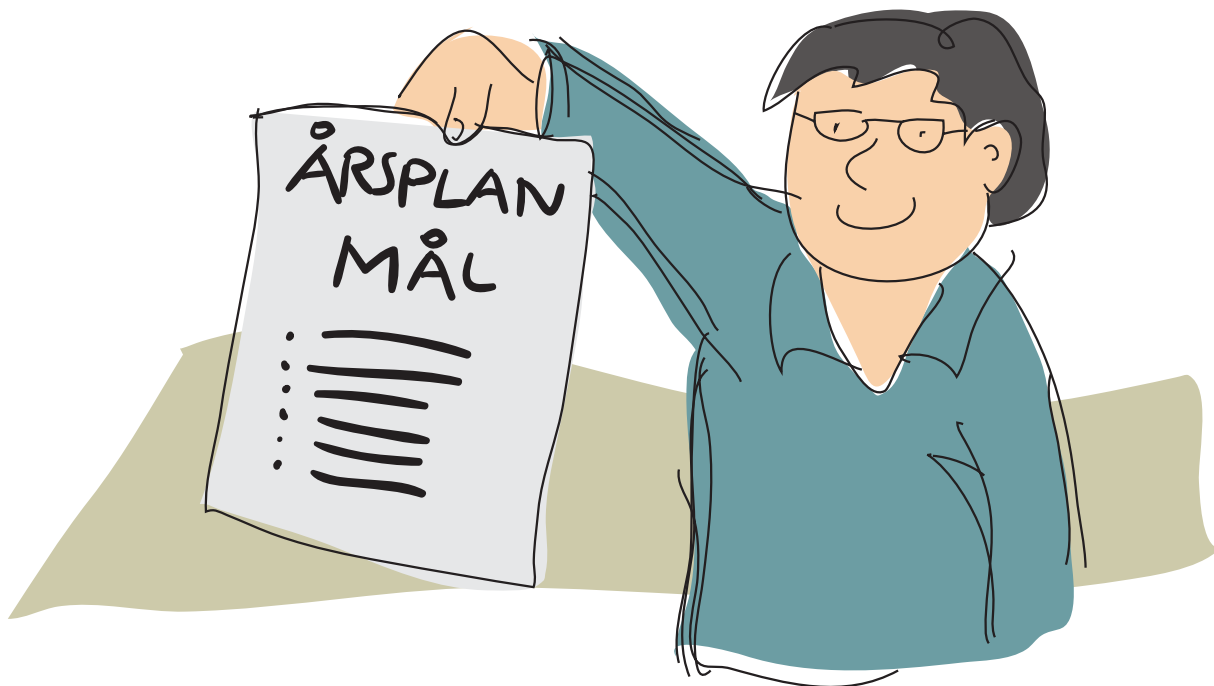
- afstår fra at udøve magt, når det ikke er nødvendigt – selvom man har mulighed for det: Man slår ikke, blot fordi nogen har kigget på en
- sætter egne behov under fællesskabets: Selvom man har lyst til noget, lader man være, hvis det forhindrer fællesskabets udfoldelse
- stiller sine ressourcer til rådighed for fællesskabet – også når det ikke er forbundet med egen vinding: Man kan godt gøre noget for nogen uden at få noget for det
- respekterer og forstår, at der i vores samfund findes såvel uskrevne som skrevne regler, normer, skikke og brug, som det forventes, at alle overholder og lever op til
- forstår, at personlig frihed ikke er noget, der er givet, men noget der skal kæmpes for
- forstår, at personlig frihed gælder for alle, hvilket betyder, at den kun kan udøves, når den ikke begrænser andres mulighed for at benytte deres personlige frihed.

Et etisk mål kan også være, at eleverne

- tager hensyn til hinanden
- forstår, at selvom alle ikke er ens, så har alle ret til at være her
- gør de opgaver færdige, som de er gået i gang med
- bruger et ordentligt sprog
- retter sig efter det, de voksne siger
- indgår aktivt i fællesskaber
- får mulighed for at bruge deres nysgerrighed
- får stimuleret deres lyst til at lære
- får mulighed for at indgå aktivt i demokratiske processer.

Inspiration til lærerne

Den målrelaterede årsplan

Den målrelaterede årsplan adskiller sig fra den indholdsrelaterede, ved at den indeholder de mål, lærerne har sat for klassens elever udledt af Fælles Mål, hvorimod en aktivitetskalender viser det indhold, der er udledt af målene. En aktivitetskalender kan omfatte et år (årskalender), men typisk omfatter den en periode på 8-10 uger.

Herved gives teamet og den enkelte lærer mulighed for at vælge indhold

- flere gange i løbet af skoleåret
- når det passer i forhold til den konkrete klasse/årgang
- ud fra elevgruppens behov og forudsætninger
- der bygger på resultaterne af de gennemførte evalueringer af undervisningen undervejs i forløbet.

Den målrelaterede årsplans opbygning bør være besluttet på skoleplan, således at alle team arbejder ud fra den samme skabelon.

*Eksempel på en disposition for en årsplan for børnehaveklassen***Disposition for en årsplan for børnehaveklassen**

Mål – udformet af teamet:

- de mest centrale mål i årets undervisning valgt ud fra et afsæt i folkeskoleloven og Fælles Mål
- faglige færdighedsmål
- faglige kundskabsmål
- faglige intersemål
- mål for klassens sociale udvikling
- mål vedrørende arbejdsformer
- mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer
- mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger
- mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling
- etiske mål
- mål vedrørende forældresamarbejdet
- angivelse af, hvad der evalueres hvornår, hvordan og af hvem.

Som bilag til årsplanen kan vedlægges den første periodes aktivitetskalender med angivelse af fx

- a) overordnede emner
- b) emner, fx fra de obligatoriske temaer
- c) tværsuger med indholdsangivelse
- d) arrangementer for eleverne
- e) forældremøder
- f) samråd (forældresamtaler).

Den første aktivitetsplan viser videre de ting, der ligger fast for hele året.

*Eksempel på en disposition for en årsplan 1.-10. klasse***Disposition for en årsplan for 1.-10. klasse**

Mål – udformet af faglæreren:

- de mest centrale mål i årets undervisning valgt ud fra et afsæt i folkeskoleloven og Fælles Mål (trinmål/slutmål)
- faglige færdighedsmål
- faglige kundskabsmål
- faglige intersemål
- centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger
- mål vedrørende arbejdsformer
- angivelse af, hvad der evalueres hvornår, hvordan og af hvem.

Mål – udformet af teamet:

- de mest centrale mål i årets undervisning valgt ud fra et afsæt i folkeskoleloven og Fælles Mål (trinmål/slutmål)
- mål for klassens sociale udvikling
- mål vedrørende arbejdsformer
- mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer
- mål vedrørende fælles tværgående emner og problemstillinger
- mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling
- etiske mål
- mål vedrørende forældresamarbejdet
- angivelse af, hvad der evalueres hvornår, hvordan og af hvem.

Som bilag til årsplanen kan vedlægges den første periodes aktivitetskalender med angivelse af

- a) overordnede emner
- b) emner, fx fra de obligatoriske emner
- c) tværsuger med indholdsangivelse
- d) arrangementer for eleverne
- e) forældremøder
- f) samråd (forældresamtaler).

Den første aktivitetsplan viser videre de ting, der ligger fast for hele året.

Eksempel på en målrelateret årsplan for børnehaveklassen

Målrelateret årsplan for børnehaveklassen: Fælles Mål for sprog og udtryksformer

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lytte, fortælle, fabulere og genfortælle med forståelse for, at sproglige udtryk kan være forskellige
- indgå i samtale og dialog med bevidsthed om egen rolle
- vise opmærksomhed og interesse for det talte og skrevne sprog og for selv at meddele sig i tal, skrift og tegning og kunne skelne mellem tal og bogstaver.

Natur og naturfaglige fænomener

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- lægge mærke til naturfaglige fænomener fra hverdagen, herunder være i stand til at reflektere over, stille spørgsmål til og diskutere deres iagttagelser
- tage hensyn til og vise respekt for naturen
- have kendskab til tal og tælleremser
- beskrive naturfaglige iagttagelser, bl.a. med brug af kategorierne størrelse, form, antal og vægt.

Det praktisk-musiske

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- opleve forskelligartede kulturindtryk og udtrykke sig på forskellige måder
- benytte forskellige materialer, redskaber og teknikker.

Bevægelse og motorik

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- beherske og bruge kroppen varieret og vise udholdenhed
- beherske finmotoriske bevægelser
- udnytte hele skolen og dens legeområder og kende lokalsamfundets muligheder og begrænsninger.

Sociale færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- etablere og vedligeholde venskaber og lege sammen med børn med andre normer og værdier end deres egne
- medvirke til at opbygge klassens normer og regler
- tage del i ansvaret over for fællesskabet
- varetage dagligdagens personlige funktioner, herunder kunne forstå og følge en instruktion.

Desuden er det et centralt mål i årets undervisning

- at gøre børnene fortrolige med undervisningsspecifikke forhold og relationer (at være en del af et fællesskab på ca. 200 børn i indskolingen)
- at forholde sig til ca. 50 jævnaldrende (ingen aldersspredning for første gang).

Samvær og samarbejde

Undervisningen skal lede frem mod, at børnene ved slutningen af børnehaveklassen har tilegnet sig viden og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende og efterleve almindelige regler og normer for klasseundervisning og gruppearbejde
- komme med forslag til undervisningens indhold og foreslå arbejdsformer og aktiviteter, der passer til indholdet, og opstille enkle mål for eget arbejde
- tage initiativ og foretage valg, herunder fastholde valget
- fordybe sig både i individuelt arbejde og i samarbejde i større og mindre grupper
- tale om egen arbejdsindsats og give udtryk for, om de har nået de fastsatte mål.

Faglige færdighedsmål

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene opnår færdighed i

- at fortælle en sammenhængende historie eller oplevelse
- at kunne se sammenhængen mellem ordbilledet og det talte ord
- at kunne udtrykke, at det skrevne ord har en hensigt og en funktion (legeskrivning og bogstavskrivning)
- at udvikle og bruge gode samtalevaner
- at ordne forskellige genstande efter form, farve, størrelse og andre egenskaber (forskelle og ligheder)
- at tegne og eksperimentere med figurer, mønstre og former.

Faglige kundskabsmål

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene stilles over for udfordringer, der

- trækker på deres matematiske og logiske kompetence
- kræver kendskab til det at tælle, måle og veje.

Faglige interessemål

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene udbygger deres interesse for at deltage i

- samtale, fortællen og oplæsning
- legeskrivning, huske- eller legelæsning.

Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling

I børnehaveklassen er det et mål at fremme børnenes personlige udvikling inden for følgende områder:

- selvtillid og selvværd
- selvhjulpenhed og vedholdenhed

- kreativitet
- handlekompetence.

Derudover skal børnene kunne

- udvikle tillid til egne evner
- bearbejde sine oplevelser
- fantasere
- styrke sin kreativitet og udforske.

Mål for klassens sociale udvikling

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene får mulighed for

- at gøre erfaringer med regler, udvikle dem, afprøve dem og opdage deres funktioner
- at afprøve roller og dermed udvikle evnen til indlevelse og omsorg for andre
- at styrke og udvikle deres sociale kompetencer
- at eksperimentere og afprøve grænser.

Mål vedrørende arbejdsformer

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene stifter bekendtskab med det at arbejde sammen to og to.

Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene

- kan lytte til fælles besked, undervisning, oplæsning og fortælling fra den voksne
- kan lytte ved fællessamlinger
- kan udtrykke sig verbalt om en konflikt og tage mod hjælp fra voksne i konflikten.

Etiske mål

I børnehaveklassen er det et mål, at børnene støttes til at kunne begå sig i et tvungent fællesskab, hvor man ikke blot kan gøre, som man har lyst til.

Mål vedrørende forældresamarbejdet

Det er et mål, at

- forældrene opnår et godt kendskab til skolen
- forældrene i samarbejde med skolen når frem til, hvordan samarbejdet kan støtte børnene i deres skolegang
- forældrene indgår i diverse arrangementer, således at børnene oplever, at skole og forældre samarbejder.

Eksempel på en målrelateret årsplan for 7. klasse

Dansk

Hovedemnerne fremgår af årskalenderen.

De mest centrale faglige mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i dansk, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 9. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og diskussion
- vælge den mundtlige genre, der passer bedst til situationen
- læse sikkert og med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning
- benytte varierende læsemåder afpasset efter formålet – oversigtslæse, punktlæse og nærlæse
- indsamle stof og disponere et indhold på en måde, der fremmer hensigten med kommunikationen
- styre skriveprocessen fra idé til færdig tekst
- gøre rede for samspillet mellem sprog, tekst, genre, indhold og situation
- forholde sig analytisk og vurderende til sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i deres egne og andres tekster.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne

- sætter individuelle mål i retstavning, og at de indfrier dem
- sætter individuelle mål vedrørende deres håndskrift
- benytter sig af afsnit, kommasætning og ordbog i forbindelse med skriftlig fremstilling.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til to forfatterskaber.

Evaluerings: Målet betragtes som indfriet, hvis angivelserne i årskalenderen vedrørende de to forfatterskaber holder.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i at læse sagprosa og reklamer.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne øger deres færdigheder i at samarbejde.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, gruppe-, par- og individuelt arbejde.

Sociale og faglige mål for enkelt elever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Matematik

Hovedemnerne fremgår af årskalenderen.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i matematik, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 9. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- benytte hovedregning, overslagsregning og skriftlige udregninger
- kende og anvende procentbegrebet
- kende og anvende forskellige geometriske figurers egenskaber

- benytte grundlæggende geometriske begreber, herunder størrelsesforhold og linjers indbyrdes beliggenhed
- problemformulere, beskrive fremgangsmåder og angive løsninger og formulere resultater af den faglige indsigt, der er opnået
- samarbejde med andre om at løse problemer ved hjælp af matematik
- vælge regningsarter, benytte procentbegrebet og anvende forholdsregning i forskellige sammenhænge
- arbejde med statistiske beskrivelser af indsamlede data, hvor der lægges vægt på metode og fortolkning.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne

- sætter individuelle mål vedrørende færdigheder inden for de fire regningsarter, og at de indfrier dem
- opnår færdighed inden for simpel procentregning
- tilegner sig færdighed i at angive hyppighed, frekvens og beregne gennemsnit.

Evalueringen foretages ved hjælp af enkle prøver og i forbindelse med elevsamtalerne.

Kundskabsmål

Det er et mål, at eleverne får kendskab til centrale elementer i flytningsgeometrien.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis angivelserne i årskalenderen vedrørende den afsatte fleks-halvuge holder.

Interessemål

Det er et mål, at eleverne bliver interesserede i at finde matematiske udsagn i reklamer.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne gennemfører alle projektarbejdsformens elementer i forbindelse med de fire temaer.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, gruppe-, par- og individuelt arbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Engelsk

Hovedemne: turist i England.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i engelsk, tager samtlige trinmål med i årsplanen, idet der er tale om trinmål ved udgangen af 7. klassetrin.

Trinmål efter 7. klassetrin

Kommunikative færdigheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forstå tilstrækkeligt til at kunne udføre almindelige handlinger i dagligdags situationer
- forstå hovedindholdet af lyd- og billedmedier om centrale emner
- stille spørgsmål og udveksle informationer og idéer inden for kendte og centrale emner og situationer
- fremføre rollespil for tilskuere
- præsentere et forberedt emne i form af planche, lyd samt billedmedieproduktion eller rollespil
- referere i et enkelt sprog inden for kendte emner
- læse enkle personlige breve, meddelelser og instruktioner fra dagligdagen
- læse enkle skønlitterære tekster og sagprosattekster, bl.a. med støtte i lyd- og billedmedier
- uddrage informationer fra forskellige medier i tilrettelagt forløb
- udtrykke fantasi og oplevelser i et enkelt sprog i form af breve, historier, digte, beskrivelser og meddelelser.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende almindelige omgangsformer på engelsk
- anvende et centralt ordforråd inden for nære og genkendelige emner
- anvende omskrivninger, når ordforrådet ikke er tilstrækkeligt
- udtale sproget, så det er umiddelbart forståeligt
- anvende en viden om centrale grammatiske områder, især ordklasser, ental og flertal og tidsangivelse ved hjælp af verbernes former, når fokus er på den grammatiske form
- stave hyppigt forekommende ord.

Sprogtilegnelse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udnytte nogle af de eksisterende muligheder for at bruge engelsk uden for skolen
- anvende enkle kommunikationsstrategier, herunder kropssprog og mimik samt omskrive eller bede om hjælp til at udtrykke sig
- gætte kvalificeret i forbindelse med lytning og læsning
- anvende en grundlæggende viden om læsestrategier, især skimming, skanning og læsning efter hovedindhold
- anvende computeren til kommunikation
- foretage ord til ord-opslag i en ordbog
- udnytte en grundlæggende viden om skriveprocessens faser
- anvende et praktisk-musisk udtryk i forbindelse med en fremlæggelse.

Kultur- og samfundsforhold

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- tale med om ungdomskulturer i engelsktalende lande, først og fremmest på baggrund af arbejdet med musikteksker, blade, film, tv og internettet
- kende til eksempler på kulturforhold og levevilkår i engelsktalende lande, især fra arbejdet med skønlitterære tekster
- drage sammenligninger mellem bl.a. højtider, geografiske og historiske forhold i egen og fremmed kultur
- anvende engelsk som internationalt kommunikationsmiddel, først og fremmest i forbindelse med e-mail og samarbejdsprojekter.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne

- opnår fortsat færdighed i at lytte og forstå

- får øvelse i imitation
- opnår færdighed i at kunne formulere sig frit i forhold til selvvalgte emner.

Evalueringen foretages ved hjælp af enkle prøver og i forbindelse med elevsamtalerne.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til

- brug af forskellige medier, herunder elektroniske, i forbindelse med informationssøgning
- forskellige turistmål i England.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis engelsktimerne i uge 33–35 bliver brugt til teamet turisme.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i forskelle og ligheder mellem den engelske fritidskultur og elevernes egen.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne lærer at bruge det, de har lært i faget, i andre fag.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, par- og individuelt arbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Kristendomskundskab

Hovedemnet er de andre store religioner.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i kristendomskundskab, vælger, hvilke trinmål der skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 9. klassestrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende og forholde sig til centrale dele af udvalgte religioner
- diskutere forskellige religioners rolle i samfundet – lokalt og globalt
- reflektere over og diskutere udvalgte temaer på tværs af religionerne.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne bliver i stand til at udpege forskelle og ligheder mellem kristendom, islam, buddhisme og hinduisme.

Evalueringen foretages ved hjælp af elevsamtalerne.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til

- islam
- buddhisme
- hinduisme.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis 70 % af timerne bliver brugt til arbejde med hovedemnet.

Interessemål

At eleverne bliver interesseret i forskellige livsanskuelser og ikke-kristne religioner.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Ingen.

Centrale arbejdsformer

Klasse- og gruppearbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Historie

Hovedemnerne i år er perioden fra ca. 1800 til 1914 og perioden fra 1914 til 1939.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i historie, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 8. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende emner og temaer, som er opført på klassens tidsfrise, som fikspunkter for nye tidsangivne oplysninger
- demonstrere sikker anvendelse af relativ kronologi
- gengive hovedindholdet af en historisk fremstilling og angive, hvad der er faktuelle informationer, og hvad der er forklaringer og fortolkninger
- uddrage faktuelle elementer af historiske fortællinger
- etablere historiske scenarier og perspektivere det historiske indhold.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne er i stand til at udpege centrale hændelser i de to perioder og redegøre for deres betydning for det danske samfund.

Evalueringen foretages i forbindelse med elevernes aflevering af en kort rapport vedrørende to selvvalgte hændelser – en fra hver periode.

Kundskabsmål

At eleverne får

- kendskab til samspillet mellem fortid, nutid og fremtid
- indsigt i menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne.

Evaluerings: Målet betragtes som indfriet, hvis den planlagte undervisning gennemføres som planlagt.

Interessemål

At elevernes historiebevidsthed bliver styrket, og at de bliver interesserede i en aktiv deltagelse i vores demokratiske samfund.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne tilegner sig udtryksformen: rapport.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, gruppe- og individuelt arbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Geografi

Hovedemner i dette års undervisning: kulturskabte forudsætninger for levevilkår i Danmark og samfundets udnyttelse af naturgrundlag og ressourcer.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i geografi, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 8. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- sammenligne geografiske forhold lokalt, regionalt og globalt
- anvende geografiske metoder og færdigheder i forståelse og perspektivering af aktuelle naturfænomener og problemer knyttet til menneskets udnyttelse af naturgrundlaget
- anvende kortet som et væsentligt arbejdsredskab til at søge viden om og svar på geografiske spørgsmål
- kende til principper for korttegning og fremstille enkle kort på grundlag af egne undersøgelser
- finde relevante geografiske oplysninger gennem elektroniske medier
- indsamle og bearbejde data samt fremstille grafiske afbildninger.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne

- opnår færdigheder i at kunne læse en faglig tekst og udlede væsentlige informationer
- kan læse forskellige typer kort.

Evalueringen foretages ved hjælp af enkle prøver og i forbindelse med elevsamtalerne.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til Danmarks naturgrundlag og ressourcer.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis der er blevet undervist 15 timer i emnet.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i at betragte verdenen ud fra forskellige geografiske dimensioner.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne bliver fortrolige med indsamling og bearbejdning af data.

Centrale arbejdsformer

Klasse- og gruppearbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Biologi

Hovedemner: arv og miljø.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i biologi, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 8. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende til menneskets forplantning og udvikling
- give eksempler på gener som bærere af biologisk information
- forklare vigtige typer af genteknologi anvendt på forskellige organismer, herunder mennesket
- give eksempler på fordele og risici ved anvendelse af genmodificerede organismer
- give eksempler på positive og negative konsekvenser af at ændre på menneskers arveanlæg i såvel krops- som kønsceller
- skelne mellem faktuelle spørgsmål og holdningsspørgsmål.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

At eleverne

- tilegner sig færdigheder i at formulere og undersøge enkle biologiske problemstillinger
- kan anvende informationsteknologi i forbindelse med emnet arv og miljø.

Evalueringen foretages i forbindelse med elevsamtalerne.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til

- miljøets betydning for menneskets udviklingsmuligheder
- hvad der forstås ved genmanipulation og genteknologi.

Evaluerings: Målet betragtes som indfriet, hvis der er blevet undervist 20 timer i emnet.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i biologi.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne lærer at formulere enkle problemstillinger og at gennemføre dataindsamlinger.

Centrale arbejdsformer

Klasse- og gruppearbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Fysik/kemi

Hovedemnet er stoffer og fænomener omkring os.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i fysik/kemi, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Fra trinmål efter 8. klassetrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende enkle fysiske og kemiske begreber til at beskrive hverdagens fænomener som regnbuen, elektricitet i hjemmet og korrosion
- kende til enkle modeller, herunder forestillingen om, at alt stof er opbygget af partikler
- kende nogle generelle egenskaber ved hverdagens stoffer og materialer som tilstandsformer, ledningsevne og surhedsgrad.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

Det er et mål, at eleverne opnår færdigheder i

- at lave enkle forsøgsopstillinger
- at gennemføre enkle forsøg
- at opsamle resultater og fremsætte vurderinger.

Evalueringen foretages ved hjælp af enkle prøver og i forbindelse med elevernes gennemførelse af forsøg.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til fænomener som

- lufttryk, fordampning, opløsning, kogning, smeltning, korrosion, forbrænding, varmeisolering, statisk elektricitet, magnetisme, lysets brydning og lydens hastighed.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis 70 % af fagets timer gennemføres efter planen.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i fysik og fagets betydning for samfundets udvikling.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne bliver i stand til at formulere enkle problemstillinger.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, gruppe- og pararbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Tysk/Fransk

Hovedemner: den første tilegnelse af tysk/fransk.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i tysk/fransk, vælger, hvilke trinmål der specielt skal tilgodeses, når der vælges indhold.

Trinmål efter 7. klasses trin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der giver dem:

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal kunne

- lytte til og forstå sætninger og udtryk i forbindelse med nære og genkendelige emner som interesser, fritid, venner, familien og skolen
- følge med i udvalgte lyd- og billedmedier på tysk/fransk om genkendelige emner og danne sig en mening om, hvad det drejer sig om
- udtrykke sig på tysk/fransk, herunder om sig selv, familie, fritid og skole i et enkelt sprog med særlig vægt på spørge- og svarteknikker
- gengive hovedindholdet i et enkelt sprog af en kort, let tekst
- præsentere et forberedt emne i et enkelt sprog, bl.a. i form af planche eller rollespil.

(I ovenstående er kun medtaget visse trinmål i tysk.)

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

Det er et mål, at eleverne

- opnår færdighed i at bruge video og lydbånd
- kan forstå talt sprog, affattet i et let forståeligt sprog
- opnår talefærdigheder med særlig vægt på spørge- og svarteknikker
- kan læse korte og sprogligt enkle tekster inden for skønlitteratur og sagprosa
- opnår elementær skrivefærdighed, fx i form af billedtekster, digte, enkle breve, beskrivelser og meddelelser.

Evalueringen foretages ved hjælp af enkle prøver og i den løbende undervisning gennem samtale.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til

- Tyskland/Frankrig og andre tysk-/fransktalende lande
- sproget i situationer, hvor sprog og handling (herunder gestik og mimik) knyttes sammen, fx i sange, dramatiseringer, interview, kommunikations- og rollespil.

Evaluerings: Målene betragtes som indfriet, hvis fleksugen i uge 6 bliver anvendt som planlagt.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i at tilegne sig sproget og få kendskab til de kulturer, som det er en del af.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne får færdigheder i at bruge forskellige fremlæggelsesformer.

Centrale arbejdsformer

Klasse-, gruppe- og pararbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Idræt

Hovedemnet i udendørssæsonen er atletik, mens der i indendørssæsonen bliver sat fokus på forskellige boldspil og redskabsgymnastik.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i idræt, tager samtlige trinmål med i årsplanen, idet der er tale om trinmål ved udgangen af 7. klassetrin (nedenfor er dog kun anført et mindre udsnit af målene).

Trinmål efter 7. klassestrin

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende forskellige tekniske færdigheder inden for løb, spring og kast
- sammensætte, mestre og analysere grundlæggende bevægelser og bevægelsesmønstre
- anvende tekniske færdigheder i forskellige spil
- anvende regler i forskellige idrætslige spil
- udvise samarbejdsevne og social opmærksomhed i forhold til idrætslige aktiviteter
- forstå egen rolle og eget ansvar i regelbaserede aktiviteter
- kende forskellige motionsformer
- handle i overensstemmelse med fairplaybegrebet.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

Det er et mål, at eleverne opnår færdigheder i

- løb, spring, kast og boldbasis
- basket, håndbold, gulvbold, ringe, hest, bom, øvelser på matte.

Evalueringen foretages ved at give eleverne mulighed for at tage idrætsmærker.

Kundskabsmål

At eleverne får kendskab til

- alsidige bevægelsesformers betydning for kroppen
- forskellige syn på kropskultur
- at udforme trænings- og kostprogrammer.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis fleksugen i uge 24 bliver gennemført som planlagt.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i at dyrke sport i deres fritid.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne bliver i stand til at udfærdige arbejdsplaner og fastholde den "røde tråd" i arbejdet.

Centrale arbejdsformer

Hold- og individuelt arbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Hjemkundskab

Hovedemner: Det spiser et menneske, som vil være i form.

De mest centrale mål i år er: Fælles Mål

Læreren, der underviser i hjemkundskab, tager samtlige trinmål med i årsplanen, idet der er tale om slutmål ved udgangen af 7. klassetrin.

Slutmål

Mad, måltider og livskvalitet

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vælge, sammensætte og tilberede enkle og forskellige typer af måltider
- give eksempler på måltidets sociale, kulturelle og historiske aspekter
- sætte ord på sansemæssige oplevelser af måltidet
- vurdere retter og måltider ud fra sundheds-, smags- og forbrugskriterier
- anvende kostanbefalinger og digitale kostberegninger
- beskrive forskellige madkulturer
- overveje og drøfte ansvar og omsorg i forbindelse med mad og måltider.

Fødevarer og håndværk

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- planlægge indkøb og arbejdsproces
- sætte navne på almindeligt anvendte fødevarer og inddele dem i fødevaregrupperne
- undersøge forskellige fødevarer og deres kvalitet i forhold til sundhed, miljø og teknologi
- tilberede fødevarer efter grundlæggende madlavningsteknikker og -metoder
- bruge og vedligeholde redskaber, udstyr og tekniske hjælpemidler

- give eksempler på fødevarers vej fra jord til bord
- nyde og skabe æstetiske indtryk og udtryk.

Forbrug, miljø og ressourcer

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- vurdere en vare ud fra en varedeklaration
- sætte forbrug i relation til behov, valg og vaner
- finde frem til relevante forbrugerinformationer
- forstå, at forbrugsvalg har miljø- og ressourcemæssige konsekvenser
- tage kritisk stilling som forbruger.

Hygiejne og sundhed

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- håndtere grundlæggende principper for almen køkkenhygiejne og personlig hygiejne
- opbevare fødevarer korrekt
- forstå betydning af vedligeholdelse, oprydning, rengøring og vask
- forklare hygiejnens betydning for miljø og sundhed.

Evaluering

Evalueringen foregår i uge 41, 51, 14 og 23.

Færdighedsmål

Det er et mål, at eleverne får færdigheder i at

- tilberede forskellige type måltider
- foretage enkle beregninger af kost og måltider
- foretage vurderingen af kstsammensætninger.

Evalueringen foretages løbende i undervisningen.

Kundskabsmål

Det er et mål, at eleverne får kendskab til planlægning og sammensætning af kosten ud fra kostanbefalinger, kostmodeller og kostråd.

Evaluering: Målet betragtes som indfriet, hvis fleksugen i uge 24 bliver gennemført som planlagt.

Interessemål

At eleverne bliver interesserede i at spise sundt og varieret.

Centrale mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger

Det er et mål, at eleverne skal lære at fremstille produkter, der er i overensstemmelse med den erhvervede faglige viden.

Centrale arbejdsformer

Gruppearbejde.

Sociale og faglige mål for enkeltelever

Aftales i forbindelse med udvælgelse af mål i uge 32, 43, 1 og 16.

Sociale mål for 7. klasse

De efterfølgende mål er udvalgt af teamet i fællesskab for at opnå et fælles fodslag i indfrielsen af dem.

Mål for klassens sociale udvikling

Mål 1: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at deltage i fastlæggelse af undervisningens indhold

Mål 2: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at indgå i samarbejde om etablering af arbejdsgrupper

Mål 3: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at fungere som en social faktor i klassens liv

Mål 4: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at holde en rød tråd gennem arbejdet

Mål 5: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at overholde aftaler med lærere

Mål 6: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at overholde aftaler med kammerater

Mål 7: Det er et mål, at eleverne/eleven er i stand til at indgå positivt i løsningen af konflikter.

Inspiration: mål vedrørende arbejdsformer for 7. klasse

Mål vedrørende arbejdsformer for 7. klasse

Det er et mål for alle klassens lærere, at eleverne i år lærer at fremlægge ting, de har arbejdet med, på en sådan måde, at det for andre virker interessevækkende.

Inspiration: mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer for 7. klasse

Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer for 7. klasse

Det er mål, at eleven kan

- tage ansvaret for, at vedkommende får noget ud af arbejdet
- engagere sig i arbejdet
- lytte koncentreret, aktivt og kritisk
- indgå i et positivt samspil i processen fra idé over planlægning til udførelse med andre.

Inspiration: mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger for 7. klasse

Mål vedrørende fælles tværgående emner og problemstillinger for 7. klasse

Det er et mål, at eleverne enkeltvis og i samarbejde med andre kan finde svar på egne spørgsmål, altså analysere

- oprindelse
- udseende
- indhold
- sammenhæng
- resultat.

Derudover er det et mål, at eleverne kan bruge varierede arbejdsformer og forsøgsaktiviteter i arbejdet. Det vil bl.a. sige

- anvende forskellige medier, fx elektroniske (bl.a. tekstbehandling, informationsøgning og kommunikation)
- bruge undersøgelser, systematiseringer og ræsonnementer i arbejdet og inddrage relevante arbejdsmetoder (fx naturvidenskabelige) og teknikker til behandlingen af de indsamlede informationer
- anvende varierede samarbejds- og udtryksformer i arbejdet
- anvende relevante arbejdsmetoder og teknikker i forbindelse med produktfremstillingen
- betjene sig af en arbejdsproces, der fører til udformning af et konkret produkt

- følge en vedtaget arbejdsgang bl.a. på en sådan måde, at andre gruppemedlemmers arbejde ikke bliver vanskeliggjort
- ændre arbejdsgang i forhold til modtaget vejledning og rådgivning.

Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling for 7. klasse

Det er et mål, at begrebet personlig frihed bliver sat til debat, for at eleverne får et konkret og handlingsorienteret forhold dertil.

Ethiske mål for 7. klasse

Det er et mål, at eleverne udvikler et positivt syn på unge, hvis hudfarve og religion adskiller sig fra etnisk danske unges.

Mål vedrørende forældresamarbejdet for 7. klasse

Forældresamarbejdet fremgår af årskalenderen. Af særlig betydning er det, at forældrene bliver delagtiggjort i uddannelsesbogens muligheder.

Evaluerings af 7. klasse

Hvornår, hvordan og af hvem evalueres der?

Sociale mål

Målene for klassens sociale udvikling evalueres på forskellige tidspunkter:

Mål 1 evalueres i forbindelse med aktiviteterne i uge 32 og 1.

Mål 2 evalueres i forbindelse med alle aktiviteter, hvor eleverne er med til at danne arbejdsgrupper.

Mål 3, 5, 6 og 7 evalueres ved elevsamtalerne.

Mål 4 evalueres i forbindelse med temaet Miljø og samarbejdet med 7.A.

Evalueringsformen er samtale.

Arbejdsformer

Målet evalueres efter hver fremlæggelse, ved at klassens ørige elever konstruktivt formulerer grad af afveksling i den overværede fremlæggelse.

Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer

Målene evalueres med hver enkelt elev i forbindelse med de fire elevsamtaler i løbet af 7. klassetrin. Målene indgår i elevens logbog – og gøres regelmæssigt til genstand for samtale.

Mål vedrørende fælles tværgående emner og problemstillinger

Målene evalueres i forbindelse med de årlige projektarbejder. Evalueringen foregår i forbindelse med de gruppesamtaler, der finder sted umiddelbart efter, at gruppen har fremlagt sit projekt.

Mål vedrørende elevernes alsidige personlige udvikling og etiske mål

Målene evalueres i forbindelse med det andet projektarbejde, hvis overskrift er "Unge i fællesskaber".

Inspiration til lærerne

Valg af indhold

Valget af indhold foregår ud fra de mål, der er angivet i den målrelaterede årsplan.

I det efterfølgende eksempel er det vist, hvordan det kan foregå.

Valg af tværgående emne med problemstillinger

Et tværgående emne med problemstillinger kan vælges i samarbejde med eleverne, eller det kan vælges af klassens team. Den sidste fremgangsmåde vælges typisk, når det er centralt for teamet at få sat fokus på de faglige mål, som ønskes tilgodeset i tværgående emne.

Et teammedlem foreslår emnet: "Alt er ikke lige godt".

Lærerne spiller ind med de faglige mål, som de mener, de kan få tilgodeset, hvis emnet "Alt er ikke lige godt" vælges.

Dansk

Dansklæreren mener, at følgende mål kan blive tilgodeset, nemlig at eleverne

- bliver interesserede i at læse sagprosa og reklamer
- bruger talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og diskussion
- vælger den mundtlige genre, der passer bedst til situationen

- læser sikkert og med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning
- benytter varierende læsemåder afpasset efter formålet – oversigtslæse, punktlæse og nærlæse
- indsamler stof og disponerer et indhold på en måde, der fremmer hensigten med kommunikationen.

Dansklæreren vurderer, at følgende mål kan blive evalueret i forbindelse med elevernes arbejde med emnet:

At eleverne

- sætter individuelle mål i retstavning, og at de indfrier dem
- sætter individuelle mål vedrørende deres håndskrift
- benytter sig af afsnit, kommasætning og ordbog i forbindelse med skriftlig fremstilling.

Matematik

Matematiklæreren mener, at følgende mål kan blive tilgodeset:

At eleverne

- opnår færdighed inden for simpel procentregning
- tilegner sig færdighed i at angive hyppighed, frekvens og beregne gennemsnit
- bliver interesserede i at finde matematiske udsagn i reklamer
- bliver i stand til at:
 - problemformulere, beskrive fremgangsmåder, angive løsninger og formulere resultater af den faglige indsigt
 - samarbejde med andre om at løse problemer ved hjælp af matematik
 - vælge regningsarter, benytte procentbegrebet og anvende forholdsregning i forskellige sammenhænge
 - arbejde med statistiske beskrivelser af indsamlede data, hvor der lægges vægt på metode og fortolkning.

Matematiklæreren vurderer videre, at følgende mål kan blive evalueret i forbindelse med elevernes arbejde med emnet:

At eleverne

- sætter individuelle mål vedrørende færdigheder inden for de fire regningsarter, og at de indfrier dem
- benytter hovedregning, overslagsregning og skriftlige udregninger
- kender og anvender procentbegrebet.

Engelsk

Læreren i engelsk mener, at følgende mål kan blive tilgodeset, hvis man beslutter, at fremlæggelsen skal foregå på engelsk:

At eleverne

- opnår yderligere færdighed i at lytte og forstå
- får øvelse i imitation
- opnår færdighed i at kunne formulere sig frit i forhold til selvvalgte emner
- bliver interesserede i forskelle og ligheder mellem den engelske fritidskultur og elevernes egne.

Engelsklæreren vurderer endvidere, at følgende mål kan blive evalueret i forbindelse med elevernes arbejde med emnet:

At eleverne kan

- gøre brug af forskellige medier, herunder elektroniske, i forbindelse med informationsøgning
- stille spørgsmål og udveksle informationer og idéer inden for kendte og centrale emner og situationer
- fremføre rollespil for tilskuere
- præsentere et forberedt emne i form af planche og lyd, billedmedieproduktion eller rollespil
- referere i et enkelt sprog inden for kendte emner
- læse enkle personlige breve, meddelelser og instruktioner fra dagligdagen
- uddrage informationer fra forskellige medier i et tilrettelagt forløb
- udtrykke fantasi og oplevelser i et enkelt sprog i form af breve, historier, digte, beskrivelser og meddelelser.

Kristendomskundskab

Læreren i kristendomskundskab mener, at en række af årsplanens mål kan blive tilgodeset, hvis der er grupper, som vælger at sætte fokus på: "Alt er ikke lige godt i de forskellige religioner".

Historie

Læreren i historie mener, at en række af årsplanens mål kan blive tilgodeset, hvis der blandt de emner, som bliver bragt i spil, er et, der hedder: "Alt var ikke lige godt i gamle dage", specielt målene at

- gengive hovedindholdet af en historisk fremstilling, angive, hvad der er faktuelle informationer, og hvad der er forklaringer og fortolkninger
- uddrage faktuelle elementer af historiske fortællinger
- etablere historiske scenarier og perspektivere det historiske indhold.

Geografi

Læreren i geografi vurderer, at følgende mål kan blive tilgodeset:

At eleverne opnår færdigheder i at

- kunne læse en faglig tekst og udlede væsentlige informationer
- finde relevante geografiske oplysninger gennem elektroniske medier
- indsamle og bearbejde data samt fremstille grafiske afbildninger.

Biologi

Læreren i biologi mener, at en række af de mål, der er i årsplanen, kan blive tilgodeset, hvis der er grupper, som vælger at sætte fokus på: “Alt, hvad der arves, er ikke lige godt” eller på “Alt er ikke lige godt i genteknologien”.

Læreren i biologi nævner, at følgende mål kan blive tilgodeset:

At eleverne

- tilegner sig færdigheder i at formulere og undersøge enkle biologiske problemstillinger
- kan anvende informationsteknologi i forbindelse med emnet arv og miljø
- får kendskab til, hvad der forstås ved genmanipulation og genteknologi.

Desuden mener læreren, at følgende mål kan blive evalueret i forbindelse med elevernes arbejde med emnet:

At eleverne kan

- give eksempler på gener som bærere af biologisk information
- forklare vigtige typer af genteknologi anvendt på forskellige organismer, herunder mennesket
- give eksempler på fordele og risici ved anvendelse af genmodificerede organismer.

Idræt

Selvom overskriften godt kunne bruges, ønsker idrætslærerne ikke at byde ind, idet de vurderer, at faget ikke kan tilgodeses tilfredsstillende.

Fysik/kemi

Læreren i fysik/kemi mener, at emnet er oplagt til at tilgodesse de mål, der er sat for faget ifølge årsplanen; derfor indgår læreren gerne i undervisningsforløbet.

Tysk/fransk

Lærerne i tysk/fransk ønsker ikke så tidligt i elevernes forløb at indgå i et tværgående emne.

Hjemkundskab

Læreren i hjemkundskab agter at bruge forløbet til evaluering af slutmålene.

Ud over de faglige mål vil også en række af målene for klassens sociale udvikling, arbejdsformer, undervisningsmæssige kvalifikationer, tværgående emner og problemstillinger blive udvalgt.

Inspiration til lærerne

Aktivitetskalender

Aktivitetskalenderen er en oversigt over fastlagte aktiviteter. Den er typisk et internt lærerarbejdsredskab. Dele af den kan udleveres til forældre, men først når man er sikker på, at det skrevne også bliver gennemført.

Kalender

Uge 32

Skolestart

Planlægning af første halvår sammen med eleverne (alle fag)

Udvælgelse af faglige mål for perioden frem til efterårsferien sammen med eleverne (alle fag)

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 33

Dansk: faglig læsning

Matematik: turisme

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 34

Dansk: faglig læsning, fortsat

Matematik: turisme, fortsat

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 35

Dansk: noveller

Matematik: turisme, fortsat

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 36

Dansk: mini-forfatterskab: Blicher

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 37

Dansk: mini-forfatterskab, fortsat

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 38

Fleksuge Comenius

Uge 39

Fleksuge Roskilde Domkirke (historie, dansk, kristendom)

Uge 40

Fleksuge Intensivt retstavningskursus

Uge 41

Faglig undervisning – almindeligt skema

Evaluering af mål i alle fag

Elevsamtaler

Fredag: trimdag

Uge 42

Efterårsferie

Uge 43

Udvælgelse af faglige mål for perioden frem til juleferien sammen med eleverne (alle fag)

Faglig undervisning – almindeligt skema

Dansk: forfatterskab: Tove Ditlevsen

26.10: forældremøde: temaer: præsentation af årsplan/børn på 7. klassetrin

Uge 44

Dansk: forfatterskab: Tove Ditlevsen, fortsat

Matematik: Vi undersøger skolens indhold

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 45

Dansk: forfatterskab: Tove Ditlevsen, fortsat

Matematik: Vi undersøger skolens indhold, fortsat

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 46

Dansk: forfatterskab: Tove Ditlevsen, fortsat

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 47

Fleksuge Matematik: træning i simple færdigheder

Uge 48

Fleksuge kl. 8-11: drama

kl. 11-14: engelsk/geografi

Uge 49

Matematik: Alt er ikke lige godt

Faglig undervisning – almindeligt skema

Uge 50

Projektarbejde: Alt er ikke lige godt

12.12: Forældremøde: tema: "Uddannelsesorientering – eller er det mor, der skal vælge?"
Uddannelsesbogen – og forældres muligheder for at øve indflydelse. Oplæg med efterfølgende debat.

Uge 51

Projektarbejdet afsluttes

Evaluering af mål i alle fag

Elevsamtaler

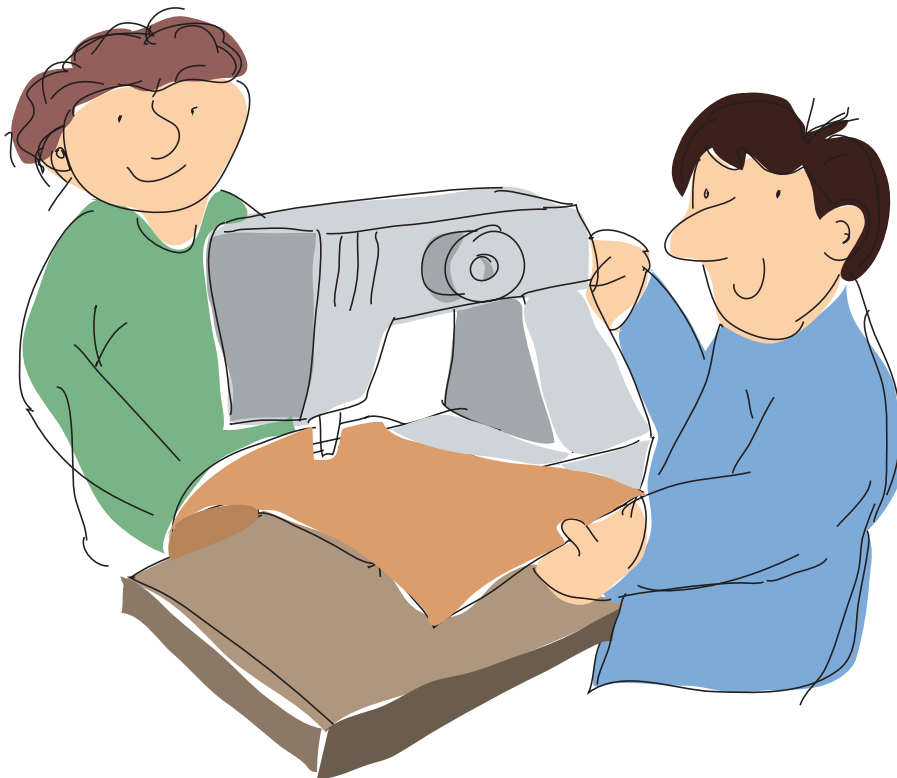
Onsdag: juleafslutning

Uge 52

Juleferie

Inspiration til lærerne

Afdelingens/teamets årsplan

Afdelingens eller teamets årsplan er en oversigt over, hvornår afdelingen eller teamet sætter de forskellige ting på dagsordenen.

Inspiration til lærerne: afdelingens eller teamets årsplan

For at holde styr på alle de ting, som en afdeling/et årgangsteam eller et klasseteam skal forholde sig til, kan det være nyttigt at have en årsplan for de emner, der skal behandles.

Fremgangsmåde

- Oplis de aktiviteter, som teamet ønsker skal indgå i teamdrøftelserne.
- Fastlæg antallet af teammøder, der holdes i et skoleår.
- Fastlæg antallet af undervisningsperioder, som teamet ønsker at arbejde med.
- Fastlæg placeringen af undervisningsaktiviteter, fx temauger.
- Fastlæg antal og placering af andre aktiviteter, fx forældresamarbejdsaktiviteter.

*Eksempel på teamaktiviteter ordnet efter tema***Forældresamarbejde**

- 1.0. Planlægning af skole-hjem-samtaler med SFO
- 1.1. Planlægning af skole-hjem-samtaler uden SFO
- 1.2. Planlægning af forældremøde
- 1.3. Planlægning af andet arrangement med forældrene
- 1.4. Planlægning af klasserådsmøde
- 1.5. Planlægning af nyhedsbrev
- 1.6. Drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog.

Børnene

- 2.0. Børn – den aktuelle udvikling – opmærksomhedskrævende
- 2.1. De børn, der ikke kræver særlig opmærksomhed
- 2.2. Elevhandlingsplaner – opfølgning på og udformning af nye
- 2.3. Den enkelte klasse
- 2.4. Samspelet mellem klasserne
- 2.5. Opfølgning på samværsreglerne.

Evaluerings i forbindelse med særlige områder

Gennemførelse af test/prøver.

Brug af specialundervisningen

- 4.0. Drøftelse af holddannelse.

Teamsamarbejde

- 5.0. Evaluering af teamsamarbejde
- 5.1. Udformning af handlingsplan for teamsamarbejdet.

Planlægning af undervisning

- 6.0. Udformning af årsplan
 - 6.01. Sociale mål

- 6.02. Faglige mål
- 6.03. Mål vedrørende tværgående emner og problemstillinger
- 6.04. Mål vedrørende projektarbejdsformen
- 6.05. Mål vedrørende undervisningsmæssige kvalifikationer.

Periodeplanlægning

- 7.0. Mål for perioden
- 7.1. Udvælgelse af egnet undervisningsindhold
- 7.2. Fælles forløb
- 7.3. Kursusforløb
- 7.4. Planlægning af undervisningsforløb
- 7.5. Skemalægning
- 7.6. Justering af periodens forløb
- 7.7. Evaluering af perioden.

Det kommende skoleår

- 8.0. Fastlæggelse af faste arrangementer
- 8.1. Fastlæggelse af perioder.

Dækning

- 9.0. Vikardækning
- 9.1. Vagtskema/tilsyn.

Drøftelser

- 10.0. Almen pædagogisk drøftelse
- 10.1. Anden drøftelse.

Inspiration: afdelingens/teamets årsplan

Teamets årsplan er en oversigt over, hvornår teamet sætter hvad på dagsordenen.

*Eksempel på årsplan for teamsamarbejdet på de yngste klassetrin***Periode 1: skolestart****Uge 32/33**

- Udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 1
- Planlægning af forældremøde og forvarsling af mødedato
- Planlægning af nyhedsbrev vedrørende periode 2
- Evt. justering af nuværende periodes forløb
- Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Uge 34/35

- Udsendelse af indkaldelse til forældremøde
- Udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 2
- Samarbejde med SFO – generelt
- Samarbejde med SFO – vedrørende fælles lokaler
- Samarbejde med SFO – vedrørende spisning
- Samarbejde med SFO – vedrørende orden eller dukkekrogen
- Samarbejde med SFO – vedrørende fælles børn forud for forældresamtalen
- Evt. justering af nuværende periodes forløb
- Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog
- Børn – den aktuelle udvikling; udpegning af børn, der er opmærksomhedskrævende
- Evt. elevhandlingsplaner – opfølgning på og udformning af nye
- Evt. gennemførelse af test/prøver
- Specialundervisningen

Periode 2: tema**Uge 36/37**

- Påbegynd planlægning af skole-hjem-samtaler
- Evt. justering af nuværende periodes forløb
- Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog
- Evaluerings af periode 1
- Forældremøde

Evaluering af teamsamarbejde

Udformning af handlingsplan for teamsamarbejdet

Start på planlægning af periode 3 og 4:

 Mål for perioden

 Udvælgelse af egnet undervisningsindhold

 Planlægning af undervisningsforløb

 Vikardækning

 Vagtskema/tilsyn

Planlægning af klasserådsmøde

Uge 38/39

Børn: den aktuelle udvikling, opmærksomhedskrævende

Evt. elevhandlingsplaner – opfølgning på og udformning af nye

Opfølgning på samværsreglerne

Evt. gennemførelse af test/prøver

Drøftelse af holddannelse med henblik på faglige kurser, periode 3

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Uge 40/41

Afslutning på planlægning af periode 3 og 4

De børn, der ikke kræver særlig opmærksomhed

Opfølgning på samværsreglerne

Evt. gennemførelse af test/prøver

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Planlægning og udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 3

Skole-hjem-samtaler

Efterårsferie

Uge 42

Periode 3: fagligt kursus

Uge 43/44

Samarbejde med SFO – generelt

Samarbejde med SFO – vedrørende fælles lokaler

Samarbejde med SFO – vedrørende spisning

Samarbejde med SFO – vedrørende orden eller dukkekrogen

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Evaluerings af periode 2

Planlægning af klasserådsmøde

Planlægning af nyhedsbrev vedrørende periode 4

Uge 45/46

Børn: den aktuelle udvikling, opmærksomhedskrævende

Evt. elevhandlingsplaner – opfølgning på og udformning af nye

Opfølgning på samværsreglerne

Drøftelse af holddannelse med henblik på periode 5 og 6

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 4

Start på planlægning af periode 5 og 6:

 Mål for perioden

 Udvælgelse af egnet undervisningsindhold

 Planlægning af undervisningsforløb

 Vikardækning

 Vagtskema/tilsyn

Periode 4: tværsuger

Uge 47/48

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Afslutning på planlægning af periode 5 og 6

Planlægning og udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 5

Børn: den aktuelle udvikling, opmærksomhedskrævende

Evt. elevhandlingsplaner – opfølgning på og udformning af nye

Specialundervisningen

Periode 5: jul**Uge 49/50**

Evaluerings af teamsamarbejde

Udformning af handlingsplan for teamsamarbejdet

Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Planlægning af nyhedsbrev vedrørende periode 6

Uge 51**Uge 1/2**

De børn, der ikke kræver særlig opmærksomhed

Opfølgning på samværsreglerne

Drøftelse af holddannelse

Udsendelse af nyhedsbrev vedrørende periode 6

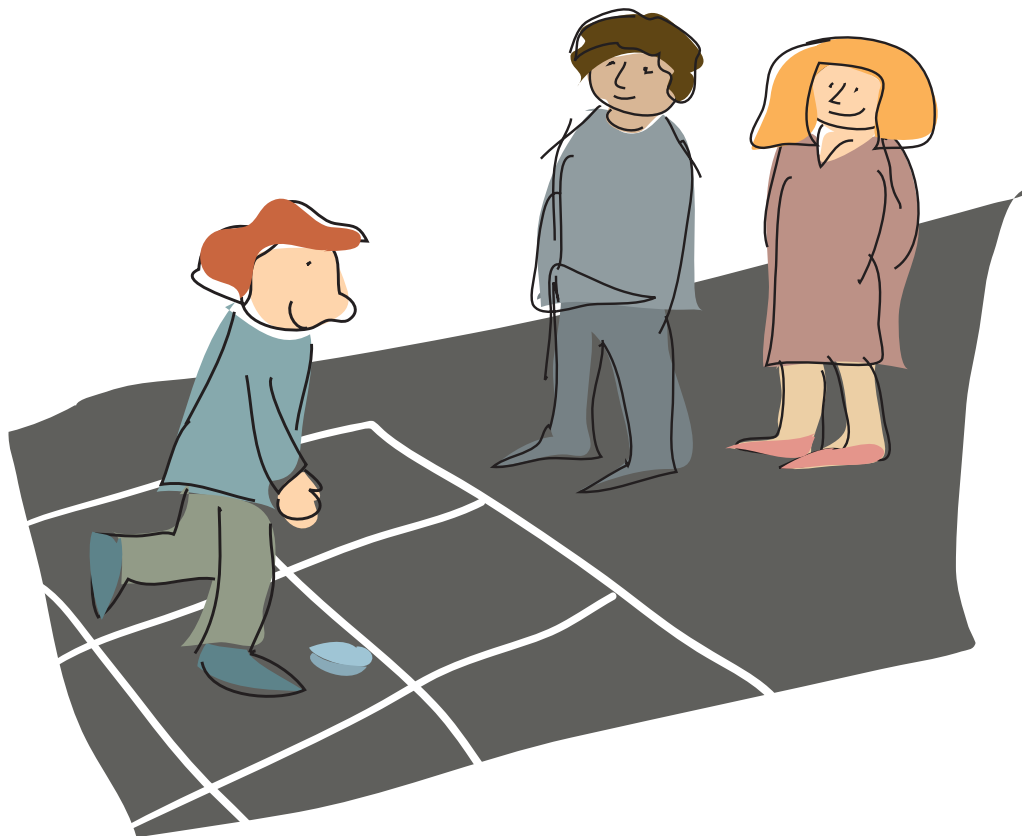
Evt. justering af nuværende periodes forløb

Evt. drøftelse af lektier/postmappe – den ugentlige dialog

Evaluerings af periode 3, 4 og 5

Inspiration til lærerne

Evaluering af Fælles Mål

Som et led i undervisningen skal der løbende foretages evaluering af elevernes udbytte af undervisningen. Evalueringen skal danne grundlag for vejledning af den enkelte elev og for undervisningens videre planlægning, jf. folkeskolelovens § 13, stk. 2.

I alle Fælles Mål-hæfternes undervisningsvejledning er givet forslag til, hvordan man kan gribe evalueringen an. Nedenstående er derfor ikke konkretiseret i forhold til de enkelte fag og emner – for en sådan henvises der til afsnittene om evaluering i de enkelte hæfter.

Evaluering af de forskellige slags mål

I Fælles Mål taler man om slutmål og trinmål:

- Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål, som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet.
- Trinmålene er de kortsigtede mål, som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen, som dialogredskab og som områder i forbindelse med vurderingen af elevens udbytte af undervisningen.

Evalueringstidspunkter

Slutmålene bør læreren have øje på gennem hele forløbet. På den måde bliver de kundskaber og færdigheder, som sætter eleverne i stand til at indfri slutmålene, gjort til genstand for undervisning flere gange i de år, hvor faget figurerer på skolens undervisningsplan.

Slutmålene og de kundskaber og færdigheder, der ligger til grund herfor, bør evalueres flere gange, så læreren kan foretage indholdsvalg, der tilgodeser indfrielsen af målene. Endvidere bør slutmålene evalueres ca. et halvt år før udgangen af det klassetrin, som er det sidste undervisningsår. Det betyder, at der kan foretages en sidste justering af undervisningen med henblik på, at så mange elever som muligt bliver i stand til at indfri de fastsatte mål. En sidste evaluering kan foretages med henblik på at opnå en vurdering, som kan indgå i orienteringen af forældrene vedrørende elevens udbytte af undervisningen.

Trinmålene og de kundskaber og færdigheder, der ligger til grund herfor, bør evalueres flere gange. På den måde kan læreren foretage indholdsvalg, der tilgodeser indfrielsen af målene – og som giver læreren mulighed for at sætte nye mål for bl.a. de elever, der er højtpræsterende.

Endvidere bør trinmålene evalueres ca. 3 måneder før udgangen af det klassetrin, som er det sidste undervisningsår. Det betyder, at der kan foretages en sidste justering af undervisningen med henblik på, at så mange elever som muligt bliver i stand til at indfri de fastsatte mål.

En sidste evaluering kan foretages med henblik på at opnå en vurdering, som kan indgå i orienteringen af forældrene vedrørende elevens udbytte af undervisningen. Den kan også tjene til iværksættelse af handlinger, der støtter lavtpræsterende elever til at opnå et større udbytte af undervisningen end det, der hidtil har været tilfældet.

Både slut- og trinmålene er mål, der vedrører undervisningen. De er med andre ord undervisningsmål. Det er mål, som læreren skal have som pejlemærker, når den konkrete undervisning planlægges og tilrettelægges. Slut- og trinmål skal derfor primært evalueres som undervisningsmål, mens de kundskaber og færdigheder, som eleverne skal have tilegnet sig for at indfri målene, evalueres som læringsmål.

Fælles Mål som klassemål

Slut- og trinmål med de underliggende kundskabs- og færdighedsmål kan man med fordel evaluere først på klassebasis, dvs. hvor man skaber sig et overblik over, hvordan klassen som sådan ligger i forhold til målene.

Når et flertal af eleverne indfrier de fastsatte mål, bør man i forhold til de evaluerede mål efterfølgende i undervisningen fokusere på de elever, som har været højtpræsterende og på de elever, der har været lavtpræsterende.

For de højtpræsterende elevs vedkommende sættes nye mål, mens det for de lavtpræsterendes elevs vedkommende handler om at tilrettelægge en anderledes undervisning. Denne undervisning skal stemme bedre overens med elevgruppens behov og forudsætninger, men målene skal stadig være de samme.

Fælles Mål som gruppe- eller holdmål

En efterfølgende evaluering af de udvalgte mål kan med fordel foregå i forhold til en afgrænset elevgruppe. Målene bliver derved til gruppe- eller holdmål og skal evalueres som sådanne.

Fælles Mål som læringsmål

Når man evaluerer et mål som et læringsmål, er formålet dels at få en vurdering af elevens udbytte af den undervisning, der har haft målet som omdrejningspunkt, dels at få en vurdering af undervisningens effekt i forhold til den konkrete elevs behov og forudsætninger. Typisk vil det være kundskabs- og færdighedsmålene, som i første række bliver evalueret som læringsmål, idet de er forudsætninger for de konkretiserede dele af trin- og slutmålene.

De sociale mål, mål vedrørende arbejdsformer, undervisningsmæssige kvalifikationer, tværgående emner og problemstillinger og etiske mål i Fælles Mål

Når målene skal evalueres, kan det ske både som klasse-, gruppe-/hold- eller læringsmål.

De "fagfaglige" mål i Fælles Mål

"Fagfaglige" mål er mål, som er knyttet til et specifikt fag, idet det er afledt af faget. Målene angår enten indhold eller metoder og kan optræde som færdighedsmål (eleverne/eleven skal beherske, kunne, mestre), kundskabsmål (eleverne/eleven skal have kendskab til, indsigt i, viden om, erfaringer med) eller som intersemål (eleverne skal blive interesserede i).

Målene kan evalueres som klasse-, gruppe-/hold- eller læringsmål.

Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad eleverne skal kunne tilegne sig af kundskaber og færdigheder i faget eller emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.

Langsigtede mål

Slutmålene – eller de centrale kundskabs- og færdighedsområder – er de langsigtede mål, som skal fungere som pejlemærker for undervisningen i hele forløbet.

Kortsigtede mål

Trinmålene er de kortsigtede mål, som anvendes i forbindelse med planlægning og evaluering af undervisningen som dialogredskab og som områder i forbindelse med vurderingen af elevens udbytte af undervisningen.

Evaluering af Fælles Mål

Hvem sætter målene – og hvem evaluerer?

Slut- og trinmål er fastsat fra centralt hold, mens det er læreren eller teamet, der sætter læringsmålene (klassemål, gruppe-/holdmål og mål for den enkelte elev).

Inspiration: Når eleverne er med til at sætte mål

Når elever er med til at sætte mål, er det vigtigt, at

- de kender målene
- de forstår, hvad målene handler om
- de ved, hvad der forventes, at de skal gøre for at medvirke til, at målene kan blive indfriet
- de ved, hvordan de kan se, at de er på vej til at indfri de fastsatte mål
- de ved, hvordan de kan se, at de fastsatte mål er blevet nået.

Inspiration: Når forældrene er med til at sætte mål

Når forældre er med til at sætte mål, er det vigtigt, at

- de kender målene
- de forstår, hvad målene handler om
- de ved, hvad der forventes, at de skal gøre for at medvirke til, at målene kan blive indfriet
- de ved, hvordan de kan støtte deres barn i, at målet bliver indfriet
- de ved, hvordan de kan se, at deres barn er på vej til at indfri de fastsatte mål
- de ved, hvordan de kan se, at de fastsatte mål er blevet nået.

Når målene skal evalueres, er det vigtigt, at de, der har sat målene eller været med til det, også er med til at evaluere dem.

Inspiration: evalueringformer

Evalueringer kan foretages på mange måder, og der findes efterhånden en række bøger på markedet, der rummer oversigter over forskellige evalueringsredskaber og deres anvendelse.

Evaluering kan ske i samtale eller interview mellem

- elev og lærer(e)
- forældre og lærer(e)
- forældre, elev og lærer(e)
- lærere.

Samtalen kan foregå på baggrund af

- iagttagelser
- spørgeskemaer

- mundtlige og skriftlige fremlæggelser
- skriftlige rapporter
- materialer, fx logbog eller portfolio
- skriftlige vurderinger eller overvejelser
- skriftlige eller mundtlige prøver
- test.

Inspiration til lærerne

Husk, når du bruger Fælles Mål

5 x husk

Her er oplyst 5 felter, som det er fornuftigt at holde sig for øje, når man ønsker at bruge Fælles Mål som et redskab i undervisningen.

Husk 1

Husk at bruge Fælles Mål, når

- der vælges tværgående emner og problemstillinger
- den undervisning, der har et fagfagligt udgangspunkt, planlægges
- undervisningen evalueres
- den undervisning, der følger af evalueringen, skal planlægges
- du er i dialog med kolleger, der underviser i samme fag, som du gør
- du er i dialog med kolleger, der underviser de samme elever, som du underviser
- du er i dialog med ledelsen om fx teamarbejde, anskaffelse af materialer, udmøntning af årsnorm
- du er i dialog med eleverne om, hvad der skal læres
- du er i dialog med eleverne og den enkelte elev om, hvordan det går
- du er i dialog med eleverne om, hvordan klimaet skal være i klassen

- du evaluerer elevernes læreprocesser
- elevernes udbytte af undervisningen drøftes med forældrene
- eleverne skal have indsigt i, hvad meningen med arbejdet er
- eleverne skal tage stilling til, hvilke delemner de ønsker at arbejde med.

Husk 2

Husk, at Fælles Mål ikke er en facitliste, men en samlet tankegang om hensigten med såvel skolens samlede undervisning som med undervisningen i de enkelte fag.

Husk 3

Husk, at når eleverne inddrages i målformulering, så bør

- der være tale om mål for korte forløb
- målene synliggøres, fx ved at blive hængt op.

Husk 4

Husk, at når målene gælder for en enkelt elev, så bør

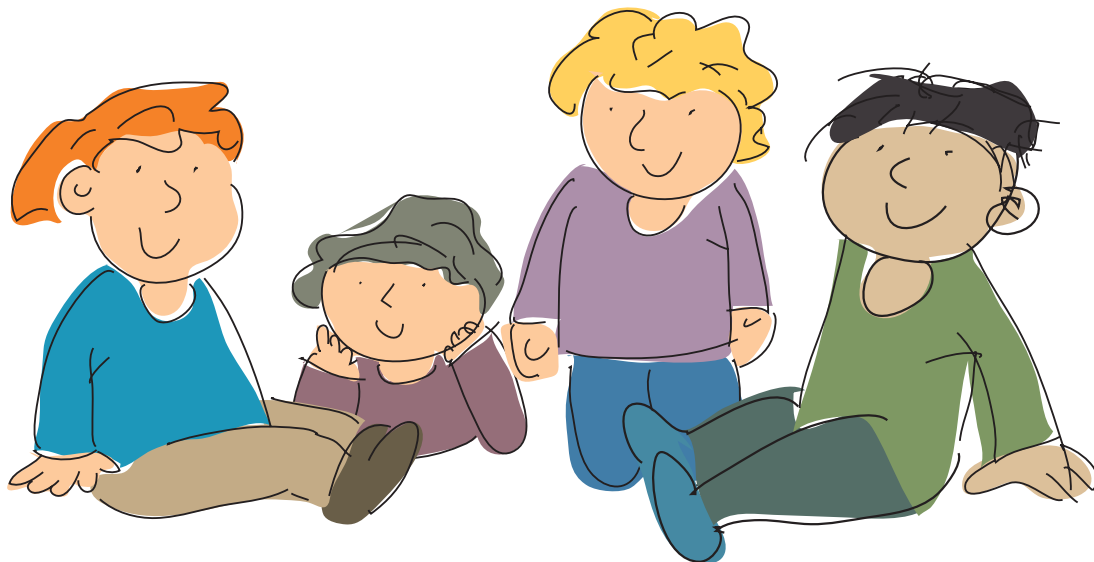
- der være tale om mål for meget korte forløb
- målene synliggøres, fx ved at blive fastgjort på elevens arbejdsplads eller skrevet i elevens logbog.

Husk 5

Husk, at når det handler om undervisning, så handler det

- ikke så meget om, “hvad vi skal lave i dag” som om “hvad vi skal lære i dag”
- om, hvad læreren (lærerne) vil med eleverne
- om, hvorfor læreren (læreren) vil det, vedkommende vil
- om, hvordan målene skal blive indfriet
- om fælles refleksion.

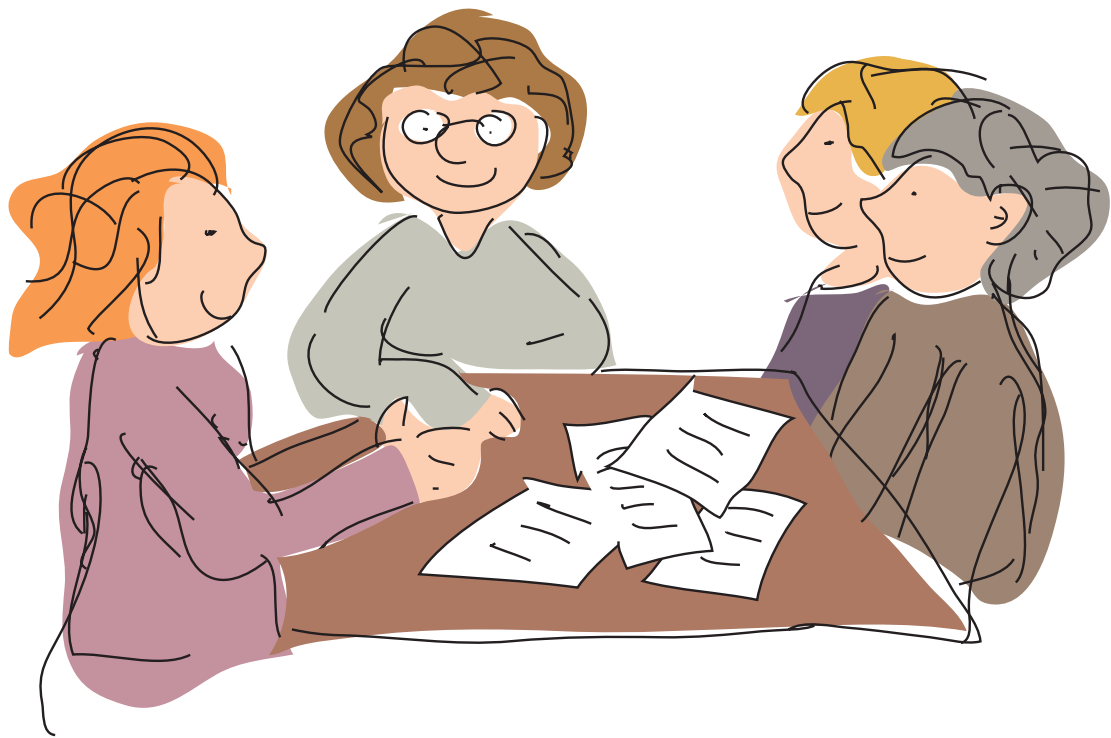
Inspiration til inddragelse af eleverne De yngste klassetrin

Når eleverne skal inddrages i arbejdet med Fælles Mål, kan det ske på mange måder. I eksemplerne er vist et par af de mange måder.

Fælles Mål handler i bund og grund om, at Peter skal have mere ud af undervisningen. Derfor er det vigtigt, at eleverne i videst muligt omfang inddrages, når der fastsættes og evalueres mål.

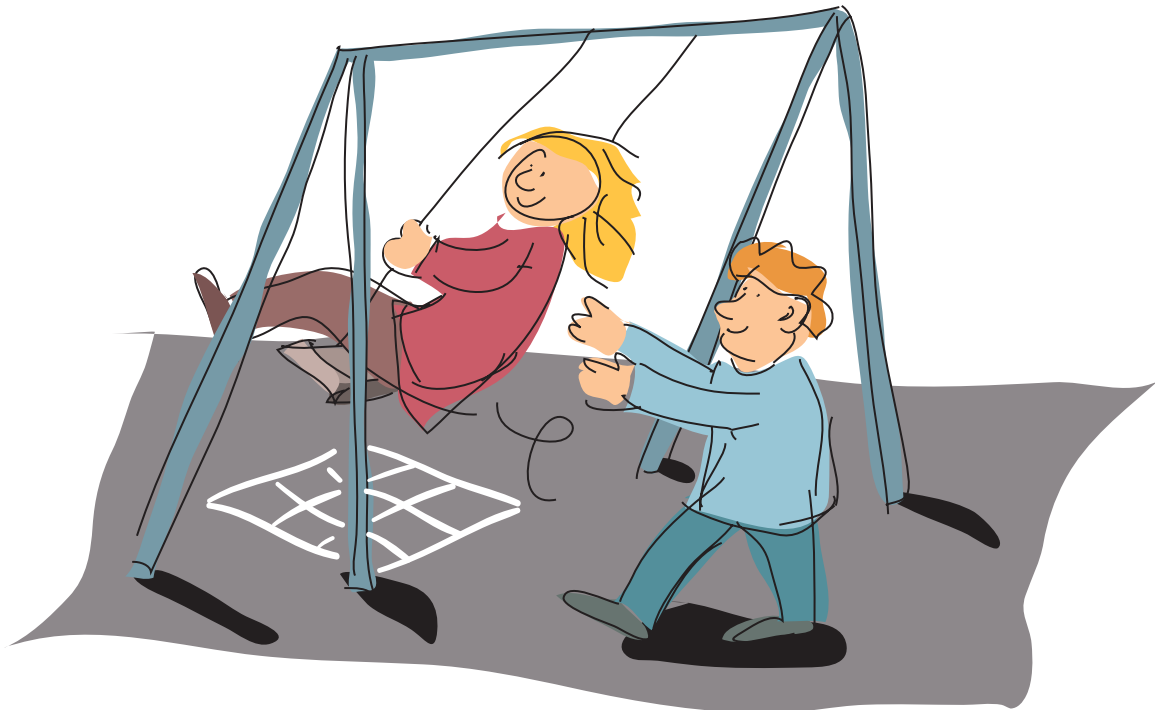

Vi vælger, hvad der skal ind i vores portfolio.

Resultatet af dagens arbejde illustreres i logbogen.

Inspiration til inddragelse af eleverne De mellemste klassetrin

Eleverne har i midten af 5. klasse – over en periode – talt om, hvad de enkelte trinmål betyder. Trinmålene er blevet konkretiseret af eleverne. Her er vist resultatet af arbejdet med “Arbejde med tal og algebra”.

2, 3, 6, 7, 98, 1000...

0,5 - 1,75 - 22,50 - 350,25

$\frac{1}{2}$ - $\frac{2}{3}$ - $1\frac{1}{2}$ - $5\frac{3}{4}$

Kende til de hele tal, decimaltal og brøker.

- når man køber ind
- når man får penge til sin fødselsdag
- når man skal spare sammen til noget, man gerne vil have

Benytte erfaringer fra hverdagen sammen med arbejdet i skolen ved opbygningen af talforståelse.

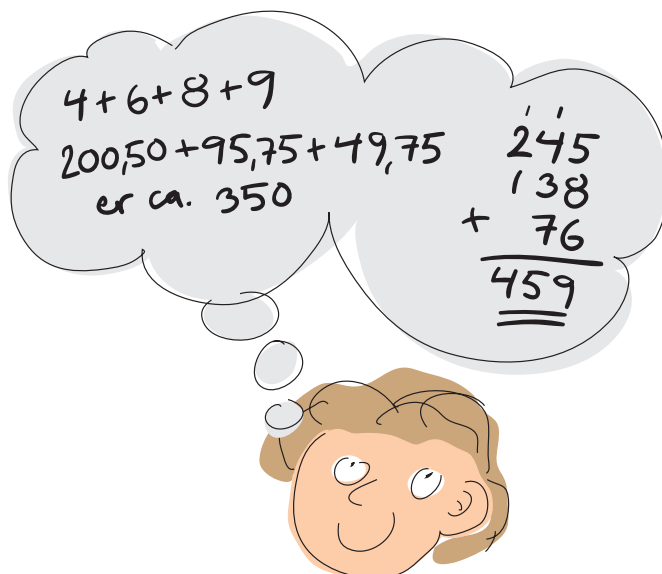
1, 2, 3, 4, 5, 6...

0, 5, 10, 15, 20, 25

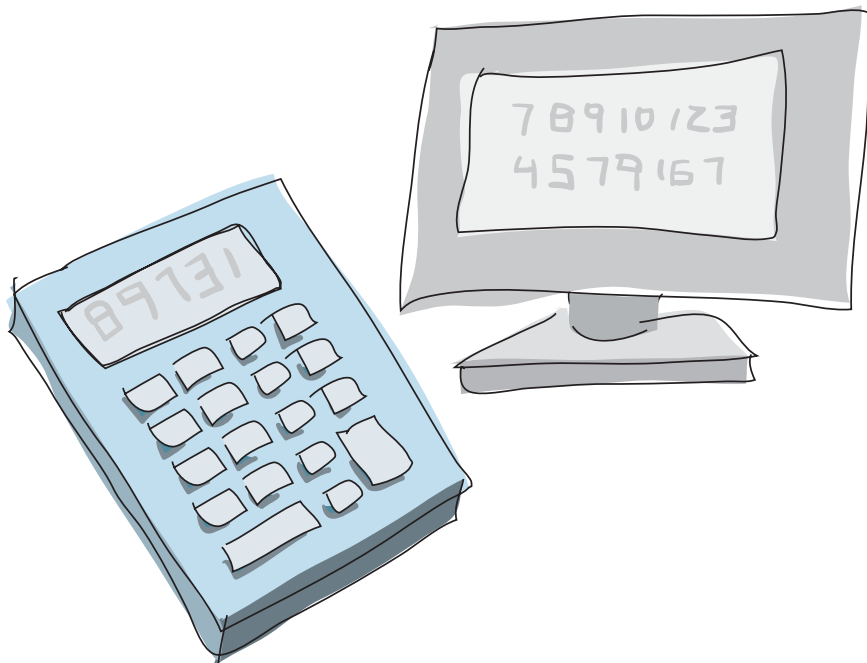
Enere, tiere, hundreder...

+ ÷ × :

Kende tallenes ordning, tallinjen, positionssystemet og de fire regningsarter.

Benytte hovedregning, overslagsregning og skriftlige udregninger.

Anvende lommeregner og computer ved gennemførelse af beregninger.

Når man tæller biler eller pokemonkort

Jo flere billetter vi sælger, jo flere penge får vi ind

Når man lægger to plustal sammen, så får man et plustal, der er større end det største af de to plustal

Arbejde med optællinger og eksempler på sammenhænge og regler inden for de fire regningsarter.

$$x + 8 = 15$$

$$x \text{ piger} + y \text{ drenge} = \text{antal børn i klassen}$$

Kende til eksempler på brug af variable, herunder som de indgår i formler, enkle ligninger og funktioner.

Vi skal have samlet eksempler ind på brug af procent

Kende til procentbegrebet og forbinde begrebet med hverdagserfaringer.

2 - 4 - 6 - 8 -
050502

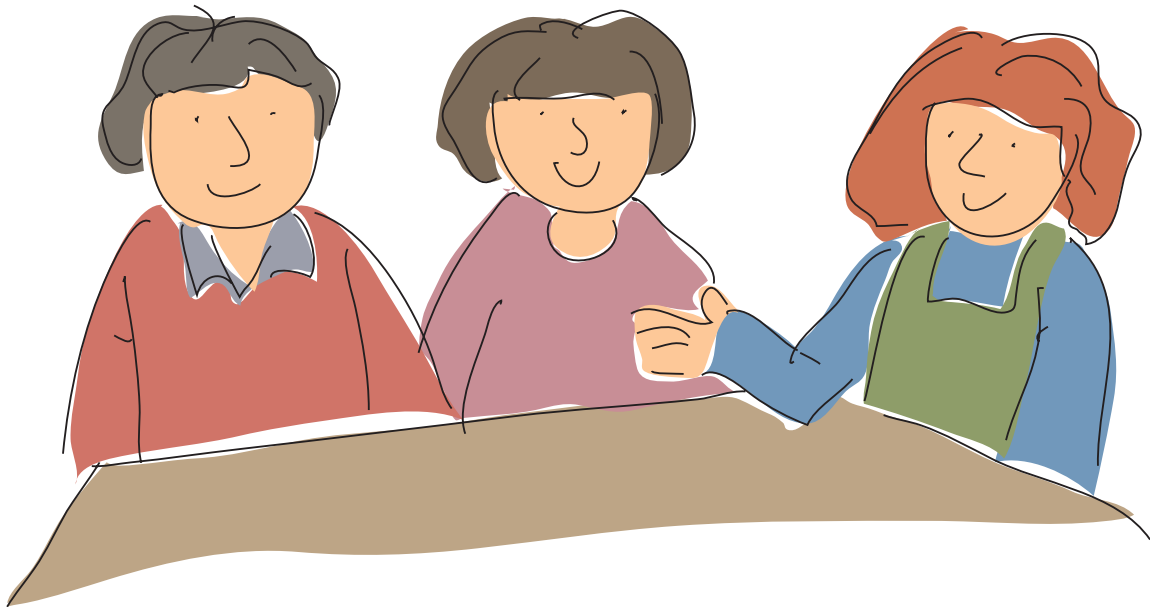
Arbejde med “forandringer” og strukturer, som de indgår i bl.a. talfølger, figurrækker og mønstre.

Det venter vi lidt med

Regne med decimaltal og benytte brøker knyttet til procent og konkrete sammenhænge.
Kende til koordinatsystemet og herunder sammenhængen mellem tal og tegning.

Navn:				
Periode: dansk mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
matematik mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
musik mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
natur/teknik mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
kristendomskundskab mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
billedkunst mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
arbejdsformer mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan
sociale mål	dato	kan ikke	kan næsten	kan

Inspiration til inddragelse af eleverne De ældste klassetrin

Når eleverne skal inddrages i arbejdet med Fælles Mål, kan det ske på mange måder. I eksemplerne er vist et par af de mange måder.

På de ældste klassetrin er det oplagt, at

- man inddrager eleverne fx i at formulere, hvilke kundskaber og færdigheder man skal have styr på for at blive i stand til at...
- eleverne formulerer mål
- eleverne inddrages i, hvordan de satte mål skal evalueres.

Her er et eksempel på, hvordan man kan styrke elevernes arbejde med Fælles Mål, når de kaster sig ud i et projektarbejde eller i projektopgaven.

Fælles Mål i forbindelse med projektarbejde/-opgaven

Disposition for et projektarbejde eller for projektopgaven:

Få et overblik, inden I starter på jeres arbejde:

1

Når I skal lave et projektarbejde eller en projektopgave, er det vigtigt, at der er et overordnet emne/en problemstilling. Det bør hele klassen have valgt sammen med lærerne.

Klassens overordnede emne/problemstilling er:

2

I skal derefter vælge et delemne/problemstilling, dvs. noget, der har med det overordnede emne at gøre. Delemnet skal I behandle og belyse, så alle i klassen kan få noget ud af jeres arbejde.

Jeres delemne/en problemstilling er:

3

Hvilke faglige mål fra historie og samfundsfag ønsker I skal indgå i jeres arbejde?

Hvilket indhold fra historie og samfundsfag kan I benytte jer af?

Hvilke metoder fra historie og samfundsfag kan I benytte?

Hvilke mål, indhold og metoder fra andre fag ønsker I at inddrage i jeres arbejde?

4

Når I skal behandle et delemne/en problemstilling, er det vigtigt, at I på forhånd overvejer, hvordan arbejdet sådan nogenlunde skal foregå. I kan ikke vide alt på forhånd, men I kan godt få et overblik, inden I går i gang. Det er det, de næste punkter er til for:

- a. I et projektarbejde eller en projektopgave er det ikke nok, at I beskriver delemnet. I skal også forholde jer til det. Jeres mening og vurdering skal komme frem. Derfor skal det, I undrer jer over eller er specielt interesseret i at finde ud af, have en central plads i det, I laver.

Find derfor det eller de hvorfor-sætninger, der fortæller, hvad det er, I undrer jer over/gerne vil finde ud af/gerne vil blive klogere på:

Jeres hvorfor-sætninger lyder:

b. Når I har hvorfor-sætning(erne), så find ud af, hvordan I vil undersøge den (dem). Det handler både om:

- hvad I konkret vil finde ud af?
- hvor I vil undersøge/finde det, I er på jagt efter?
- hvilke andre spørgsmål I vil kaste jer over for at få belyst jeres hvorfor-spørgsmål?

Start med at finde andre spørgsmål. De starter typisk med hvad, hvilke, hvordan, er det ... eller er det?

Her kan I godt lave mange spørgsmål, men når I synes, at I er færdige, så tjek dem ved at spørge jer selv, om de nu også er med til at belyse (gøre jer klogere på) hvorfor-spørgsmålet.

c. Overvej, hvilke fags indhold eller metoder der er gode at inddrage i arbejdet.

d. Overvej, hvem I vil besøge/hvad I vil undersøge/hvem I vil tale med/hvad I vil se.

Nu har I et overblik over:

- hvad I vil kaste jer ud i
- hvor eller hvordan I vil indsamle de oplysninger, I har brug for
- hvordan I vil inddrage indhold og metoder fra historie og samfundsfag i jeres arbejde
- hvilke andre fags indhold og metoder I vil inddrage i arbejdet.

5

Det, der kommer nu, er svært, men prøv at snakke om, hvad I tror, der kommer ud af jeres arbejde – eller hvad resultatet af jeres arbejde bliver?

Vi tror, at resultatet(erne) bliver:

Husk, at jeres resultater skal dreje sig om hvorfor-spørgsmålet.

6

Det næste er ikke så svært at tænke på og tale om, men det er ikke altid så let at udføre det i praksis (lave det):

- overvej, hvordan I vil vise andre resultatet af jeres arbejde, altså det færdige produkt
- overvej, hvilke fags indhold og metoder I kan inddrage i jeres arbejde med at lave et produkt

Når I har snakket sammen, så skriv her:

Vi kunne tænke os at lave:

7

Når I har fundet ud af, hvad I kunne tænke jer at lave som produkt, så overvej, om det er noget, I vil have let ved, eller om det er svært.

I kan få et overblik over dette ved at spørge jer selv, om det er noget, I kan/næsten kan/ikke kan.

Vi kan/kan næsten/kan ikke (streg under) lave ...:

8

Af og til er det en god idé, at I allerede tidligt ved, hvilke materialer I får brug for (de skal fremskaffes, reserveres osv.).

Vi får brug for:

9

Nu er I ved at være ved vejs ende. Prøv at overveje, hvem der er interesseret i det, I undersøger. Det hedder målgruppen. Det er vigtigt, fordi hvis man skal lave noget, der skal interessere 2. klasse, så skal man ikke lave en rapport – den kan 2. klasse nemlig ikke læse.

Vores målgruppe er:

Og så til det næstsidste punkt:

10

Hvordan vil I fremlægge resultaterne af jeres arbejde? (Overvej, hvilke fags indhold og metoder I kan trække på, når I skal vælge fremlæggelsesform.)

I har nu været hele forløbet igennem og har en plan. Inden I går i gang med arbejdet, så overvej:

Får vi belyst og besvaret de spørgsmål, der er vigtige for vores dellemne?

Hvis I ikke gør det, så skal I nok tænke anderledes, vælge nogle andre spørgsmål, et andet produkt eller en anden måde at vise jeres resultater på.

Undervisningsministeriets håndbogsserie

I denne serie udsender Undervisningsministeriet publikationer med baggrundsorientering om lovgivningen, uddannelser og enkelte fag samt vejledninger om god praksis mv. Håndbøgerne er rettet mod uddannelsernes drift.

2006:

Nr. 1 – 2006: Overgang til selveje. Håndbog til de midlertidige bestyrelser på gymnasier og hf-kurser (UVM 4-053)

Nr. 2 – 2006: Overgang til selveje. Håndbog til de midlertidige bestyrelser på social- og sundhedsskoler (UVM 4-054)

Nr. 3 – 2006: Overgang til selveje. Håndbog til de midlertidige bestyrelser på voksenuddannelsescentre (UVM 4-055)

Nr. 4 – 2006: Overgang til selveje. Håndbog til de midlertidige bestyrelser på sygepleje- og radiografiskoler (UVM 4-056)

Nr. 5 – 2006: Matematik i erhvervsuddannelserne – råd og vink (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 6 – 2006: Vejledning til køb, leje og leasing af kopimaskiner og printere (UVM) (indkøb på institutioner)

Nr. 7 – 2006: Realkompetencevurdering i EUD – praktiske muligheder (UVM 7-371) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 8 – 2006: Samfundsfag i erhvervsuddannelserne – råd og vink (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 9 – 2006: Naturfag, fysik og kemi i erhvervsuddannelserne – råd og vink (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 10 – 2006: Fremmedsprog i erhvervsuddannelserne – råd og vink (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 11 – 2006: Læring, kommunikation og samarbejde i erhvervsuddannelserne – råd og vink (internetpublikation) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 12 – 2006: Skolepraktik i erhvervsuddannelserne (UVM 7-372) (Erhvervsfaglige uddannelser)

Nr. 13 – 2006: Fælles Mål i skolens hverdag – hvordan? (internetpublikation) (Grundskolen)

Trykte publikationer – som i oversigten er forsynet med et UVM-bestillingsnummer – kan mod betaling af et ekspeditionsgebyr rekvireres hos Nordisk Bog Center eller hos boghandlere.

Internetpublikationer kan frit downloades fra www.uvm.dk – til eget brug.

